

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 50
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniške mdelu
vrstica po 10 Din
Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
rezen, ponedeljek in
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon šte. 50, poštništva šte. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Pogrebna pesem SDS.

Volivna borba za oblastne skupščine se je že razgorela. Množice slovenskega ljudstva se z navdušenjem zbirajo pod zastavo SLS, na kateri je zapisana politična svoboda, gospodarska samostojnost in kulturni napredek slovenskega naroda v okviru države SHS. To dejstvo, ki že sedaj jasno oznanjuje strahovit poraz, ki ga bo doživela tudi v tem boju največja sovražnica slovenskega naroda, SDS, seveda močno vpliva na živce njenih gene lov. Na to duševno depresijo reagirajo z izbruhom onemogle jeze in psovanja na Slovensko ljudsko stranko, ki se kosajo za prvenstvo z »najboljšimi«, kar je na tem polju že produciralo neprekosljivo jutrovske časopisje.

Vse te psovke pa ne bodo zabrisale grehov, zaradi katerih bo slovenski narod 23. jan. izrekel nad to družbo obsodbo, ki bo zapečatila destvo, da v Sloveniji za take stranke kot je SDS ni prostora. Kakor je naše ljudstvo v slovenski deželi pomedlo z nemškutarji, potem pa s staro liberalno šaro, tako bo zaprlo vrata za vstop v novo deželno hišo tudi Žerjavovi »samostojni demokraciji«.

Slovenski narod je pošten, soliden in značajan narod. SDS pa je stranka nepoštenja, nesolidnosti in neznačajnosti. Njeno edino praktično načelo je, kako bi se za vsako ceno dokopala do oblasti, da molze iz slovenskega ljudstva denar in svoje nepoštenne strankarske koristi. V ta namen se je zvezala z belgrajskimi centralisti in korupcionisti ter z njihovo moralno podporo zašpekulirala in zafučkala slovenskemu ljudstvu milijone, samo da je ostalo nekaj za njene »kulturne« svrhe.

SDS ni bilo mar, za kakšno ceno so se dosegli ti lepi uspehi njene politike. Brez obotavljanja in sramu je proglasila, da Slovenci sploh niso narod in jih ponižala v pleme. Zadržala je borbo proti slovenskemu jeziku in kulturi ter se metala v prah pred belgrajsko čaršijo, češ vzemite nas, vse prodamo! Odobrala je neznošno obdavičevje slovenskega ljudstva, po svojih eksponentih uničevala zadnje sledove naše prejšnje samouprave, postavljala našim občinam komisarije, nabujkala na slovensko delavstvo oboroženo fašistovsko tolpo, izročila Belgradu narodno šolstvo in bojkotirala naše kulturne ustanove, ker v Jugoslaviji ni prostora slovenskemu kulturnemu »separatizmu«. Pridno je denuncirala vse naše politične in kulturne delavce, duhovščino, kmetstvo in delavsko ljudstvo, češ, vseh se drži avstrijakantstvo, boljševizem in separatizem, izvemši esdeesarske elite. Ponujala se je centralizmu za rablja in ta posel z veseljem opravljala kakor bi ga ne mogel boljše noben tuji birič in dražonec.

Z nepopisnim navdušenjem je ta lepa stranka izglasovala vidovdanske ustave z njenimi samoupravami, potem pa ves čas, ko je bila deležna vlade, skrbno gledala, da se ta samouprava ne bi uresničila, boječ se ljudskih glasov. Morala je priti RR vlada, da se je ta bedna koncesija demokratičnemu principu uresničila, PP režim pa je vladal z bičem in batinami ter orjunaškim terorjem. Zdaj pa se ta hinavska družba hoče kititi s pavovim perjem, češ da ima ona zasluge za udeleževanje ljudske samouprave! Tako govore danes ljudje, ki so odstavljali naše ljudske župane in celo slovensko prestolico oropali njene avtonomije ter vihteli v »Jutru« kadilnice musolinizma, kličeč tudi nad Jugoslavijo absolutizem »močne roke« in nekakih v skrivnostnih zatišjih nahaajočih se generalov.

Slovensko ljudstvo tega ni pozabilo in nikoli pozabilo ne bo. Sedanji volivni boj za oblastne skupščine se vrši v znamenju velikih in kulturno tako visokega ter politično zrelega naroda kakor je slovenski dostojnih gesel. V tako važnem trenutku svoje zgodovine hoče slovenski narod dokazati, da ima tako pravico kakor tudi neuklonljivo voljo priboriti si svobodo, katera mu gre, da sam sebe upravlja in se neovirano narodno razvija na podlagi svojega jezika in kulture. V takem momentu so psovke, zavijanja in klevetanja esdeesarskega časopisja nadležno hrečanje, od katerega nas bole ušesa, pa je brez pomena in važnosti za vsakega spodobnega človeka. Zdaj blebetajo nekaj o tem, da je naš voditelj »izdal« avtonomističen program, ko pa ves slovenski narod ve, da dr. Korošec ni opozval niti ene same jote od našega programa in tudi nikoli ne bo! Naš dr. Korošec je vzor-poštenjak, ponos našega naroda, in ni ga in bo rodila slovenska mljka sina, ki bi doživel, da bi voditelj naše stranke onečastil svoje ime s

Nov udarec Slovencem v Italiji.

Postojna, 5. jan. (Izv.) Primorske Slovence je zadel nov krut udarec. Preko 20 slovenskih učiteljev, proti katerim je minister Fedele naperil odpustno postopanje, je dobilo te dni odlok, da morajo nemudoma zapustiti svoja službena mesta. Novi odlok, ki meče številne družinske očete na cesto sredi leta, je prišel kar iznenada, ker se je splošno pričakovalo, da bo minister s svojo odredbo počakal vsaj do konca šolskega leta.

Včeraj se je tu zvedelo, da je bila »Goriška Straža« brž zaplenjena, ker si je upala

v milih besedah obsoditi kruto ministrovo odredbo.

Pričakujejo se pa še nova odpustna postopanja proti učiteljem in proti zadnjim ostankom slovenskega uradništva. Z goriške sodnije so premestili v južne kraje države še ostale štirj slovenske kanceliste.

Da je mera še bolj polna, so nekateri vojaški poveljniki prepovedali slovenskim fantom vojakem pošiljati voščila in pozdrave v domače liste. Kazni za ta prestopki so zelo hude.

Vatikan in fašizem.

Rim, 5. jan. (Izv.) Celotno fašistovsko časopisje se je zadnji teden na mig od zgoraj silovito začelo zaganjati v vatikansko politiko. Začni papežev govor ter govora pariškega ter berlinskega nuncija sta zadela fašizem v živo. Poselno milanski »Corriere della Sera«

napada vatikansko politiko, v prvi vrsti kardinala Gaspari'ja češ, da je z obsojstvi nacionalna misljenje še posebej italijanski fašizem. Predsednik vlade Mussoliniju prihaja ta spor prav neprilčno.

Najklavrnejša izmed vseh vlad.

Belgrad, 5. januarja. (Izv.) V političnem življenju je radi srbskih pravoslavskih pravnikov zavladalo popolno zatišje. Dogodkov sploh ni bilo nobenih. Danes je delal edino finančni odbor, ki je nadaljeval z razpravo o proračunu. Govorili so poslanci: demokrat Demetrovič, radičevac Basariček in radikal Trpković. Demetrovič je napadal sestavo vlade, dočim je radičevac Basariček izjavil, da bo ravno radi tega zelo delavna in se je zelo leskavo izrazil o »strokovnjakih«, ki so v vladi. Nato se je seja zaključila. Prihodnja seja se bo vršila v ponedeljek, 10. januarja ob 4 popoldne.

Medtem ko radičevac Basariček navdušeno po-dravljala vlado in hvali njeno delavnost, pa je njegov šef Stjepan Radić pred svojim odhodom na agitacijsko potovanje po Dalmaciji dal časnikarjem izjavo, v kateri napada Uzunovičovo vlado, v kateri sede štirje radičevski ministri, zaradi njene polne nedelavnosti. Stjepan Radić je med drugim izjavil, da ima ne-oglasje v radikalnem klubu žal slabe gospodarske posledice. Vseled neizenačenja kolodarski izgubimo na leto na manj 100 delovnih dni, kar pomenja zgubo par milijard. Naša vlada se radi korupcijskih intrig v radikalnem klubu ne more baviti z nobeno resno zadevo. Korupcionisti so zopet preprečili parlamentarno delo za mesec dni. Kmetijsko ministrstvo se je izročilo Vasi Jovanoviću, ki nima pojma o praktičnem gospodarstvu. Ako se bo predsednik vlade še nadalje naslanjal na liste, ki mu ob vsaki priliki izreka jo nezaupnico, in če bo kljub temu ob vsaki priliki iznenadil HSS s kakšno lubeznjivostjo, kakor je to storil sedaj, ko ji je odvzel kmetijstvo in ji ni hotel vrniti šum in rud, bo prišlo še do lepih iznenadenj. HSS klub bo na prihodnji seja odločal o tem, ali naj takšno stal šeš predsednika vlade še nadalje podpira. Radić je tožil, da nimajo selaki kruha, novi finančni minister pa je v svojem ekspezeju dolžil kmete, da žive na »previsokem nivoju« ter da draginja pohaja iz previsokih delavskih plač. Radić si je privoščil tudi dr. Korošca, ker ni vstopil v vlado, češ da s tem družno s pašičevskimi korupcijski sabotira vlado, ki po Radičevem pri njej itak nič ne dela in ni počenega greša vredna. Iz tega je razvidno, kako prav ima Hermann Wendel, ko v svoji najnovejši knjigi označuje Radića za jako nelavskavimi izrazi. Isti Radić, ki zdaj zopet napada vlado, katero podpirajo njegovi ministri, bo seveda pri prvi priliki zopet pustil za taisto vlado gla-

sovati. Kako si potem še upa napadati dr. Korošca, to je psihološki problem prve vrste.

Radić se oglašuje tudi Svetozar Pribičević. Današnja Pribičevićeva »Reč« prinaša njegov uvodnik, v katerem pravi, da pripada samostojno demokratski stranki sedanost. Politični krogi so napravili iz tega šalo. Pribičević je namreč v lanskem božičnem članku »Reč« zapisal, da pripada samostojnim demokratom bodočnost. Zato pravi sedaj politiki, da, ker je pripadala lani samostojnim demokratom bodočnost, ker reklamirajo letes zase sedanost, bo o prhodnjem Božiču pripadala samostojni demokratski stranki preteklost.

Oglašajo se pa tudi dalmatinski radikali. Povodom trditve, da so dalmatinski radikali, če se umakne iz nardne skupščine načrt agrarnega zakona za Dalmacijo, pripravljeni izpremeniti svoje dosedanje stališče napram vladi g. Uzunoviča in jo podpirati, je dal g. Niko Novaković-Longo izjavo, v kateri pravi med drugim: Popolnoma je napačno mnenje nekaterih belgrajskih listov, da je opozicijsko držanje nas dalmatinskih radikalnih poslancev proti g. Uzunoviću in njegovi vladi diktirano izključno radi dalmatinskega agrarnega zakona. Mi smo zavzeli to stališče najbolj radi tega, ker smo globoko prepričani, da je vsako sodelovanje z radičevci nemogoče. To je ugotovil tudi g. Uzunović in radi tega podal svojo ostavko. Rekel je takrat nam, da se z radičevci ne more delati, zdaj pa zahteva g. Uzunović od teh istih poslancev, da da o zaupanje njegovi vladi, v kateri so zopet ti isti radičevci.

Kar se tiče zakonskega načrta o ureditvi agrarnih odnošajev v Dalmaciji, pa g. Uzunović sploh nima potrebe, da ga umakne iz skupščine. V kolikor smo mi izvedeli, je najnovejši in zadnji sporazum med g. Uzunovićem in g. Stj. Radićem v tem, da se predloži zakon o centralni upravi, o izenačenju davkov in pa proračun. O dalmatinskem agrarnem zakonu ni niti govora. Vprašanje je, kako naj bi se ta zakon sploh predložil nardni skupščini; kajti čim bi bil sprejet zakon o centralni upravi, ki bi se imel dovršiti prvi po vrsti in sicer 1. februarja, — vsaj tako je radikalni klub sklenil, — bi se nato ministrstvo za agrarno reformo takoj likvidiralo.

Sploh vse soglašajo v tem, da je sedanja Uzunovičeva vlada najklavrnejša, kar smo jih kdaj imeli.

Zaleski o zunanjepolitičnem položaju Poljske.

Varšava, 5. januarja. Zunanji minister Zaleski je včeraj v zunanjem odseku sejma poročal o zunanjepolitičnem položaju. Rekel je, da investigacije Društva narodov v Nemčiji ne bodo manj učinkovite, nego je bila zavezniška vojaška kontrola. Pri skrbi za mir se vzhoda ne sme ločiti od zapadne Evrope; varnost Evrope je en sam problem. Poljska

kakšnim grdim dejanjem! Vi psujete, kolikor hočete, naš in našega voditelja program bo ostal čist in svetel, kakor je bil!

23. januarja bodo prikorakale trume SLS, in vsak bo vršel pest zemlje na grob nestvora, ki se piše slovenska samostojna demokracija.

se neprestano prizadeva, da se ustvari dobi odnošaji z Nemčijo, zato pa ne more iti molče preko nemirnih prizadevanj v Nemčiji, ki hočejo skaliti razmerje Nemčije nasproti Poljski. Ne dvomi pa, da s temi stremljenji ne soglašajo celi nemški narod.

V odnošajih med Poljsko in Sovjetsko Rusijo — je nadaljeval Zaleski — v zadnjem času ni bilo kakih posebnih izprememb. Tekom pagajanja za vzhodni pakt ni Poljska nikoli gojila želje, da bi ustvarila kak blok, ki bi bil naperjen proti Rusiji. Poljska želi, da bi se sklenil pakt ali sistem paktov, ki bi obsegal vse države na vzhodu Evrope.

Rusija je sklenila pakt le z Litvo, ki pa nobenemu izmed pogodbenikov ni prinesel

VII. prosvetni večer se vrši jutri v petek 7. t. m. ob 8. uri zvečer v Ljudskem domu.

velikih koristi. Poljska upa kljub vsemu, da obstoja resnična želja za vzpostavlo miru tudi v Sovjetski Rusiji.

Nasproti dogodkom v Litvi je ohranila Poljska popolno hladnokrvnost in se tudi v bodoče ne namerava vtikati v litvanske notranje zadeve; vedno je tudi pripravljena za dobre sosedske odnošaje z Litvo. Litva bo prej ali slej spoznala, da ima svojo neodvisnost zahvaliti le Poljski.

Vsi na branik za slovensko gledališče.

Kriza slovenskega Narodnega gledališča, ki je minuli teden prodrla v javnost, ni kriza, ki bi se jo dalo rešiti kar tako. Kriza lažjega ali težjega značaja smo v času od podržavljenja do danes že preživeli, ker menda ni bilo leta, da ne bi bili v tej ali oni krizi. Stanje, v katerega je naše gledališče zabredlo, je vseh vseh dosedanjih kriz.

Neumestno in odveč bi bilo, po vseh naporih in žrtvah našega naroda za svoje gledališče, začeti izpred vojne dobe preko podpisovanja delnic po vojni po vsej Sloveniji za njegovo vstajenje pa do danes, utemeljevati in opravičevati eksistenco gledališča za kulturno življenje naroda. Poleg univerze edina reprezentanca našega duševnega življenja. Univerza in gledališče sta dve ognjišči narodovega bitja, dva čuvarja njegovih najdražjih svetlin — jezika in duha.

V času težke gospodarske krize, v času vsesplošnega vpilja po »štedenje« se hoče varčevati tam, kjer smo najbolj občutljivi. Če je štednja potrebna, pravi! Toda varčevati tam, kjer se kopije grob naši kulturi, to se pravi napraviti smrtonosen udarec na naš narod!

S tem, da bi v Narodnem gledališču reducirali 40 ljudi, mora biti vsakemu povprečnemu poznavalcu razmer jasno, da je normalni umetniški razvoj nemogoč. Manj osoba — več predstav. Manj časa za pripravljanje del — slabše predstave. In končno še velika omejitev pri izbiri repertoarja. Gledališče pa, ki se mora vezati zgolj na omejen repertoar, ni zmožno dolgega življenja. Nakratko, naše gledališče bi postalo »državna šmirca«.

Na drugi strani pa se 40 prevedenih članov po paragrafu o nestalosti državnih uradnikov vrže meni nič tebi nič na cesto. Medtem ko morajo kontraktualnim članom odgovoriti le v roku, naznačenem po pogodbi. 40 ljudi sredi z me na cesti! Kam to vodi? Med njimi so ljudje z družinami, stari, za naš oder zaslužni člani. Kje je tu pravica? Kje je socialni čim? Tudi tisti takojimenovani »srečnik« med njimi, ki jim po službenih letih pripada pokojnina, niso od ostalih mnogo na holjšem. Od upokojitve do izplačila pokojnine je dolga, dolga pot.

Za vse to se rdeči svinčnik ne zmeni. V imenu štednje šedi. Kaj je sistemu za lačnega!

Ni zgolj slučaj, da prihaja za univerzo v stiskalnico gledališče. Po upropačenju naše industrije in trgovine, po gmolnem uničenju nas hoče centralizem še kulturno osirotiti.

To je sistem. Kdor tega ne sprevidi, je slepec.

Ta sistem poslopnega upropačanja vsega, kar je naše, mora združiti k skupnemu nastopu ves naš narod! Vsak Slovenec mora v sedanjem trenutku čutili vso pezo nevzdržnih razmer, ki se te dni odražajo v poginu slovenskega gledališča. Zavedati se moramo velike odgovornosti, ki jo imamo pred zgodovino, če bo tudi po krivdi naših ljudi trpela naša kultura. Vsi pokleni čuvarji naše duševne imovine na plan! Vzdigniti je treba vihar, ki bo pomelel tako z domačimi kot drugimi škodljivci slovenske poštene stvari!

ZOPET SNEŽNI ZAMETI V LIKI.

Zagreb, 5. januarja. (Izv.) Zagrebško železniško ravnanje sporoča, da je bila danes ob 7 radi snežnih zametov zaprta liska praga in sicer na celi črti od Ogulina do Vrbovin. Sneg, ki je zapadel na železniški progi, ovira promet. Na progi med Jesenicami in Rudopoljem je zapadel sneg v višini 1 m, v Rudopolju pa v višini 50 cm; pri čuvajnici šte. 38.139 v isti višini. Ravno tako neprehodna je praga pri Rudopolju in sicer med Zrmanjem in Malovanom.

Mussolinijeva okrožnica prefektom.

PREFEKTI STEBER DRŽAVNE AVTORITETE V PROVINCAH — MUSSOLINI PRAVI, DA JE PROTI REPRESALIJAM — VSE SKUPAJ SAMO ZVOČNE BESEDE.

Rim, 5. januarja. (Izv.) Mussolini je kot notranji minister poslal vsem prefektom posebno okrožnico, ki ji tukajšnji politični krogi pripisujejo veliko važnost. Mussolini naglašava v svoji okrožnici naslednje misli: »Prefekti so najmočnejša državna avtoriteta v provincah. Vsa odgovornost in vsa avtoriteta leži izključno v prefektovih rokah. Prefekti morajo tudi skrbeti, da branijo vladno proti vsem, ki jo skušajo na zahrbtn način slabiti. On mora voditi boj proti sovražnikom fašizma inteligentno; ta boj se mora voditi inteligentno radi tega, ker ne gre, da bi ničvredni elementi postali mučeniki. Napadalno četništvo (skvadrizem) pomenijo v l. 1927. anahronizem. Vsaka protizakonitost se mora namreč nehati, ravnotako vsako nasilje. Zatreči se morajo tako nasilja, ki imajo svoj izvor v lokalnih razmerah, kakor tudi tista nasilja, ki sledijo navadno težkim dogodkom. Treba si je trdno vtisniti v spomin, da je treba narediti konec vsem represalijam, pustošenju in nasiljem, pa naj se zgodi meni karsikoli in karkoli. Fašisti imajo dolžnost, da opuste vsakršne demonstracije proti zastopnikom tujih držav. Odnosaji med narodi so tako delikatni in se lahko razvijejo v tako smer, da postanejo lahko z demonstracijami in z delovanjem raznih provokaterjev komplicirani. Prefekti morajo nadalje gledati, da vzdrže za vsako ceno javni in moralni red v državi in da skrbijo za čiščenje birokracije v uradih. Ker pa ni prefekt v dobi demokracije več volivni agent v prilogi vladi, zato mora on v interesu naroda seči k samoiniciativi.«

Posebna važnost se pripisuje tej okrožnici radi tega, ker obračunava sam Mussolini

po osemletnem obstoju stranke s skvadrizmom. S tem se bodo morali fašisti brezpogojno pokoriti državni oblasti. S tem se tudi ruši oni dualizem, ki je vladal prej med prefekti in tajniki posameznih provinc.

Propaganda za liktorsko posojilo.

v Trst, 5. januarja. (Izv.) Danes se je vršil v prostorih fašistovske stranke sestanek propagandnega odbora za liktorsko posojilo, ki mu predseduje fašistovski komisar Barducci. Sestanku je prisostvoval tudi prefekt, ki je pozval vse navzoče k podvojeni propagandi za podpisovanje liktorskega posojila. Ravnatelj emisijskega zavoda Banea d' Italia je ugotovil, da je podpisal Trst 19 milijonov. Vendar se ta znesek smatra še vedno za prenizek. Omenjeni odbor je prišel do zaključka, da so industriji navzlic težki industrijski krizi podpisali vseeno precejšnje zneske. Odbor je sklenil v posebnem pozivu pozvati vse hišne poselnike, trgovce in profesionaliste, da se odzovejo pozivu za podpis liktorskega posojila, kakor so to storili delavci in uradniki.

ODPUŠČANJE URADNIKOV.

v Rim, 5. jan. (Izv.) Ministrski svet je sklenil na današnji seji, da se raztegne zakon o odpuščanju državnih uradnikov, ki se ne strinjajo s smernicami sedanjega vlade, tudi na občinske in pokrajinske uradnike. Tako se bo ta zakon uporabil tudi proti tem uradnikom in odpuščenji bodo vsi oni, ki po svojem političnem prepričanju niso fašisti in to brez ozira na njihovo kvalifikacijo in delo v uradih.

Boj za Briandovo politiko v Franciji.

Pariz, 5. jan. Listi se obširno pečajo z Briandovo napovedjo boja desničarskim strankam v parlamentu. Levičarski listi naglašajo, da se je Briand naveličal igre desničarskih krogov in da hoče sedaj položaj temeljito razčistiti.

Generalni tajnik zunanjega ministrstva Berthelot, ki ga desničarski krogi izigravajo proti Briandu, češ da se ne strinja z ministrom politiko in da hoče odstopiti, je poslal listu

»Journal de Genève« pismo, v katerem te vesti odločno zavrača kot neutemeljene. Med drugim pravi: »Tisti, ki poznajo Brianda in mene, vedo kako globoko nagnjenje me veže k mojim ministrom. Dodajam, da sem vedno občudoval globoko človečnost Brianda in sem bil pri izvajanju njegove politike soglasen z Anglijo in z bližnjimi z Nemčijo, ki edino more zagotoviti evropski mir, vedno njegov zvesti pomočnik in to tudi ostanem.«

Pred sestavo nove vlade v Nemčiji.

Berlin, 5. jan. Vsi načrti za sestavo desničarske vlade so se izkazali kot popolnoma nemogoči. Takim načrtom se je sedaj odrekla tudi nemška ljudska stranka. Danes je toliko kot gotovo, da se sestavi vlada središnih strank, tembolj ker je taka rešitev vladne krize tudi po mnenju dr. Stresemanna edino smotrna in potrebna. Središnja vlada bi potem sklenila s socialno demokratično stranko dogovor glede notranjopolitičnih zakonov, ki pridejo v parlamentu predvsem na dnevni red.

posebno glede zakona o delovnem času in skrbi za brezposelne. Ako bi se s socialnimi demokrati ne dal doseči sporazum in bi nova vlada v parlamentu ne našla zadostne opore, se bodo za maj razpisale volitve. Kot kandidata za kancellersko mesto se imenujeta trajno dr. Curtius in Stegerwald; ni pa izključeno, da sestavi vlado zopet dr. Marx, ker bi bili z njegovim imenovanjem socialisti še najbolj zadovoljni. Sestave nove vlade je pričakovati še pred 10. januarjem, ko se sestane parlament.

Za angleško-ameriško zvezo.

London, 5. jan. Časopisje komentira pobudo ameriškega Hearsta za ustanovitev angleško-ameriške politične zveze. Listi so mnenja, da se je Hearst o stvari preje pogovoril vsaj z nekaterimi vodilnimi političnimi osebami. Glede zveze same pšejo, da interesi Anglije in Amerike za ohranitev miru v Tihem oceanu in v Evropi soglašajo. Nekateri listi pa izražajo bojazen, da bi zveza Anglija-Amerika omajala stališče Društva narodov.

Nove mirovne pogodbe.

Pariz, 5. januarja. Na revalski konferenci zunanjih ministrov Latvije, Finske in Estonije so sprejeli predlog Sovjetske Rusije, da se sklene med njo in navedenimi državami garancijski pakt. Predloženi ruski načrt se le nekoliko modificira.

Turški parlament je ratificiral prijateljsko pogodbo z Argentino, ki je soglasna s pogodbo, katero je Turčija lani sklenila z republiko Chile. Sedaj se pogaja Turčija za sklenitev enakih pogodb z Mehiko in Brazilijo.

Anglija sklene s Turčijo prijateljsko pogodbo.

Angora, 5. januarja. Semkaj je dospel angleški poslanik iz Carigrada in imel dolg pogovor z zunanjim ministrom Ruždi bejem. Kakor zatrjujejo poučeni krogi, je Anglija ponudila Turčiji, da sklene z njo prijateljsko pogodbo.

Amerika za sporazum s Kitajsko.

v Washington, 5. jan. (Izv.) Predsednik zunanjega odbora v repr. zbornici g. Porter je naslovil na državnega predsednika Coolidgea spomenico, v kateri apelira nanj, da sklene s Kitajsko pogodbo glede eksteritorialnosti, tarifne avtonomije in še nekaterih drugih važnih vprašani.

Beleške

△ **Nepotreben boj.** Boj za slovensko avtonomijo imenuje »Jutro« nepotreben boj. Iz tega stavka gleda prav tista nesrečna centralistična miselnost, kot je bila pri tej gospodi ob volitvah v konstituantno leta 1920. Res, nekateri ljudje se ničesar ne nauče in ničesar ne pozabijo. Radi centralizma, ki ga »Jutro« še danes zagovarja, propada vse naše gospodarstvo. Naš kmet ne more ničesar prodati, obrtnik toži, da manjka dela, armada brezposelnega delavstva sloji pred vrati tovarn, ki se zapirajo. »Uradni list« objavlja v vsaki številkli konkurze trgovcev — glasilo slovenskih centralistov, ki nosi napis, da je dnevnik za gospodarstvo, pa zapíše, da je boj proti centralizmu, boj za slovensko avtonomijo nepotreben. Po »Jutrov« miselnosti naj bi menda slovensko ljudstvo celo hvalilo in proslavljalo tiste vekoslavne poslance demokratske in slovenske radičevske stranke, ki so glasovali za nesrečno vidovdanske ustavo. Vuki Brankoviči so pač proslavljeni ob Vidovem dnevu, a proslavljeni s herostratsko slavo — izdajalcev. Srbsko ljudstvo Vidovega dne ni pozabilo; ta dan mu je bil spodbuda za boj za svobodo. Tudi Slovenci ne pozabimo Vidovega dne 1921. Tudi nam bo ta dan samo opomin, da svoj boj za svobodo naroda, za slovensko avtonomijo, vztrajno nadaljujemo in zmagonosno končamo. Gospoda iz demokratskega tabora naj si nikar ne domišljajo, da bodo naše ljudstvo laži in obrekovanja, ki se kopičijo sedaj pred volitvami v svobodni selnem časopisu, le trenotek zbegala. Slovenci poznamo Brankoviče iz jutrove dežele.

△ **Za Belgrad.** »Jutro« ponavlja staro nes pametno laž, da je naša stranka v Belgradu zatajila avtonomijo, doma pa da govori zanje. Kdor še verjame »Jutru« to bedastočo, mu seveda ne moremo pomagati. Tudi na Studencu vseh vernikov svobodomiselnosti dežele ne morejo spraviti pod streho. — Toda pribiti je treba, kako vedno »Jutro« udarja na denuncijantsko struno. Belgradu hoče in hoče navesti, da je slovensko ljudstvo nelojalno, da igra dvolično vlogo. Če so v Belgradu v strahu pred Slovenci, potem misli demokratska stranka, da obdrži svojo moč v Sloveniji. Kaj je tem ljudem, če zato blatijo svoj narod, samo da bi ostali na vrhu! Mi ostajamo seveda radi tega to, kar smo. Dr. Korošec je radikalnim voditeljem razložil, da avtonomistične misli ne opustimo, razložil pa tudi, da ni to nikomur v škodo, ampak je vsej državi v korist. Če bi g. Uzunović tega še ne razumel, pa bodo drugi. Nikdar pa ne bo naša stranka igrala radičevske vloge. Naj bo gospoda tozadevno čisto brez skrbi!

△ **Laž je njih orožje.** Pred volitvami leta 1925. so demokratje imeli le dvojno orožje: nasilje in laž. Prvo se je že precej skrhalo. Sedaj menijo, da morajo drugo bolj vihleti. Pa bo zastoj!

△ **Kapitulacija glede avtonomije vidi »Jutro«** v vrhniškem govoru dr. Korošca in je zato napisalo proti SLS uvodnik, poln laži, falzificiranih dejstev, neumnih trditvev in zlobnih obrekovanj, — skratka strupenega sovražstva prožen pamflet, ki se začne z 3333. denunciacijo in konča z ravno tolikratnim pokopom SLS. — Mi pa pravimo k temu: Proti slovenski avtonomiji vodi »Jutro« že ves čas svojega obstanka najhujše gonjo. Ko bi torej SLS svoj avtonomistični program res opustila, potem bi »Jutro« s svojega stališča moralo to samo pozdraviti z zadoščanjem in dr. Korošca pohvaliti. Ker pa se to ne zgodi in ker se je »Jutro« iz vrhniškega govora dr. Korošca vnovič moralo prepričati, da ostane SLS kot demokratska stranka načelu avtonomije absolutno zvesta in da je le svojo taktiko izpremenila, zato zdaj ta histrični izbruh »Jutrovet« jeze. Poznamo se. Saj kako je »Jutro« takrat hvalilo Radiča, ko je zares kapituliral, in kako je proslavljalo njegovo kapitulacijo kot triumf SDS-arske ideje. Zakaj pa ne triumfira zdaj in hvali še dr. Korošca, če je res »kapituliral«?

△ **Odkrita tajna.** »Jutro« vedno pisari, da je SLS škofova stranka, da je škof njen pravi šef, da škof postavlja kandidate, da škof vodi vso politiko itd. Mi pa smo se vedno čudili, odkod ve »Jutro« za vse te stvari, ki so nam in vsakomur, ki pozna SLS in njeno organizacijo, popolnoma nepoznane. No, zdaj pa je mali Moric vendar enkrat izdal ta tajni vir, iz katerega zajema svoje senzacionalne vesti o klerikalcih, za katere ga tako zavida. V včerajšnjem »Jutru« namreč spet pri naša te-le senzacije — na uvodnem mestu seveda! — da je SLS klerikalna stranka, da je vsak njen mig, vsaka tiskana beseda, vsak korak duhovščine s Korošcem vred zavisen od dovoljenja škofa, ker je cerkvena organizacija v stvari identična (!!!) s politično organizacijo SLS. Škofu treba samo pozvoniti in cela SLS je v drobnih koseh... In kje je mali Moric vse to zvedel? Od fajmoštrovih kuharic! Da, naravnost od fajmoštrovih kuharic! Izrečno se pozivlja na fajmoštrove kuharice, ki da vse to vedo. — Udarili smo se ob čelo. Pa da mi nismo na to prišli! Da haric! Izrečno se pozivlja na fajmoštrove kuharice in smo to dragoceno informacijsko zakladnico prepustili malemu Moricu v eksploatacijo!

△ **Milijarde stane slovensko ljudstvo** šest vsled politike SLS i gubljenih let, toži včerajšnje »Jutro«. Kako je »Jutro« te milijarde iz-

računalo, ne vemo, točno pa se dajo ugotoviti milijarde, ki stanejo slovensko ljudstvo agromerkurske in druge, pravkar odigravajoče se polomije esdeasarske regulativne gospodarske politike.

△ **Z avtonomijo pojde prej ali slej v grob tudi SLS,** oznanja včerajšnji »Jutrovet« grobar. Ker pa avtonomija ne pojde v grob, ampak se pravkar ustvarja ter se bo razvila, če Bog da, v prav krepko in zdravo dete, tudi SLS ne bo šla v grob. V grob pa bomo zakopali SDS in sicer 23. januarja dopoldne.

△ **Samo na smrt misli te dni »Jutro«.** »Boj SLS je samomorilski« — »Avtonomija umira« — »Korošec na Vrhniki govoril o smrti« — »Avtonomija je v Belgradu pokopana« — tako čitamo v včerajšnjem »Jutrovem« uvodniku, ki se bere kakor kakšen rituale defunctorum. Očividno obhačajo SDS smrtne sence in slutnje, ko je njen poraz pri oblastnih volitvah tako blizu.

DR. RYBAR TEŽKO BOLAN.

Belgrad, 5. januarja. (Izv.) Načelnik odseka za izvrševanje mednarodnih pogodb v zunanjem ministristvu dr. Otokar Rybar je težko obolen. Piepeljali so ga v zdravilišče Vračar. Njegovo stanje je zelo kritično.

NAŠI IZSELJENIKI V SEPTEMBRU.

Belgrad, 5. januarja. (Izv.) Meseca septembra 1926 se je iz naše države izselilo skupaj 976 oseb. Od teh Dalmatincev 345, iz Hrvatske in Slavonije jih je 236, iz Vojvodine 188, iz Slovenije 104, iz Crnogore 33. V Združene države se je izselilo 317 oseb, v Argentino 286, v Avstralijo 104, v Kanado 85, drugam 48. V septembru 1925 se je izselilo 1123 oseb.

MUSSOLINI IN ZITA.

v Rim, 5. januarja. (Izv.) Italijanska vlada je pooblastila svojega poslanika v Londonu, da formalno zanika vest nekega angleškega lista, ki je pisal, da je ponudil Mussolini bivši cesarici Ziti podporo v slučaju, da se odreče proglasitvi njenega sina Otona za ogrskega kralja.

BOJI NA KITAJSKEM.

v London, 5. jan. (Izv.) »Times« prinašajo iz Hankau obvestilo, da je general Vu pei fu porazil čete generala Liulingsa 140 milj severno od Hankau. 7. in 8. armada južne vojske prodira proti Hankau.

AVSTRIJA PREDLAGA ČESKOSLOVAŠKO ODPRAVO POTNIH LISTOV.

v Praga, 5. jan. (Izv.) Časopisi prinašajo vest, da je tukajšnji avstr. poslanik dr. Marek predložil na merodajnem mestu načrt, da bi se v prometu med obema državama odpravil potni list. Obenem je zaprosil za odgovor, ki naj pojasni stališče češkoslovaške vlade do tega načrta.

ARETACIJA SUZANE GIRALLE.

v Pariz, 5. jan. (Izv.) »Humanite« piše, da je bila g. Suzana Giralte, ki je dala nekaj defetističnih izjav glede akcije v Maroku, aretirana in odvedena v zapor.

VIHARJI OB GDANSKI OBALI

v Gdansk, 5. jan. (Izv.) Severovzhodni viharji so pritisnili ledene plošče s toliko silo na obalne jezove, da so se ti v dolžini 200 m popolnoma porušili. Obstojna nevarnost, da se ob zopetnem divjanju morskih viharjev porušijo vsi obalni jezovi.

SNEŽNI ZAMETI NA MADJARSKEM.

v Budimpešta, 5. jan. (Izv.) Iz Pečuha poročajo, da so zapadli v okolici in v komitatu Baranji veliki snežni zameti, ki so povzročili veliko škodo. Na več mestih so bile telefonske žice pretrgane. Več oseb je bilo pri tem tudi ranjenih.

Cene našim časopisom.

Naročnina našim časopisom ostane za leto 1927 nespremenjena.

»SLOVENE« dnevna izdaja:

za vse kraje v Jugoslaviji:
za en mesec Din 20.—;
za četrtletje Din 60.—;
za pol leta Din 120.—.

Za inozemstvo:

a) Anglija s kolonijami, Italija, Nizozemska, Švica in Amerika za en mesec Din 35.—;
b) ostalo inozemstvo Din 30 Din.

Nedeljska izdaja:

za Jugoslavijo celoletno Din 80.—;
za inozemstvo celoletno Din 100.—.

»DOMOLJUB«:

za Jugoslavijo celoletno Din 38.—;
za inozemstvo celoletno Din 60.—.

»BOGOLJUB«:

za Jugoslavijo celoletno Din 20.—;
za inozemstvo celoletno Din 24.—.

Kdor plača manjši znesek, se vzame isti na račun oziroma piše za krajšo dobo.

Cenik in vzorce za oglase

v našem dnevniku »Slovenec« dobe cenj. naročniki tiskane na drugi strani našega lista. Shrani naj si ta cenik vsak naročnik za event. poznejše oglaševanje ter ga ob vsaki danj priliki pokaže in razloži svojemu sosedom in prijateljem

Volivni boj za oblastne skupščine.

Atentat na naše vinogradnike in SDS.

»Jutro« od srede je prineslo dolgo senzacijo o atentatu na naše štajerske vinogradništvo. O tem atentatu ne zna in ni vedel doslej nikdo, nego večni kandidat SDS gosp. Lovro Petovar iz Ivanjkovca pri Ormožu in še par samost. demokratov iz Ormoža. Da bi zboljšal g. Petovar najuglednejše može iz ptujskega in ormoškega okraja in se jim tamkaj predstavil pod firmo čisto gospodarskega zborovanja kot edini zaščitnik slovenskega vinogradništva, sta sklicala g. Petovar kot začasni načelnik Zveze kmetijskih podružnic za ormoški okraj in Petovarjev prijatelj, gerent ormoškega okrajnega zastopa Kuharič, zborovanje vinogradnikov. Vabila za ta zbor je razposlal ormoški okrajni zastop uradno (poštne prosto) in na vabilu je bilo tudi označeno, da gre za preprečitev grozne nevarnosti, ki grozi našim vinogradnikom.

Marsikdo se je odzval temu vabilu in g. Petovar je bil tudi glavni referent in posebno povdarjal, kako velik zaščitnik vinogradništva je on, ki je razkril te nečuvne nakane naše vlade. V celem poročilu ni povedal nič, ni se pa upal udariti na odkrite SDS-politične strune, ker je bila zbrana na zborovanju pretežno večina pristašev drugih strank, ki so takoj spregledali, da gre pri celem tantamu za čisto navadno SDS-agitacijo pred volitvami. Gosp. Petovar tokrat ni prišel na svoj zaželeni račun, ker sta ga krepko zavrnila in odkrila njegove zakulisne namene navzoči naš posl. g. A. Bedjanič in naš pristaš g. Breznik. Mesto nameravanega uspeha je žel g. Petovar in njegova kompanija le blamaža. Res je objavilo »Jutro« nekaj odbor, ki bi naj čuval, da ne zagreši belgrajska vlada atentata na naše vinogradništvo in v tem odboru so sami samostojni demokratje, znamenje, da je ta odbor bil izvoljen le za papir in varanje nepoučene javnosti.

Pred vsakimi volitvami so se posluževali doslej sam. demokratje trikov pod gospodarskimi firmami in tako je prišla SDS tudi zdaj z odkritjem atentata na naše vinogradnike, ki pa v renciji grozi le Petovarjevi poslanski kandidaturi in celi SDS ter nikomur drugemu. S farbarijami pri SDS ni šlo niti takrat, ko je bila stranka pri moči in na vladi, pa bi se ji naj to posrečilo sedaj, ko je na smrtni postelji — tega pač ne verjame niti sam gosp. Petovar in njegova družba!

O stvari sami izvemo, da so se vršila v Parizu pogajanja glede trgovske pogodbe s Francijo, pri čemer so francoski delegati stavili take nesprejemljive zahteve, da so naši delegati kar odšli domov. Če so se v zadnjem času pogajanja zopet pričela, tega ne moremo vedeti. Kajti od SLS pri teh pogajanjih ni bil nihče zraven, radi česar ne razumemo, kaj se g. Petovar zaletava v našo stranko. Bi bil pač rad izvoljen, pa kljub tem svojim napadom ne bo! Bo že moral kakšno bolj brihtno pogruntati!

Ali je bil SDS kandidat Smonig član Schulvereina in Südmarke ali ne?

G. Smonig iz Svečine, kandidat SDS za okraj Maribor levi breg, je blagovolil v svojem odgovoru g. mariborskemu župenu v »Taboru« in »Jutru« navesti tudi svoje ime. Zato mu tudi javno odgovorjam: G. Smonig trdi, da je »sicer res bil član Südmarke in Schulvereina, a to samo vsled tega, ker je bil prisiljen, da pa pri ustanovitvi omenjenih društev ni sodeloval. Koliko velja ta njegov zagovor, se vidi iz tega, da je bil g. Smonig na

ustanovnem obnem zboru Schulvereina v Svečini v avgustu 1. 1912 izvoljen v odbor. Ker je bil torej na ustanovnem obnem zboru voljen v odbor, je pri ustanovitvi Schulvereina sodeloval. Isto velja glede Südmarke. G. Smonig nadalje trdi, da je bil po prevratu vedno »neomadeževan« patrijot in sicer, da je bil organiziran v SKS. Poglejmo si g. kandidata od te strani. Ali se spominja g. Smonig, da je bil enkrat pri volitvah v skupščino celo varuh škrinjice nemške stranke? Vsaka stranka pa postavi za čuvarja svoje škrinjice svoje najvestejše pristaše. Torej zopet dokaz, kakšen »navdušen« Slovenec je bil g. Smonig! In ali se še spominja nekkih nemških letakov, s katerimi je bila Svečina takrat naravnost preplavljena? Ali še ve, kako so prišli v Svečino? Če je pa pozabil, naj si skuša malo osvežiti spomin.

Da bo pa javnost znala, kak navdušen patrijot je g. kandidat sedaj, ko je član SDS in za katero stranko, kakor sam trdi, zastavlja vse »svoje sile«, navedem dogodek iz najnovejšega časa. Ali se še spominja g. Smonig na neki svoj nemški govo, ki ga je imel neko nedeljo v sredi septembra leta 1926 nekje na meji v Slatini v zasebni hiši pred neko družbo Nemcev iz Avstrije? Hočem navesti samo nekaj cvetk iz tega »patrijotičnega« govora: Rekel je, da sedanja meja ni prava, da te meje ni želelo ljudstvo, ampak da mu je ta meja bila vsiljena in naj oni, to je Nemci, ne mislijo, da nas ta meja loči, ampak da vse ljudstvo čuti in misli z njo ter da pride čas... To je samo odlomek tega »patrijotičnega« govora SDS kandidata Smoniga. Celi govor pa je bil tak, da če ga g. Smonig objavi, se bo začel zanimati za njega g. drž. pravdnik. Celo s svojim najboljšim prijateljem g. Mohorjem sta imela v gostilni silno buren in zelo glasen neslog radi tega govora. Kandidat Smonig tega tajiti ne more.

Uradno ugotovljeno je, da se je gospod Smonig pri ljudskem šteju 1. 1910 dal vpisati s celo svojo rodbino za Nemca. Pri Smonigu je zabeleženo: Umgangsraache Deutsch. In pri zadnjem ljudskem šteju je javil števniku komisarju g. nadučitelju Hauptmanu v Svečini zoret, da je nemške narodnosti in da je nemški jezik občevalni in materinski jezik njegove rodbine. G. Hauptman kot Slovenec pa je opozoril g. Smoniga: »Saj vi vendar lepo slovensko govorite, zakaj se delate za Nemca?« Če se je potem korigiralo g. Smoniga za Slovenca, se je to zgodilo na inicijativo g. Hauptmana. To mi je pripovedoval rajni g. Hauptman sam.

Toliko za danes, sicer pa g. Smonigu svetujem, naj pusti ljudi, ki nimajo z njegovo stvarjo nič opraviti, pri miru. Za vse, kar sem tu zapisal, imam dokaze v rokah. Če ima g. Smonig kaj korajže, naj me toži.

V Mariboru, dne 4. januarja 1927.

Franjo Zehot, narodni poslanec.

Vse zaupnike Kamniškega okraja opozarjam, naj se obračajo v vseh zadevah, predvsem zaradi shodov, na Okrajno kmetско zvezo v Kamniku pri Kristofu.

Volivni shodi v konjiškem okraju: Na dan Sv. Treh kraljev dne 6. januarja je shod takoj po prvem sv. opravilu v Vitanju; govorijo narodni poslanec dr. Hohnjec in oba okr. kandidata Napotnik in Bruderman. V nedeljo, dne 9. januarja, takoj po prvem sv. opravilu, je shod v Ločah; govorita Napotnik ob 10 je shod v Žižah; govorita Napotnik in Bruderman. V ponedeljek dne 10. januarja ob 9 dopoldne je shod na Skomarjah; govorita Napotnik in Tovornik. V nedeljo, dne 16. januarja je shod v

Cadramu; govorijo nar. posl. dr. Hohnjec, Napotnik in Bruderman. Ob 10 po sv. opravilu je shod na Keblu. Govorita Napotnik. V ponedeljek dne 17. januarja po sv. maši zjutraj je shod pri Sv. Jerneju; govorita dr. Hohnjec in Napotnik.

V Slovenski Bistrici se vrši dne 9. januarja ob 11 dopoldne shod Slovenske ljudske stranke. Govorijo kandidati.

SDS za klobuk. Ker je udarila SDS v mariborski oblasti pri oblastnih volitvah na »čiste« nacionalne strune, ji moramo poleg svečinskega Smoniga pripeti za klobuk še Josipa Zieglerja iz Vuzenice. G. Ziegler kandidira v prevalskem okraju na SDS-listi kot namestnik in ta gospod je član nemškega gospodarskega društva. Poleg Smonigove tudi kandidatura g. Zieglerja ne rabi posebnega komentarja!

Haložani odklanjajo sam. demokrate. Na-

predna samostalna demokratska stranka, kakor jo je predstavil pri Sv. Barbari v Haložah ptujski advokat dr. Fermevc s svojim kandidatom Mikša, je doživela blamažo s svojim shodom v prostorih gostilne Reicher. Domačini in Polomci niso pustili govornikom do besede, ker ne marajo samost. demokratov, ki poznajo podeželana le ob času volitev. Shod je bil na zahtevo vseh navzočih onemogočen in si bodo ptujski demokratje dobro premislili, predno bodo poskusili še enkrat svojo politično srečo v Haložah. Mi ubogi Haložani dobro vemo, katera stranka nam je izposlovala prosto kuho, odpravo desetka v slučaju smrti in razne podpore v slučajih vremenskih nezd. Ravno kar omenjeno in še mnogo, mnogo več so izposlovali poslanci SLS, to zna vsak Haložan in bo škrinjica SDS pri oblastnih volitvah na vseh voliščih po Haložah čisto odveč!

Naša bodoča oblastna samouprava.

Oblastne skupščine in naše kmetijstvo.

Zakon o oblastni in okrajni samoupravi navaja v točki 3. člena 2. naloge oblastnih skupščin, v kolikor se tičejo precej obsežne gospodarske samouprave. V to spada skrb za pospeševanje oblastnih pridobitnih interesov glede na kmetijstvo, in sicer: poljedelstvo, živinoreja, vinogradništvo, sadjarstvo, šumarstvo, rečno in jezersko ribarstvo, kakor tudi tehnične poljedelske izboljšave.

Kratka je sicer označba teh nalog v zakonu, toda delokrog, ki je s to točko poverjen samoupravnim edinicam, je zelo obsežen. Dana jim je možnost, da kaj store za povzdigo kmetijstva v oblasti kakor tudi za splošno izboljšanje gospodarskega in socialnega stanja kmečkega stanu. In ker so nadalje oblastnim skupščinam poverjene skoraj iste gospodarske naloge, kakor bivšim deželnim zborom, je pričakovati, da bodo te v ljubljanski in mariborski oblasti nadaljevale na polju kmetijstva z delom, ki so ga l. 1914. prekinili kranjski in štajerski deželni zbori (če bodo imeli seveda kaj denarja).

Ker bodo torej oblastne skupščine zasledovale delo deželnih zborov, je samo po sebi umljivo, da jim bo morala država povrniti imovino, ki je bila svoječasi last dežele. Ta šele jim bo omogočila izvesti marsikatero nalog, ki jih čaka pri pospeševanju kmetijstva.

Ze ustava sama dovoljuje oblastnim skupščinam izdajanje oblastnih odredb o predmetih, ki spadajo v pristojnost oblastne samouprave. Zakon o oblastni in okrajni samoupravi pa odreja to pravico v podrobnosti. Po t m zakonu se smejo z oblastno uredbo izdati podrobni predpisi k odredbam zakonov, v kolikor bo to potrebno zaradi njih uporabljanja v dotični oblasti. S tem je vsaj deloma dana možnost prilagoditi državne zakone krajevnim razmeram posameznih oblasti. To bo predvsem potrebno pri raznih poljedelskih zakonih, kakor so glede varstva poljščine, pokončevanje škodljivcev in podobnih, ki se nikakor ne morejo izvajati enako po vsej državi, ker je potreba po njih različna.

Brez dvoma so samoupravne edince bolje kot država sama usposobljene za pospeševanje kmetijstva po oblasteh, ker zahteva ta nalog mnogo podrobnega dela, ki se mora prilagoditi ne samo oblastnim, ampak večkrat celo krajevnim razmeram. Državna zakonodaja se pa mora enakomerno ozirati na vso državo, ne da bi pri tem mogla vpoštevati krajevnih posebnosti. Samoupravne edince so pa v stanu v polni meri in v podrobnostih pospeševati tiste panoge v oblasti, ki so merodajne za krajevni gospodar. obstoj kmetijstva; zato pa morajo tudi državne zakone z oblastnimi odredbami prilagoditi potrebam in razmeram posameznih oblasti. V tem oziru bo torej delo-

vanje oblastnih skupščin slično delovanju bivših deželnih zborov, četudi so slednji imeli več pravic nego bodo po sedanjem zakonu imele naše samoupravne oblastne edince.

Predvsem pa obstoja v ustroju oblastnih skupščin in v ustroju državne kmetijsko-pospeševalne službe nasproti bivšemu ustroju deželne in državne službe razlika, ki jo treba tu podrobneje premotriti.

V bivših deželah, izvemši Primorske in Dalmacije, je bila namreč večina kmetijskih agend poverjena deželam, ki so tudi imele nastavljen potrebno strokov. osebje. Država pa je zaposlila samo po par nadzorstvenih organov ali pa strokovnjakov za posebne naloge, kakor n. pr. obnovo vinogradništva. Sredstva je pa dala država v precejšnji meri deželi na razpolago. Danes pa ima naša država zakonito organizirano kmetijsko službo s kmetijskimi oddelki po oblastih, katerim so podrejeni tudi okrajni kmetijski referenti (okrajni ekonomji). Toda delo tako obsežnega uradniškega aparata dandanes ne zadovoljuje, ker mu država ne da potrebnih sredstev na razpolago za izvedbo njegovih nalog.

Oblastne skupščine si pa bodo morale šele ustvariti svoj kmetijsko-strokovni aparat za izvedbo dalekosežnih nalog, ki jih čakajo na polju pospeševanja kmetijstva. Država bo morala, kakor to predvideva zakon, oblastnim skupščinam odstopiti primerna, v ta namen določena sredstva za izvedbo njim poverjenih nalog. More se torej dogoditi, da bo oblastna skupščina imela na razpolago sredstva za pospeševanje kmetijstva, manjkalo ji bo pa strokovnega aparata za plodonosno investicijo teh sredstev. — Na drugi strani pa bo stala državna oblastna uprava s svojim številnim kmetijsko-tehničnim osebjem, pa brez potrebnih sredstev in vsled tega nezmožna za plodonosno delo. To nesoglasje bo morala pač zakonodajna oblast odstraniti in spraviti v sklad tozadevne določbe z dejanskimi razmerami.

V korist državnega gospodarstva bi bilo, če bi se celotno pospeševanje kmetijstva prepuščilo samoupravnim edincam, država naj bi si pa pridržala samo nadzorstvo, v kolikor ji pritiče glede sredstev, ki jih sama določuje posameznim oblastem. Praktično izvajanje nalog oblastnih skupščin v prvih letih bo pokazalo pravo pot, po kateri se ima končno veljavno urediti razmerje med državo in temi samoupravnimi edincami.

Sedaj pa moramo premotriti posamezne naloge na polju kmetijstva, ki čakajo samoupravne edince. Tozadevno prihaja v poštev poljedelstvo z vsemi stranskimi panogami rastlinstva, živinoreja, vseh vrst, zadržništvo,

Slavko Savinšek:

Sveti trije kralji.

Trije kralji, trije bratje v sveti Betlehem gredò, Jezuščka gredo pomoliti in darove mu neso.

Prvi kralj, bogati kralj, dá darilo mu bogato: na prelepi vanjški dá mu krono zlato.

Jezušček mu nasmehlja se, s krono si ovenca glavo, kralju blagoslov deli vsem njegovim v čast in slavo.

Drugi kralj, pobožni kralj, Jezuščku zažge kadila: k Jezuščku se dviga dim kot molitev bi prosila.

Drobni Jezus v lasicah v vorj kadila se raduje, prošnje vseh pobožnih src dobrotljivo uslišuje.

Tretji kralj, ubogi kralj, ves v solzah poljubi tla, mire podari dišeče, grenke ko bolest solza.

Jezus v milost zagori, drobcene razpne ročice, kralja stisne na srce, vroče ga poljubi v lice.

Jezušček, kot zadnji kralj narod naj bo moj trpeči: da na licu Tvoj poljub ga tolažil bo v nesreči!

† Kanonik Janez Brencè.

Dilectio praeceptum Domini: et si solum fiat, sufficit. — Ljubezen je zapoved božja: in tudi če je samo ta, zadošča.

To in nič drugega je dopolnjevalo in dopolnilo življenje moža, ki danes utrujen od petinseden desetih let neumornega dela leži na mrtvaškem odru gori v lepi Preski sredi svojih župljanov, ki bridko žalujejo za njim, dobro se zavedajoč, da so z njim po osemindvajsetih letih izgubili očeta, ki ga jim nihče več na aj dati ne more. To in nič drugega je tista veličina življenja tega izrednega moža, življenja, ki se je zdelo, da se sicer komaj kaj razlikuje od splošnega življenja slehernega človeka — ljubezen, ki čeprav je sama, zadošča Bogu in ljudem. Da, ljubezen, tista resnična ljubezen, ki je bila čudovito živa in oživetvorjena v vidnem dejanju, je ožarjala še živemu njegovo življenje nad mero, ki ga je v življenju delala povsod dragega znanca in nepozabnega prijatelja in ga baš radi tega pu-

stila tudi po smrti vsepovsod vsega dragega in nepozabnega.

Za njegovo zlato mašo pred poldrugim letom ga nam je njegov prijatelj in častilec prikazal prav v tej luči. Zato temu ne bo kaj posebnega dožati, Dasi manjka še mnogo stvari, ki niso in bodo komaj kdaj prišle v javnost — saj so življenjski podatki, ki nam jih je večeraj naštel »Slovenec«, samo bomo ograjenje zunanega, od njega komaj kaj odvisnega življenja. Dopolnimo le nekaj stvari.

Pokojni je bil sin uglednega kmeta in dolgoletnega župana »Kuharja« v Hrašah pri Lesah. V tej hiši so vzgojili mnogo inteligence. Dva pokojnikova strica sta bila duhovnika, en pokojnikov brat je umrl kot abiturient za sušico. V letu, ko je pokojni Brencè ugriznil v grenak študentovski kruh in ga je oče naložil, da ga pelje v Ljubljano, mu je postal tovariš in prijatelj poldrugo leto starejši rojak — Begunec, sedanjí knezoškof dr. Jeglič. Vez udanosti in ljubezni je med njima do smrti ostala. Znano je, da je bil pokojni sleherni teden — vsako sredo — njegov gost, pot v »škofijo« mu je bila nad vse prijetna in draga. Tudi g. knezoškof je rad pihel k njemu v prijazno Presko, zlasti še, ko škofijski dvorec na Gorici leži v preški fari. Tudi je bil večkrat ondi kakor njegov — kaplan. Spovedoval je in spovedoval, da sta prišli včasih za domačo župnijo še Sora in Smlednik na vrsto. Vseh osemindvajset adventov in še ob nešteti drugih prilikah se je to g-dilo. In tudi to: njuno prijateljstvo je kronal slučaj, ki v luči božje Pre-

vidnosti ni bil slučaj, da mu je ravno g. knezoškof s pomojo ga ravnatelja svoje pisarne mons. J. Dotala podelil zadnjo telžbo — svete zakramente za umirajočce — nekaj ur pred smrtjo.

Pokojnega ni priklepalo na svojega škofa samo poznanstvo in prijateljstvo, vzrok njegove udanosti je bila tudi, in morda celo bolj, njegova izreka apostolska udanost do Cerkev. Ta čudovita udanost je tudi povzročila, da je bil njegov dom večkrat streha izrednim gostom — škofom. Znano je, da je bil pokojni krški škof dr. Anton Mahnič 28 let njegov poštinski gost. Seznanila sta se — seveda na dobrodelnih poti, kar je vedna in vedna lastnost pokojnega Brencèa — l. 1891. K Sv. Gregorju je zahajal Mahnič do l. 1897; početkom l. 1898. je prišel Brencè v Presko, in od tedaj je Mahnič redno vsake počitnice prihajal tja do l. 1918. ko se je od njega za vedno poslovil. Počitnice l. 1919. je Mahnič preživel v nasilnem ognianstvu v Italiji, one l. 1920. pa so bil zanj priprava na smrt. In ko je dne 14. decembra 1921 umrl, je za njim z vsem slovenskim narodom vred še posebej žaloval župnik Brencè.

Škofa vprašajmo in ubogajmo, pa bo vse pravilo. To je bil takorekoč program njegovega življenja. Vedno in vedno je to poudarjal, zanj je bila ta rečenica začetek in konec vsake delat. Ljubezen je bila, ki je pogosto vplivala in odločala.

In kaj naj še naštejemo? Saj ni mogoče naštetih vseh neizmernih dobrot, ki jih je delil,

elektrifikacija dežele, kmetijski pouk in kmetijsko preizkuševanje. Toda te panoge bomo obdelali v posebnih oddelkih.

POSPEŠEVANJE POLJEDELSTVA IN SORODNIH KMETIJSKIH PANOG PO OBLASTNIH SKUPŠČINAH

Glavno skrb bo treba posvetiti zvišanju pridelkov domačih kulturnih rastlin in zmanjšanju stroškov za obdelovanje zemlje. To se bo doseglo z upeljavo boljšega obdelovanja zemlje, s pravilnim ravnanjem s hlevskim gnojem, s povečano uporabo umetnih gnojil, z uvedbo dobrih kmetijskih strojev in z drugimi ključnimi pripomočki. Toda ena izmed najglavnejših nalog obstoja v obdobju domačega semena. Samo z najboljšim semenom dosežemo najvišje pridelke, in ravno v tem oziru se pri nas dosedaj še ni ničesar pravega storilo.

Tega važnega posla pa ni prepustiti kmetom samim, ker niso za to usposobljeni in nimajo tudi časa za tako podrobno delo, ki zahteva obilo truda, pa tudi stroškov. V ta namen rabimo v vsaki oblasti po eno semenogojisko postajo, ki bo odbirala seme domačih vrst in ga vzgajala do čim večje rodovitosti. Moramo si namreč biti na jasem, da s tujimi ne aklimatiziranim semenom ne dosežemo stalnih večjih pridelkov, ampak edinele z domačimi, ki se je že prilagodilo talnim in podnebnim razmeram.

Taka semenogojiska postaja mora biti v višjih hribovitih legah, z ostrejšim in manj ugodnim podnebjem, kajti samo tam je mogoče vzgajati vrste, ki bodo kljubovale vremenskim nepravilnostim in bodo odporne proti raznim boleznim, torej sposobne tudi za gorske lege. Dosedanja državna semenogojiska postaja v Beltincih seveda ostane še nadalje za odbiro semenja za ravniško kakor je Prekmurje, Murško, Ptujsko in Mariborsko polje.

Nadaljna skrb bo padla na pokončevanje rastlinskih in živalskih škodljivcev, ki povzročajo vsako leto na naših kulturah ogromno škodo. V to svrhu rabimo nujno rastlinovarstveni zavod, ki ima proučevati škodljivce in dognati načine njih pokončevanja.

Oblastna skupščina naj pospešuje tudi tiste kulture in rastline, ki bi našemu kmetijskemu gospodarstvu donosale največ koristi; n. pr. sajenje krompirja za napravo škroba; zopetna uvedba saditve zelja v večjem obsegu in obenem priskrba tržišča za kisló zelje; pridelovanje hmelja tam, kjer je lega za to, itd.

Vinarstvo bo morala podpirati predvsem z gojitvijo in oddajo samo najboljših trtnih vrst, z ureditvami, ki bi kmetom določijo termin trgatve, da se doseže kvalitativno dober pridelek, posebno pa s pospeševanjem umnega kletarstva, ki je pri našem vinogradniku še zelo pomanjkljivo. Toda ne samo produkcija dobrega vina je važna, še večjega pomena je njega primerno vnovčenje, kar omogoča dobičkanost te panoge. Zato bo morala oblastna skupščina skrbeti, da se olajša izvoz vina z ugodnostmi glede carine in železniških tarif. Tudi ustanovitvi vinskih zadrug bo treba obrabiti posebno pažnjo.

Sadjarstvo je panoga, ki nam že dandanes donosna premnože koristi in katere dohodki se dajo še znatno povečati. Posebno bo treba v krajih, kjer so slabe vinske lege in se trta niti najmanj ne izplača, nadomestiti vinski trs s sadnim drevescem, ki nam bo donasal več haska in manj dela in stroškov. V tem oziru bo treba še obilo smotrenega dela, da se zviša produkcija sadja tako, kakor je to umestno z ozirom na lego naše pokrajine, ki je poklicana, da izvažata letno na tisoče vagonov sadja v severne pokrajine.

Toda tudi kot domače hranilo zaleže sadje izredno mnogo. Žal da ga pri nas gre preveč v mošt in sadjevec, manj pa v sušilnico, četudi bi sadjerejci od posušenega sadja imeli več haska, nego ga imajo od mošta. Naši mladinci bi pa veliko bolj zalego sušeno sadje, ki tvori tečno hrano. V tem oziru bo morala oblastna skupščina usmeriti svoje delovanje v kolikor se tiče sadjarstva.

da so rastla in od nebes blagoslovljena prinašala obilen sad. Njegovo usmiljenje do revežev? Saj je bilo njegovo župnišče takorekoč ubožnica, hiralnica, kjer je — sam tako zelo oskrbe potreben — leta in leta stregel bolnična sestra in bolni postrežnici. Ni videl sarmorodnikov! Kdo je, ki pri njem ni našel pomoči in podpore? Na videz se ti je zdelo, da bo zastoj prošnja, ko je izzvala včasih toliko navidez razhudenih besedi. A že se je med besedami odpirala denarnica in delila, delila. Zlasti pri srcu so mu bili dijaki. Kako je podpiral ne samo domače ampak tudi tuje, priča vsaj deloma »Rimski katoliki«, kjer so njegovi darovi za »mlade pisatelje« izkazani. A kolko drugih ni nikjer registriranih! — Njegovo gostoljubje ni imelo mej. Kako je tekal in priganjal in sam stregel, ko je prišel v hišo gost, ki se je vsakega razveselil. Znan je radovljiški »pecirke«, ki mu je bil pokojni Brence smrtni predsednik, kar priča diploma »stehantur radovljiškega pecirka«, ki ga je za njo »lasti pokojni Mahnič zavidal. »Pecirke« je bil ustanovljen v svrhu sestankov duhovnikov-rojakov, za gojitev prijateljstva in iskrene odkrite družabnosti. Na »pecirkih« se je, kakor sicer vedno, še posebno kazala njegova gostoljubnost. Tak je bil vse življenje! Še na zadnjo uro, ko je takorekoč že umiral, je skrbel in povpraševal, če so postregli obisko-

Pri poljedelstvu je važna tudi zavarovanje poljskih pridelkov proti toči, kateremu vprašanju bo morala oblastna samouprava obrabiti svojo pažnjo. Važno je

Kaj se godi doma

Kristusu, kralju vseh narodov.

Misijonski večer bo na praznik svetih Treh kraljev 1927 ob 8 zvečer v veliki dvorani hotela »Union« v Ljubljani.

Sporod: Naš duh nima miru, tisoč milijonov je še nekristjanov. Govori stolni župnik dr. Tomaž Klinar. — Ave Marija. Solospev, poje g. Svetozar Banovec, operni pevec, spremlja ga na klavirju g. H. Svetel. — Islam in krščanstvo. Skopične slike, razlaga g. Ivo Peršuh.

Vstop je prost.

Misijonski odbor.

Svečana seja trbovelskega občinskega odbora.

Po uradnem obvestilu, da so Trbovlje povzdignjene v trg, so sklicali v torek popoldne v Trbovljah svečano sejo, katere namen je bil, prebiti kraljev ukaz o povzdigi Trbovelj v trg in kako se bo ta zgodovinski dan praznoval. Gospod župan je po otvoritvi podrobno poročal o zgodovini, ko se je začelo delati na to, da postanejo Trbovlje iz vasi trg. Pred 17 leti na seji 17. novembra 1909 je tedanji župan Roš z obč. svetovcem Voduškom postavil predlog v ta namen kakor tudi, da se ustanovi nižja realka. Prošnja se je 3. januarja 1910 poslala na notranje ministrstvo, kakor tudi na slovenske poslance, da bi na višjih mestih posredovali za ugoden uspeh. Kmalu nato je ministrski predsednik Taaffe odločil svoje mesto in stvar se je zavlekla. Pozneje so sicer došla vprašanja na razne korporacije; ker je bil povzdigi v trg zvezan tudi z davki, ki bi se obenem zvišali, so se glavni faktorji v občini izrekli proti povziganju. Tako je sicer zaspala tež vojsko in zopet prišla na dan lansko leto na seji 23. marca. Tedanji gerent g. Vodušek se je z vso vno močjo zavzel za to, vložil prošnjo z raznimi slikami in tako so bile Trbovlje z okolico s kraljevim ukazom ravno ob obletnici zedinjenja povzdignjene v trg. Po poročilu in prečitavanju tozadevnega ukaza je predlagal g. župan, da se zakliče g. Vodušku »življajo« in njegovim sodelavcem tudi »življajo«. Kraljev ukaz so poslušali odborniki stoje. Nato je vprašal g. Malovrh, katere mu se je pridružil g. Arnsčak, zakaj so se izločili kraji kot Ojstro, Pleske, Retje, Sv. Lenart izd. Odgovarja se mu, da bodo naknadno vprašali ministrstvo, če tu ni kakšna pomota. Da se dostojno praznuje to delo, predlaga g. Krušič, da je namesto z godbo, napitnicami in drugim pompom izda občinskimi revežem in staropokojcem 25 tisoč dinarjev in se takoj razdeli. G. Arnsčak predlaga, da bodo še naši potomci imeli kaj od tega, da se volira en milijon dinarjev za stanovanjske hiše, ker je v občini veliko pomanjkanje stanovanj. Oba predloga sta bila soglasno sprejeta. Seja se je nato zaključila in se je takoj sestavil ubožni odsek, ki je razmotrival o podpori, ki se jo razdeli.

Obrtno šolstvo in 70 letnica obrtno-nadaljevalne šole v Ljubljani.

Naše obrtno šolstvo v Ljubljani sega nazaj do leta 1790 in še dalje. O tem nam priča fascikel 73, takozvani register, v ljubljanskem mestnem arhivu, kjer se piše o originalnem aktu z dne 13. aprila 1790 sledeče:

»Oznaniiti z bobnom sledeče v slovenskem jeziku: »Ta 18 dan tega mejca se bodejo normalšole za fantje od kepcov, padarjav, inu useh antverharju začele, bodo vsako nedelo, inu praznek ob treh do štirih popoldan držane.«

V nemškem besedilu tega spisa omenja, da se je že poprej vršil normalni pouk za obrtniške fantje. Iz vsega tega se da sklepati, da so te šole

valcem, ki so mu prinesli zadnjo tolažbo. Tako mu je zadnja beseda izzvenela v ljubezni.

Njegova ljubezen do bližnjega je temeljila v ljubezni do Boga. Koliko je ta mož molil! Saj je v molitvi prebdel ure in ure pred Najsvetejšim, nad vse pozna luč v cerkvi ga je nekoč spravila celo v neprijeten položaj, ko so orožniki prišli v cerkev gladat, kje je vlómilec. In njegovo zaupanje — božja pomoč! Saj je v najhujši bolezni, ko bi drugi pričakovali neizogibne katastrofe, vzel na vsesgodaj palico in jo mahnil — na Šmarno goro. Nekajkrat se je vrnil zdrav! Marija mu je bila zato nad vse draga.

Upal je, da ga tudi iz te zadnje bolezni reši pot na Šmarno goro. Ni se mu zgodilo po želji. Danes ve, da je prav tako. Čeprav žalujejo za njim v dani mu Preščani in vsi, ki jim je bil kdaj duš pastir, čeprav se je orosilo mnogim prijateljem in znancom oko za dobrim gospodom kanonikom, ni to odveč! Tudi Kristus je jokal za Lazarjem.

Danes ležiš na mrtvaškem odru. Ko si mrtev, vemo že bolj, kaj si bil in kaj si nam ostal — dasi vsega ne vemo. Bog-plačnik pa ve! Tebi, ki si doumel prvo in največjo zapoved, večnost ne bo težka. Dilectio praeceptum Domini: et si solum fiat, sufficit.

Vivas cum Christo in aeternum! Fiat!

tudi osuševanje močvirnega sveta, ki čaka v mnogih krajih Slovenije na rešitev. In še drugi nalog je polno, ki jih to morala reševati oblastna samoupravna edinica.

obstojale že zdavnaj poprej. Kje in kod se je pouk v tej šoli vršil in kaj se je poučevalo, iz tega spisa ni razvidno. Prejšnjih in poznejših listih pa ni na razpolago. Toda poznejša doba nam prinaša precej točne podatke o obrtnem šolstvu in sicer že od leta 1830 dalje.

Od l. 1830. do leta 1850. je poučeval profesor fizike g. Ivan Kersnik ljubljanske obrtniške vajence in pomočnike vsako nedeljo in praznik dopoldne in popoldne v računstvu, geometriji, fiziki in mehaniki v bivšem starem poslopju liceja. Iz študijskega fonda je dobival za svoj trud letno remuneracije 200 goldinarjev. Kersnik je meseca junija 1850 umrl in s tem je pouk prenehal. Skoraj isti čas je obstojala risalna šola na nekdanji štirirazredni normalni glavni šoli, katere pa se je leta 1852. preobnavila v samostojno nižjo

Velika poštna tatvina v Ljubljani.

Kot blisk se je včeraj raznesla vest, da se je zgodila v Ljubljani velika poštna tatvina. Ljudje so začeli stvar seveda prebirati in proti poldne je vedela že cela Ljubljana, da se je zgodil v Ljubljani rop na poštini avto. Vesti o ropu se seveda niso potrdile, pač pa so se potrdila poročila o veliki poštni tatvini.

V torek zvečer med pol peto in osmo uro zvečer je vozil, kakor po navadi, poštini avto, ki je prevzemal pošto najprej pri poštnem uradu v Mostih, nato pri poštnem uradu na Zaloški cesti v Šarabonovi hiši pri cerkvi sv. Petra, odkoder je krenil na glavni kolodvor, kjer je pobral pošto, od tu pa je odpeljal na glavno pošto, kjer je vse naložene poštnice pošiljke oddal.

Pri poštnem uradu št. 5. na Zaloški cesti je prejel spremljajoči ambulančni poštar tudi

denarno vrečo, v kateri se je nahajalo 80.000 Din.

Ta vreča je med potjo na dosedaj še nepojasnjen način izginila. Ko je ambulančni poštar ob 3 zvečer oddal vso pošto pošiljatev na glavni pošti, je ob oddaji pošiljke ugotovil, da mu manjka vreča z 80.000 dinarji.

Ves prestrašen se je poštar odpeljal takoj z avtomobilom na poštini urad št. 5, kjer je upal, da je vrečo pozabil. Poštna uradnica, ki je bila

Napad na ravnatelja železniške delavnice v Mariboru.

Dne 4. t. m. se je vračal okrog 8. ure zvečer domov ravnatelj železniške delavnice v Mariboru, centralni inšpektor, inženjer Dolikowsky. V bližini njegove vile v Magdalenskem predmestju je skočilo proti njemu par možkih. Eden ga je udaril z vso silo s pestjo po obrazu, mu razbil očala in stekleni drobec so ranili ravnatelja na očesu. Napadeni je klical na pomoč, nakar so napadalci pobegnili. Sumijo, da so odpuščeni delavci iz železniške delavnice napadli ravnatelja iz maščevanja.

Požari.

Na Silvestrovo zvečer ob pol 12 je izbruhnil ogenj pri posestniku Zaraku na Jesenicah pri Ro-

realno, ter je prevzela tudi za obrtnike pouk v risanju. Poučeval je učitelj za risanje g. Oblak Joahim vsako nedeljo in praznike od 8. do 12. ure dopoldne, ter je za ta pouk dobival iz mestne magistratne blagajne letne remuneracije po 50 goldinarjev.

To je bilo nekak začetek »Obrtniške šole v Ljubljani«. Razum šole za risanje na realki je obstojala še druga bogato opremljena risalna šola v Salendrovi ulici. Na tej šoli je od leta 1838. do 1844. poučeval tesarski mojster gosp. Jurij Pa-lík pomočnike vseh strok obrti v risanju ob nedeljah in praznikih od 9 do 12. ure dopoldne. Od leta 1845. do 1854. pa je na obeh šolah poučeval gosp. Oblak ob nedeljah in praznikih od 8 do 10. ure na realki, od 10. dalje do 12. ure dopoldne v prostorih industrijskega in obrtniškega društva, nakar sta se zadnje leto 1854 obe šoli združili v »Obrtno šolo za rokodelce in industrijo v Ljubljani«.

Dve leti pozneje leta 1856 se je preobnavila ta šola v »Obrtno-nadaljevalno šolo kot nedeljska šola« v Ljubljani. Radi tega letos praznujamo 70 letnico obstoja »Obrtno-nadaljevalnih šol v Ljubljani«.

tečaj v pisarni, je to odločno zanikala, enako niso vedeli o denarni vreči ničesar na kolodvoru na obeh poštah, carinski in kolodvorski.

Ko se je brez uspeha vrnil na glavno pošto, so ga tam zasilili in uvelj takoj preiskavo. Hkrati pa so takoj telefonično obvestili o tem dogodku policijo, ki je poštnega ambulanta aretirala. Na vse zgodaj pa sta pričeli poština direkcija in policija skupno preiskavo. Aretiranih je bilo takoj več oseb, ki so bile odvedene v policijske zapore v justični palači. Kriminalisti so pridno na delu, da izsledijo storilca, vendar pa je zadeva kljub priprostemu obiležju, v katerem se je zgodila in kljub kratkemu času, v katerem je bila tatvina odkrita, zelo komplicirana, vendar pa je verjetno, da sledi razjasnitev zločina v kratkem.

Do včeraj zvečer so vsi aretiranci svojo krivdo odločno zanikali. Zasihevanje je sicer dovedlo do nekaterih rezultatov, vendar ne do takih, po katerih bi se dat storilec izslediti.

Preiskava je že v teku in bomo o nje rezultatih še poročali.

Vsekakor je ta slučaj v našem mestu vzbudil dovolj prahu in tvori le eno poglavje več v zgodovini vseh poštnih tatvin, ki so zadnje čase pri nas tako pogoste.

gaški Slatini. Pogorela je hiša in vse, kar je bilo v njej, rešili so samo nekaj pohištva. Veliko škodo trpi g. Gabrič, ki je imel hišo v najemu. Požar je nastal, ker so se vnele saje v dimnikulu.

Na božič zjutraj ob štirih je izbruhnil požar v vasi Apače, župnija Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Ogenj je upepelil Brodnjakovo hišo. V hiši so vsi trdno spali, ko je začelo goriti in je na srečo najbližji sosed zbudil nesrečno družino toliko pravočasno, da je rešila golo življenje in spuстила na prosto živino. Vse, kar je bilo v hiši, je zgorelo. Kolika sreča, da je bil sneg na strehah, ki so vse na okrog alamnat; drugače bi bil lahko nastal za Apače drug Vidov dan. Na ta dan je pogorelo lansko leto polovico vasi, ki je sedaj po nepopolnem trpljenju na novo ustala in se sedaj rdeče nove strehe daleč v snežno okolico.

Dnevne novice

★ Nadškof dr. Sedej pri sv. očetu. »Oservatore Romano« z dne 3.—4. t. m. javlja med drugimi sprejemi pri sv. očetu tudi privatno audijenco goriškega knez nadškofa dr. Frančiška Sedeja.

★ Za prov. komisarja slovenskih frančiškanov v Ameriki je prov. definitorij v Ljubljani imenoval vlč. P. Benigna Snoj, bivšega večletnega komisarja. Dosedanji komisar P. Kazimir Zakrajšek se je tej službi odpovedal. Vrhovno predstojništvo reda v Rimu je spremembo potrdilo. Novemu komisarju vso srečo in blagoslov!

★ Duhovniki lavantinske škofije naj pošljejo — tako je želja železniškega ravnateljstva — železniške legitimacije na ordinarijat, ki naj jih potem skupno predloži v potrdilo. Duhovniki lavantinske škofije naj to storijo tekom enega tedna, da ne bo nepotrebnega čakanja.

★ Promocija. Na univerzi v Pragi je bil promoviran za doktorja vsega zdravilstva g. Sigismund Cervinka. Mladi g. doktor je sin okrožnega zdravnika dr. Vida Cervinke na Polzeli. Naše iskrene čestitke!

★ Smrtna kosa. Gospa Peklarjeva, soproga župana in cerkvenega ključarja pri Sv. Jakobu v Slov. goricah, je umrla 3. t. m. in je bila včeraj 5. t. m. pokopana. Pokojna je bila izredno blaga in obče spoštovana. Gosp. soprogo, ki je naš odločen somišljenik, naše iskreno sožalje! — V Kamnici pri Mariboru pa je 5. t. m. zjutraj umrla gospa mati trgovca Poscha v Mariboru.

★ Odbor za postavitev spomenika kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju v Ljubljani javlja, da je žirija za oceno osnutkov iz predhodnega natečaja izrekla svojo sodbo takole: Došlo je šest osnutkov in ena varianta. Prva nagrada se ni podelila nikomur. Drugo nagrado 4000 Din je dobil osnutek »H X«, pro-

jektanta sta gg. Lojze Dolinar in ing. Dragutin Fatur. Tretjo nagrado 2500 Din je dobil osnutek »A«, projektanta sta gg. ing. Vladimir Subic in Lojze Dolinar. Ostali štirje nenagrajeni osnutki »Domovina«, »Svoboda«, »Car« in »Gospodstviški stol« se predlagajo v odkup po 1250 Din. Ker se kuverte z imeni projektantov teh osnutkov niso odprle, so dotični vabijo, da v slučaju, ako pristanejo na odkup, sporoče pristane in svoj naslov razpisatelju. Vsi načrti se bodo obdržali do zaključka glavnega natečaja, nakar se bodo razstavili skupno z glavnimi osnutki. Ta ukrep je neobhodno potreben, da se varujejo interesi avtorjev idej, ki so izražene v predhodnih načrtih. Šele po tej razstavi se bo objavil način vrnitve nenagrajenih osnutkov projektantom, ki bi morebiti ne pristali na odkup. Razpis glavnega natečaja sledi v kratkem.

★ Pleterje, občina v političnem okraju Brežice, se z 10. januarjem 1927 izloči iz službenega okoliša oddelka finančne kontrole v Rajhenburgu in se prideli oddelku v Krškem, okoliš okrajne uprave Krško.

★ Oris zgodovine umetnosti pri Sloven-cih, ki ga je spisal France Stele in ga je izdala Nova založba, je dosedaj edini celoten in živo pisan pregled, kako se je razvijala naša umetnost od prvih dob do današnjih dni. Izborna delo krase in pojasnjuje številne slike. Knjigo bi si moral nabaviti vsak naš izobraženec.

★ Zdravniška zbornica za Slovenijo opozarja svoje člane, da bo v nedeljo, 9. janu-

Damske plašče

kar je že na zalogi — 30—40 % ceneje! F. in J. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra c. 29. Izkoristite ugodno priložnost!

srja 1927, glavna skupščina, ki bo obenem izvršila volitev novega odbora. Za sklepčnost skupščine je potrebna prisotnost vsaj petine vseh članov in predsedstvo zato prosi za polno udeležbo, ker bi nesklepčnost povzročila članom in zbornici velike stroške. Glasovnice je doposlali po pošti vsaj do dne 3. januarja 1927.

★ **Postrežnice in bolniško zavarovanje.** K tej notici delodajalcev še sledeče pojasnilo: Če je postrežnica zaposlena pri večjih gospodinjstvih in če je pri vseh gospodinjstvih tak posej, ki ustvarja delovno razmerje v smislu § 3. zakona o zavarovanju delavcev, mora vsaka gospodinja prijaviti to postrežnico v zavarovanje. Kajti po § 18. cit. zakona se smatra za delodajalca vsaka oseba, ki jemlje telesno ali duševno moč v najem. V slučaju, da zbolí postrežnica, ki je prijavljena od dveh ali treh gospodinj, se vpošteva pri določanju podpore njen celoten zaslužek. Na ta način dobiva lahko podporo tudi po 18. meznem razredu, t. j. po 30 Din na dan, dočim bi jo dobivala močete le po 6. ali 7. meznem razredu, če bi bila zavarovana samo od ene gospodinj. To pojasnilo naj služi kot odgovor na vprašanje prizadetih gospodinj.

★ **234.200 Din znaša skupna vrednost dobitkov III. književne tombole Jugoslovanske Maticice.** Dobitki obsegajo samo slovenske leposlovne knjige, in sicer 150 amb po 6 knjig, 120 tern po 10 knjig, 80 kvatern po 14 knjig, 50 činkvin po 17 knjig in 5 tomboj po 17 knjig ter knjig po prosti izbiri od 600 do 1200 Din. Glavni dobiček — vseh 46 letnikov »Ljubljanskega Zvona« — je vreden nad 10.000 Din. Zrebanje se prične 4. februarja in traja do 25. marca. Izrebane številke bodo redno objavljene vsako soboto oziroma nedeljo v vseh slovenskih dnevnikih. Tombolske tablice po 3 Din so naprodaj pri vseh šolah v Sloveniji in pri vseh posredništvih Jugoslovanske Maticice. Dobi se jih tudi v pisarni Jugoslovanske Maticice, Šelenburgova ulica 7/II.

★ **Gospodinjki kolektor Jugoslovanske Maticice** je vsaki slovenski gospodinjki potreben. Naprodaj je po vseh knjigarnah. Naročila sprejme tudi Jugoslovanska Matica v Ljubljani, Šelenburgova ulica 7/II. Cena 20 Din, za člane 15 Din.

★ **Tobačna tovarna v Ljubljani** razpisuje na dan 10. februarja t. l. ob 11. uri ustmeno licitacijo za oddajo žaganja in zakup do konca t. l. Količina žaganja, ki se nabere tekom leta, znaša okrog 20.000 kg. Vsa tozadevna pojasnila se dobe v ekonomatu tobačne tovarne.

★ **Samoumor radi brezposelnosti.** 22letni sedlarji pomočnik Rešetič, doma iz Slovenije, je v Zagrebu izvršil samoumor s tem, da je spil steklenico lizola. Reševalna postaja ga je prepeljala v bolnišnico, kjer pa je umrl. Rešetič je prišel pred dvema mesecema od vojakov v Zagreb, kjer je iskal delo. Vendar pa se mu ga ni posrečilo najti kar ga je zelo potrl. Radi tega je tudi izvršil samoumor.

★ **Poskus samoumora.** V Zagrebu se je z revolverjem ustrelil v desno senco Črnogorec Nikolić. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer se je zdravnikom posrečilo, da so ga obudili k zavesti. Izpovedal je, da je hotel napraviti konec življenju, ker so ga pred mesecem odpustili iz službe, vsled česar je živel v jako bednem stanju.

★ **Tujski promet v Splitu.** L. 1926. je bilo v Splitu 33.027 tujcev. Tujski promet je prišel padati, kajti prejšnje leto je bilo nad tisoč tujcev več.

★ **Mornar utonil.** V Šibeniku je padel v morje mornar Nikšić in utonil. Bil je pijan in ni mogel plavati. Morje ga je čez pol ure vrglo na breg.

★ **Smrtna nesreča na Reki.** Na Reki je padla na ulico nek služkinja iz 6. nadstropja, ko je čistila okna. Ostala je na mestu mrtva. — Nek otrok se je opeknel z vrelo vodo in podlegel opeklinam.

★ **Napad na poštnega uradnika.** Na Reki je šest fašistov napadlo sušaškega poštnega uradnika Gržino. Hoteli so mu potrgati njegove službene našive. On pa se jim je zoperstavil ter je vseh šest pometal na tla in nato pobegnil na Sušak.

★ **Prijeta roparska tolpa v Osijeku.** Pred par dnevi so štirje zlikovci vlomili v stanovanje nekega profesorja in mu ukradli različne jestvine in pijače. Vino so popili že na stanovanju. En vlomilec se je tako opil, da so ga morali ostali trije nositi, vsled česar jih je stražnik aretirati. Šele na policiji se je ugotovilo, da niso navadni pijanci, ampak vlomilci.

★ **Železniška nesreča v Hrvatski Koprivnici.** Na koprivniški postaji nimajo vodovoda. Zato morajo lokomotive jemati vodo nedaleč od postaje iz potoka. Strojvodja, ki je v ponedeljek ponoči polnil vodo, se je pri polnjenju zakasnil in so mu ugasnile luči. Ko se je vračal, mu je privozil nasproti osebni vlak z brzino 30 km. Lokomotivi sta trčili druga v drugo. Obe lokomotivi sta močno poškodovani, pravtako par vagonov osebnega vlaka. Med potniki ni bilo nobene težke nesreče.

★ **Pretepi med dobrovoljci.** V Slavoniji pride med dobrovoljci in drugimi prebivalci večkrat do preprirov in pretepov. Te dni je prišlo med Nemci našičke okolice in dobrovoljci virovitiške županije do pretepa. Osiješki agrarni urad je poslal v Kravljice inženirja, da bi tamšnjim prebivalcem odvzel zemljo. Inženir je prišel z delitvijo, ne da bi preje

obvestil prizadete dobrovoljce. Z njim je bilo okrog 40 oboroženih ljudi. Med dobrovoljci in njimi je prišlo do spora. Pričele so pokati puške. V splošnem pretepu je bil ubit inženir Korčinski.

★ **Krvava družinska drama.** V Belgradu se je dogodila krvava družinska drama. Neki musliman Krušević je pred par leti prišel v Belgrad. Tu se je hotel poročiti z neko Srbkinjo, ki je od njega zahtevala, da prestopi v pravoslavlje. To je tudi storil in nato sta se poročila. Takoj po poroki je prišlo med njima do sporov. Krušević je postal nezvest in je začel zahajati nazaj k svoji prvi ženi muslimanki. Ko je njegova žena za to zvedela, je pobegnila od doma. Krušević ni bil poiskal in rekel, da se hoče z njo spraviti. Toda medtem, ko jo je poljubil, jo je zabodel v desno stran prsi. Nato pa je zabodel sebe v vrat in trebuh. Žena je samo lahko ranjena, možovo stanje pa je zelo težko. Oba so prepeljali v bolnišnico.

★ **Številne težave ženskega spola** najbolj olajša naravna »Franz-Josef«-grentica. Priznanja klinik za bolne žene izpričujejo, da se kot dobro odvajalno sredstvo »Franz Josef-voda« posebno pri porodnicah uporablja z izbornim uspehom. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

★ **Ito — zobna pasta** najboljša.

★ **Orožje, lovske potrebščine in vsa po** pravila orožja najceneje pri puškarnju F. K. Kaiser, Ljubljana.

★ **Leo-ovratnike** dobite edino v modni trgovini J. Podkrajšek, Ljubljana, Jurčičev trg.

★ **Kongres pravnikov.** Stalni odbor kongresa je imel v nedeljo dne 2 t. m. popoldne v Zagrebu sejo, kateri so pod predsedništvom prof. dr. Ladislava Polića prisostvovali: iz Belgrada apelacijski sodnik Rusmir Janković in okrajni sodnik Stojan Jovanović ter odvetnik Milen Dragović; iz Ljubljane univ. prof. dr. Metod Došen, človek dr. Janko Žirovnik in okrajni sodnik dr. Rudolf Sajovic; iz Zagreba odvetnik in minister na r. dr. Dušan Peleš, podpredsednik stola sedmorice B. v pok dr. Ante Verona in odvetnik dr. Ivo Politeo. Med drugim je bilo na seji sklenjeno, da se bo vršila glavna skupščina kongresa letos v Sarajevu in sicer 16. do 17. septembra. Vprašanja, o katerih se bo na skupščini razpravljalo, so bila izbrana takele: 1. Odgovornost organov delniških društev in zaštita vložnikov; 2. Izvršba civilnih sodb državnih sodišč in raznih razsodišč — tako zoper državo, kakor tudi zoper privatne osebe; 3. Osnovna načela našega pomorskega prava; 4. Kolektivne pogodbe med delodajalci in delavci; 5. Pravni položaj žene v zakonskem, imovinskem in naslednem pravu. Referenti in koreferenti za ta vprašanja niso določeni; določil jih bo stalni odbor na temelju sniske osebe, ki se bodo v to svrhu priglasile same enemu od treh pravniških združenj. Zato pozivljajo Združenje pravnikov v Belgradu, Društvo Pravniki v Ljubljani in Pravniško društvo v Zagrebu tudi s tem svoje člene, naj se prijavijo svojemu društvu najkasneje do 10. februarja ako želijo na skupščini kongresa referirati o enem navedenih vprašanj. Izjemoma se referati ne bodo čitali v plenumu kongresa (pa tudi ne v sekcijah), marveč jih mora vsak referent izročiti napisane stalnemu odboru najkasneje do 1. junija. Stalni odbor bo natiskal te referate v knjigi, ki se bo še pred kongresom razposlala vsem prijavljenim udeležnikom, da se utegujejo tako pripraviti za razpravljanje v sekcijah, kjer bo odsej koncentrirano glavno delo kongresne skupščine. V plenumu bo resumiral vsak referent svoje mišljenje v kratkem ekscerptu, ki ne sme trajati dalje kakor 5 minut. Stalni odbor kongresa je preprčan, da bo tako kongresno delo samo intenzivnejše in podrobnejše. Stalni odbor je razmišljal tudi o zabavnem delu kongresa, posebej o izletih v Pale, Višegrad, Ilidže, zlasti pa o izletu do Metkovića, dalje s parobrodom do Dubrovnik in Kotora in od tam nazaj ob dalnatski obali in otokih preko Splita ali Šibenika ali Sušaka. Podrobna izvedba tega dela programa je poverjena pripravljalnemu odboru v Sarajevu, kjer so vsi pravniški krogi in korporacije že doslej ponudili z največjo pripravljenostjo svoje sodelovanje. — Stalni odbor se je tudi konstituiral, izbravši za tajnika dr. Politea, za njegovega namestnika dr. Sajovica iz Ljubljane in Jovanovića iz Belgrada, za blagajnika dr. Milivoja Simića iz Sarajeva in za arhivarja dr. Verona iz Zagreba. Dr. Milivoj Simić, predsednik vrhovnega sodišča v Sarajevu je kooptiran v odbor mesto apelacijskega sodnika g. Andrijevića iz Skoplja, ki je odstopil šele zato, da more biti v odboru tudi pravnik iz kraja, kjer se bo vršila letošnja kongresna skupščina. Natančnejše in strokovnih glasilih: belgrijskem Arhivu, zagrebškem Mesečniku in ljubljanskem Slovenskem Pravniku.

★ **Velik pevski koncert, na katerem nastopi 10 pevskih zborov iz Slovenije, se vrši danes, četrtek popoldne ob 3. uri v Unionski dvorani.**

★ **Ljubljana**

★ **Nad petdeset oseb** nastopi danes ob treh popoldne pri svetopisemski igri »Egip-tovski Jožef«, katero vprižori v Ljud-skem domu »Krekova mladina«. Igra nam slika, kako bratje prodajo Jožefa v sužnost, kako Putifarka zapeljuje mladeniča, a bil kot zapeljivalec vržen v ječo, kako je pozneje modro razložil kralju sanje, bil zato povišan in kako so k povišanemu Jožefu prišli bratje v času pomanjkanja nakupit žita. Z ozirom na pop ljudsko vprižoritev igro toplo priporočamo tudi okoličanom. Predprodaja vstopnic danes od 10 do 12 na Starem trgu 2. I. nad-strepe, od 2 popoldne dalje pa v Ljudskem domu.

★ **Rokodelski dom.** Običajna božična pri-reditev v Rokodelskem domu se prične danes točno ob 5. uri popoldne. Na sporedu je po-leg drugih točk spevoigra »Božična skrivnosta«. Vabimo k obilni udeležbi.

★ **»Hanice pot v nebesa«** ponovi Ljudski oder v nedeljo, 9. t. m., ob 8. uri zvečer. Pred-stava je ob premieri dosegla zelo lep uspeh. Predprodaja vstopnic od petka dalje v Ljud-skem domu. Čez dan v društveni nabavni za-drugi, zvečer od 5. do 7. ure pa v pisarni Ljudskega odra.

★ **Elizabetna konferenca pri sv. Petru** v Ljubljani ima važno sejo v petek, 7. januarja, ob 5. uri popoldne v društvenih prostorih.

★ **Po Renu** se bomo vozili, ne sicer s parnikom ali s čolnom, temveč s pomočjo ski-optičnih slik na VII. prosvetnem večeru, ki bo jutri, v petek zvečer ob 8. uri v Ljudskem domu. Ob tej priliki bomo obiskali lepo stol-nico v Kölnu, kamor so romali naši predniki, da so se poklonili sv. Trem Kraljem. Na spo-redu so poklon predavanja o Kelmorajnu še sledeče točke: Z. Fibich: Poem, za gosli in klavir, 2. J. Stritar: Potne pesmi: Rana. De-klamira gđc. A. Zalarjeva. 3. H. Wieniawski: Dudziarz; za gosli in klavir. Obe glasbeni točki igrata gđc. Binca Leskovic in g. aka-demik Vekoslav Šonc. — Vstopnina: sedeži 3 Din, stojišče 2 Din, rezerv. sedeži 5 Din.

★ **Požrtvovalnost slovenskih pevcev** in njihoviš pevovodji se brez dvoma v najsijej-nejši luči pokaže na današnjem pevskem koncertu, ki se vrši danes popoldne ob 3. uri v veliki dvorani hotela Union. Na tem kon-certu nastopijo poleg St. Jakobskega zbora, pevskega društva Krakovo-Trnovo, Ljubljanskega Zvona, Slavca in pevskega zbora Glas-bene Maticice tudi sledeči izvenljubljanski pev-ski zbori: Društvo »Zora« iz Ježice pod vod-stvom Antona Grmeka, »Lipa« iz Litije pod vodstvom skladatelja Jereba in Glasbeno društvo iz Kočevja pod vodstvom G. Trosta. V II. delu koncerta pa nastopita »Zvon« iz Trbovelj pod vodstvom Oskarja Mola in pa zbor »Lajovica« iz Trbiča pod vodstvom G. Lajovica.

Zbori pa imajo opo-zanten skupen nastop, in sicer pojo Foerster-jevo kantato »Umr! je mož« v spomin blago-pokojnega skladatelja. Ta skupni zbor vodi župni pevovodja g. Prelovec. — Interesanten program, na katerem so poleg Suka, Dvoraka in Mokranjca zastopani najrazličnejši naši skladatelji, nam nudi v vsakem pogledu pe-strost slovenskih skladb in resno umetniško pojmovanje nastopajočih zborov pa nam jam-či tudi za lep užitek tega pevskega nastopa.

★ **Štiridesetletnica službovanja.** Kuharica Meta Merješič slavi danes štiridesetlet-nico svojega službovanja pri prof. Antonu Funtku v Ljubljani. Že to, da službuje dolgih 40 let v istem gospodinjstvu, je najlepši dokaz njene zvestobe in poštenosti, ki je tembolj vredna pohvale in priznanja, ker je dandanes jako malo poslov. ki bi se mogli ponahati s toliko službenimi leti.

★ **Za današnji koncert** pevskih zborov, ki se vrši popoldne ob 3. uri v Unionski dvorani, se prodajajo vstopnice popoldne od 10. do 12. ure v veži Filharmonične družbe, od 14. ure dalje pa pred Unionsko dvorano. — Cene navadne koncertne ter je sedežev vseh vrst še dovolj na razpolago.

★ **O moderni tehniki današnjih dni** bo osem predavanj v Rokodelskem domu, in si-cer: 1. Industrija Jugoslavije. 2. Človek in stroj. 3. Kaj je elektrika: fluidum ali mate-rija. 4. Električne centrale v Sloveniji in dru-god. 5. Brežični prenos elektrike (Radio). 6. Prometna sredstva današnjega časa. 7. Henry Ford. 8. Perspektiva v bodočnost. — Preda-vanja bodo vsak ponedeljek in vsako sredo točno ob 8 zvečer. — Prvo predavanje bo v ponedeljek, 10. januarja 1927.

★ **Krekova mladina, podružnica Ljubljana,** vabi vse tiste, ki so se pred časom pri-glasili k pevskemu zboru, na tozadeven se-stanek v nedeljo ob 9 dopoldne na Starem trgu. V kratkem začnemo z vajami, zato naj pridejo vsi, da se podrobno razgovorimo. — Odbor.

★ **Tečajji Delavske zbornice.** Gojenci nemškega, knjigovodstvenega in dramatičnega tečaja D. Z. naj se zbere jutri v petek ob pol osmih zvečer v veliki dvorani Mestnega doma, da se bodo dali fotografirati. Slika pri-de v letno poročilo D. Z. Pouk nemščine jutri odpade.

★ **Pogrebno društvo Marjine bratovščine** v Ljubljani sklicuje glasom § 8. društvenih pravil svoj letni občni zbor, kateri se vrši v nedeljo, dne 16. januarja 1927, ob 2. uri popoldan v Križankah s sledečim dnev-nim redom: 1. Otvoritev obnega zbora. 2. Poročila: a) predsednika, b) tajnika, c) bla-gajnika, d) računskih preglednikov. 3. Odo-britev letnega računa za leto 1926. 4. Dolo-čitev članarine za leto 1927 glas. § 3. pravil. 5. Določitev izplačila ob članovi smrti glasom § 5. pravil. 6. Volitev odbora in nadzorstva gl. § 9. pravil. 7. Predlogi in slučajnosti. — Glasom § 8. društvenih pravil je občni zbor sklepčen pri vsakem številu navzočih članov, da je bil isti le pravilno sklican. Društveni člani se uljudno vabijo, da prisostvujejo obč-nemu zboru v obilnem številu.

★ **Vlomi in tatvine v Ljubljani.** Največji kriminalni dogodek, ki ga je ljubljanska poli-cijska kronika letos zabeležila, je vsekakor poštna tatvina 80.000 Din (o tem glej po-sebno poročilo). Ta tatvina zakrije po sen-zaciji velikosti ne ravno malenkostni vlom v paviljon »Dolenjskih in dolenjskih vinogradni-kov« na razstavišču ljubljanskega velesejma. Ta vlom se je moral zgoditi vsekakor že pred novim letom, vendar pa je bil opažen šele te

Po 400 Din
dobite damski plašč, čista volna v šest različnih barvah, dokler traja zaloga
Gričar & Mejač
samo
Šelenburgova ulica 3

dni. Vlomilci so odnesli 50 poldruglitskih steklenic sladkega rizlinga in dve prazni ste-klenici po 18 litrov. Lastnik Vinko Bon, vin-ski trgovec v Krškem, trpi 1500 Din škode. V paviljon je vlomilec prišel tako, da je z železnim orodjem vlomil vrata. — Drugi vlom se je izvršil v barako Franciške Bevc na Me-telkovi ulici. Vlomilec pa je bil oborožen le z navadno klanjo, s katero ni mogel odpah-niti vrat in se mu je vlom ponesrečil. — Tvrčki »Obnovi« je nekdo z dvorišča tvrčke Weisbacher odnesel za 400 Din tramov. — Urbanci Mihaelu je neznan uzmovič odne-sel 180 Din. — Tatvine suknjen se nadaljujejo. Tako je nekdo iz predsobe odvetnika dr. Mi-lana Koruna v Nunski ulici odnesel 1000 Din vreden damski plašč. — Učencu Marjanu Šajgerju je neznanec ukradel iz šolske gar-derobe na Prulah 800 Din vredno suknjo. — V cerkvi sv. Jakoba se je neznan cerkvena miš spravila na nabiralnik. Tat je odtrgal le-seni nabiralnik izpred jaslje. Cerkevna upra-va trpi 300 Din škode, kolikor je bilo pri-bližno denarja v nabiralniku. — Kurjaču Iv. Riharju je bila v neki vodmatski gostilni ukradena 300 Din vredna zelenkasta dolga zimska suknja.

★ **Policijska kronika** je sedaj v znamenju številnih tatvin in vlomov. Drugi prestopki, kakor kaljenja nočnega miru in slični so sto-pili kar nekako v ozadje, dasi tudi teh ni malo. Policija je aretirala poleg oseb, zaple-tenih v poštno tatvino, še pet oseb, in sicer enega berača, tri kalilce nočnega miru in ne-koga radi prikrivanja najdbe. Prispele ovadbe beležijo poleg raznih tatvin še en slučaj jav-nega pohujšanja, en slučaj pijanosti, dva ka-ljenja nočnega miru, en prestopke predpisov o razvažanju premoaga, štiri prestopke pasje-ga kontumaca in pet cestnih poročil. — Ne-kdo je oddal dve vojaški puški. — Od doma je pobegnila 19letna Pavla Martinakova. — Neka oseba se izdaja za detektiva Pozor pred njim!

★ **Brezalkoholni bufet** Zinka Habijan, Podrožnik, Večna pot 17, danes otvorjen. Ob ugodnem vremenu prostrano drsališče.

★ **Čudotvorna svetega Roka** sol za noge, sveža, je pravkar dospela. Drogerija Adria, Šelenburgova ulica 1.

★ **Priznana najlinejša šunka,** čajno ma-slo in drugo se dobi v delikatesi Janc, sedaj samo Židovska ulica 1. (100)

Najugodnejša je
LOTERIJA
društva »Trgovska akademija« v Ljubljani
Srečka 10 Din.
885 dobitkov po 50.—100.000 Din

Srečke dobite pri društvu v Ljubljani, Beethovnova ulica št. 10, v bankah, po večjih trgovinah, v trafil-kah, pri razpečevalcih —
Žrebanje
nepreklicno
30. oktobra 1927

Maribor

□ **Bratovščina (apostolstvo) sv. Cirila** in Metoda priredi kot uvod v proslavo 1100 let-nice rojstva sv. Cirila poldnevni tečaj za pro-učavanje vzhodnega vprašanja in cerkvenega zedinjenja. Tečaj se bo vršil v ponedeljek, dne 10. januarja, ob 13. uri v bogoslovni avli. Pre-dava znani strokovnjak o vzhodnem vpraša-nju, vseučiliški profesor dr. Franc Grivec iz Ljubljane. Povabljeni so vsi gg. duhovniki, ki se zanimajo za krščanski Vzhod in za Slo-mško bratovščino sv. Cirila in Metoda. — Šk. vodstvo BCM.

□ **Zasluženo imenovanje.** Vodja maribor-ske splošne bolnice in okulistični primarij g. dr. Janko Dernovšek je imenovan rednim čla-nom državnega zdravstvenega sveta, ki ima svoj sedež v Belgradu. Namestnikom v zgoraj omenjenem svetu je imenovan zdravstveni re-ferent mariborske oblasti g. dr. Jurečko. Obe-ma gospodoma k zaslužnemu imenovanju iskreno čestitamo!

□ **Poselska zveza** priredi na praznik ob 5. uri zvečer v dvorani Kat. omladine prelepo božično predstavo: Božični večer sirote. Med odmori svira tamburaški zbor Kat. omladine. Ker je čisti dobiček namenjen za podporo rev-nih in bolehnih članice, se pričakuje obilen obisk, za kar se odbor že vnaprej iskreno za-hvali.

□ **GI. Matica v Mariboru** proizvaja na svojem koncertu dne 12. jan. sledeče komade: meš. zbori, Gounod: Na rekah Babilonskih, Basaine: Atila pred Rimom, meš. zbori z bari-ton E. Grieg. a) Lepa deva, b) mladi Ole, c) Otroška pesem. Meš. zbor: E. Adamič: Ma-rija in brodar, P. Dougan: Carmen saeculare.

□ **Tat v kuhinji.** V stanovanje sluga Fran-ca Butulena v Kazini je po dnevi vlomil ne-znan meški. Ravno je v kuhinji basal razno obleko v vrečo, ko ga je zalotil 15 letni do-mači sin, ki je ležal v sobi bolan. Ker je fant prišel kričati na pomoč, se je tat vstrašil ter pobegnil. Odnesel je s seboj samo en telovnik.

□ Od doma je izginila dne 2. t. m. 19 letna Marija Kum. Ker se dosedaj še ni od nikoder javila, sumijo, da si je vzela življenje.

□ Nov kemijski laboratorij. Na privatno inicijativo je bil nedavno v Mariboru na Trgu Svobode ustavljen nov kemijski preiskovalni laboratorij za industrijo, trgovino in poljedelstvo.

□ Prosta stanovanja. Stanovanjsko razsodišče v Mariboru razpisuje sledeča prosta stanovanja: 1. Meljska cesta št. 41 I., 3 sobe, kuhinja s premakljivim štedilnikom in pritliklinami, last stranke Amon Grete. 2. Glavni trg št. 4 I., 2 sobi, kuhinja in pritlikline od stranke Broščak Jos. p. 3. Pod mostom št. 22 I., dve sobi, kuhinja in pritlikline od stranke Novšek Karl. 4. Ob jerku št. 6 I., soba brez štedilnika in brez pritliklin od stranke Merčun Ivan. 5. Studenci, Aleksandrova c. št. 1, soba brez štedilnika od stranke Tkalec Jožef. 6. Pobrežje, Stanko Vrazova ul. št. 6, pritlikline, soba, kuhinja in pritlikline od stranke Čeh Ignac.

□ Priglasjanje upnikov Slovenske banke se vrši v velikem obsegu. Tekom torka se je samo malih vlagateljev prijavilo toliko, da njih skupne zahteve presegajo 600.000 Din.

□ Aretiran vlomilec. Policiji se je posrečilo izslediti vlomilca, ki je v noči od 1. na 2. januarja vlomil v skladišče fotografa Meierja ter odnesel 360 Din iz miznice. Zove se Franc Vog, doma je iz Orehova pri Novem mestu ter je v ravno isto skladišče vlomil že pred petimi meseci. Takrat je bil aretiran ter sodnijsko karnovan. Na novega leta dan se je pripeljal v Maribor obiskat svojo ljubico in to priložilo je porabil za ponoven vlom. Vrata skladišča si je odprl s sekuro, katero je vzel v dvornici. — Vog je osumljen poleg tega, da je ukradel srebrne krome v vrednosti tri tisoč dinarjev.

Celje

□ Število volivcev v mestu Celju znaša po končanem reklamacijskem postopanju v prvi instanci vsega skupaj 1419 upravičencev. Odločitve reklamacijske komisije so sedaj pred okrožnim sodiščem in bodo prizadeti dobili v par dneh odločitev iz druge instance. Gornje stanje se bo torej lahko za nekaj glasov izpremenilo.

□ Nezakonito je to stanje, v katerem živimo sedaj v občini. Celotno mestno gospodarstvo se vrši brez dovoljenja občanov, ker novi proračun ni potrjen. Demokrati bodo seveda sedaj kričali, da so to stanje zakrivila »klerikalci« in druge stranke, ki ne trobijo v demokratski rog. To je čisto navadna laž. Ako bi g. veliki župan o pravem času poskrbel za nadomestilo, v kar je ne samo upravičen, temveč tudi dolžna, bi se lahko vse občinske davščine pobirale v smislu novega proračuna in bi mestno gospodarstvo toliko ne trpelo, kakor bo v resnici. Posledice tega postopanja že nastajajo na primer pri nočnem davku, ker se gostje v javnih lokalih upirajo plačevati nočni davek, ki nima sedaj nikake zakonite podlage. Ako bi se ta praksa raztegnila tudi na druge davke in doliade in bi to nezakonito stanje trajalo vsaj do volitev — kakor bi si naši demokrati iz razumljivih vzrokov želeli — nastane za občino velika nepopravljiva škoda, katero bodo zakrivila demokrati samo iz egoističnih strankarskih ozirov. Torej, poskrbite za zakonitost!

□ Neverjetno slabe se čutijo demokrati. V spoznanju, da jih nobena sila na svetu več ne spravi na županski stolec v našem mestu, so zaprosili neko visoko osebo za posredovanje. Pri tem so se zatekli v Maribor k svojim misliščinikom, ki so v interesu celjskih demokratov hoteli posredovati nekako v onem smislu, kakor so demokrati v Mariboru napravili pri zadnji občinski seji in morali dovoliti provizorij v občinskem gospodarstvu. Za enkrat ne maramo o tem jasneje govoriti. Poudarjamo le to, da so demokrati na eni strani v svojih listih poudarjali takozvano ravno linijo — ki je mimogrede rečeno pri demokratih nikdo ne pozna — in se zaklinjali, da poidejo samo s takozvanimi čisto narodnimi strankami na delo za blagor občine, na drugi strani se pa za hrbtom obračajo do tretje osebe, ki naj posreduje pri teh že tolikokrat po njih opljuvanih strankah, da bi jim te stranke omogočile še nadaljnje življenje in delovanje na zasedenih stolčkih. Ne boš, Miheci! In vam tudi povemo, da vam ne bo uspel nikak trik! Opozicija je šla proti vam samo iz stvarnih razlogov, ki jih bo javnosti pravčasno izročila z vsemi potrebnimi utemeljitvami, in nima tukaj nikakega interesa šušmariti!

□ Spomini »starega Celjana« v zadnji »Novi dobic« izvirajo iz najčistejših idealnosti in ljubezni do slovenske narodnosti in katoliške cerkve. Tako si vsaj ta stari Celjan domišlja. Naj nam stari Celjan blagovolj oprostiti, ako trdimo, da je njegov spomin čisto navadna demagogija in pri tem še prav šibak. Kaj ste pozabili, gospod stari Celjan, na one komaj proste čase, ko so ljudje vašega svetovnega in političnega nazora postavljali brez vsake trohice zakonitosti pred plot nedolžnega človeka, nastaviti m upuško na prsa in zvezanega ustrčili kakor navadnega psa? Če se nekdo kaj tuji ljudje v Celju, katere je naša zavestnost in naša delo že davno spravilo iz Celja, v svoji zaslepljenosti tolkli po nekaterih vratih in se pri tem izkričali, ni tega počenjanja niti od daleč mogoče primerjati z onim, ko so ljudje vašega nazora vpadli v tujo podjetje, udrli v isto z brahialno silo in dejansko poškodovali ter demolirali tujo last-

nino. Na to je vaš »spomin« pozabil, gospod stari Celjan, ki ste v resnici še precej mlad, ako izvajamo vaš »izborni« spomin! Vaše počenjanje je enako onemu, kakor so ga izvrševali vaši ljudje tedaj, ko so revnemu delavcu dali prste, v kleče ter mu jih na živinski način strli in polomili! Drugič raje o tem govorite!

□ Brezkompromisni narodni polet je združil v dvorano Celjskega doma na Silvestrov večer nič manj kakor tisoč prijateljev in prijateljice sokolske ideje. Tako piše »Jutro« z dne 4. t. m. Ne glede na to, da se oni večer ni vršilo brez nikake glasovanje potom kroglice za ta brezkompromisni polet, moramo spomniti naše čitatelje na oni »velikanski« shod, ki ga je priredil v Celju g. Pribečević v isti dvorani, kjer se je zbralo po poročilih istega lista kar okoli 5000 ljudi, v resnici jih je pa bilo kvečjemu ena petina. Tako znajo naši demokrati pretiravati. Da bo pa tudi javnost pravilno podučena o zadnjem Silvestrovem večeru, poročamo javnosti iz prav zanesljivega vira, da se je na tem »shodu« zbralo nekaj nad sto demokratov, vse drugo je bilo demokratski ideji prav tuje!

□ Občni zbor državne krajevne zaščitne otrok in mladine v Celju se bo vršil v torek 11. t. m. ob 8 zvečer v mali dvorani Narodnega doma in ne 10. t. m., kakor smo poročali.

Kranj

Kranjski »Talič« kino. Preteklo nedeljo je bil na programu film o odkritju spomenika 1. avg. 1926. Sijajne orlovske množice ni bilo videti. Dve 1. avg. nismo videli samo požarne brambe, nad vse častno so se udeležili spreveda tudi naši Orli. A teh na filmu, kot rečeno, ni bilo. Pravijo, da se je film utrgal...

Na Silvestrovo je društvo »Kranj« priredilo zabaven večer. Dvorana je bila polna in razpoloženje zelo razigrano. Posebno pohvalo zasluži tamburaški odski, ki je neumorno sviral vesele komade. Ko se je poslovilo staro leto in nastopilo novo, je društveni predsednik imel kratek nagovor, v katerem je izrazil željo, da bi bilo v novem letu manj nesreč, kot jih je bilo v starem. Dal Bog, da bi bilo srečno in blagoslovljeno.

V letu 1926 je bilo v kranjski župniji, kakor smo slišali raz prižnico, rojenih 90, umrlo jih je pa 45. Za mestno župnijo, kakor je Kranj, je število umrlih majhno, kar pač znači, da sta Kranj in njega okolica v zdravstvenem oziru zelo na dobrem.

Predavanje. Danes popoldne ob 4 bo predaval v dvorani Ljudskega doma o misijonski temi gosp. prof. dr. Fr. Trdan. Predavanje bodo pojasnjevale lepe skioptične slike.

Radovljica

Nosi most. Pretekli teden so dogradili novi most čez Savo, kjer je bil ob zadnji povodnji razrušen. Most je jako močno in solidno grajen, zato upamo, da bo kos vsem povodnjam. Pri delu je šlo vse posreči in se ni zgodila nobena nesreča. Z dograditvijo novega mostu so zadovoljni zlasti vozniki, ker jim sedaj ne bo treba več plačevati mostnine na provizoričnem mostu, ki so ga zgradili privatniki.

Prelep. V noči od nedelje na ponedeljek se je vršil v Radovljici pred kavarno hud pretep. Vzrok pretepa bo najbrže preobilni alkohol. Nevaren ubodljaj z nožem je dobil J. G. iz Predtrga, tako da so ga morali takoj peljati k zdravniku, da mu je pod delil prvo pomoč. Na begu je zločinec še nevarno oklel na glavi nožnega čuvaja, ki ga je hotel prijeti. Zločince, koksarskega pomočnika, doma iz Ribnega pri Bledu, so v ponedeljek aretirali in izročili sodišču.

Vrhnika

Orliški krožek na Vrhniki vprizori v četrtek, dne 6. januarja ob pol 8 zvečer v Rokodelskem domu komedijo v treh dejanjih »Polet«. Vstopnice so določene po običajnih cenah pri g. Jezeršku.

Orlel Verd vprizori v nedeljo, dne 8. januarja in v nedeljo dne 6. januarja obekrat ob pol 8 v Rokodelskem domu tragedijo »Othello« v petih dejanjih, ki jo je prevzel po Shakespeareju naš dramaturg O. Zupančič. Režiser je g. Marjan Marolt. Vstopnice so določene za obe predstavi pri g. Jezeršku. — Isto igro vprizori Orlel Verd na praznik sv. Treh kraljev ob 7 zvečer v Blatni Brezovici v gasilskem domu. — Prijatelji te lepe igre se vrnjudo vabijo!

Trbovlje

Ugodnosti trga. Prebivalstvo je radovedno, kakšne ugodnosti bo imelo sedaj, ko se imenujejo tržani. Če pogledamo na druge trge, je že ta ugodnost, da se zaprosi za več živinskih in kramarskih sejmov, ki bi dovedli še nekaj živinosti v naš kraj. Misliti bo seveda treba tudi na ugodnejša prometna sredstva, kot za cesto v Zagorje itd. Promet bi se jako razvil in bi naše obrtništvo ne bilo odvisno samo od onih par dinarjev, ki jih naš delavec zasluži.

Gibanje prebivalstva v Trbovljah v l. 1926. Rojenih je bilo 588, umrlo 233, poročenih v Trbovljah 92 in izven Trbovelj 15 parov tukajšnjih faranov.

Podružnica Kmetijske družbe je ob novem letu razdelila med one posele, ki nad 10 let služijo svojim gospodarjem, nagrade v znesku 2500 Din. Poslov se je oglasilo deset in so bili tudi pogoščeni. Posebno se je častilo »Sulnovcem Jožetu«, še mlademu in zdravemu uslužbencu, ki že 12 let služi pri enem gospodarju in ga ni zmotilo, da bi šel k rudniku. Je tudi znan kot priden in zvest delavec. Kam vas popelje v nedeljo Peterček? Iz siromašne gozde boš šel v dvor kralja Matjaža, pa v čaroben gozd med palčke, vile in drugo gozdno prebivalstvo, kjer obhajajo svetovni praznik. V četrtem dejanju je Peterček zopet v svoji siromašni sobi bolan, kjer umre in je vzel v nebo. Vsa važnejša dejanja spremlja orkestralna godba s spremljajočo harmonijo. Vsak se bo razveselil bodisi odrasle ali otrok. Zato v nedeljo 9. t. m. ob pol 4 vse v Društveni dom h krasni igri »Peterčekove poslednje sanje«. Vstopnina zelo znižana 6, 5, 4, 2, 1 Din. Vstopnice dobiš od petka naprej v obeh konzumi.

Rogaška Slatina

Zborovanje Radičevcev. Na novo leto ob pol 11 predpoldne je imel v gostilni J. Ogrizek v R. Slatini svoj shod g. dr. Novčan. Sklicatelj je bil g. Španček, navzoči g. Kert Pepl, Madilo, Vrbošek, Kušec in par radovednih. Začetek je bil slab, konec pa bo še slabši, ker pri nas nihče več ne mara praznih obliut in tistih, ki so doma

pred kmetom največji prijatelji, v Belgradu pa glasujejo brezpozorno za vsa težka bremenja, ki jih našemu že tako stiskanemu kmetu nalaga kruti centralizem. — V nedeljo 2. t. m. so isti imeli zborovanje v gostilni g. Strgulje pri Sv. Trojici tik pekopaljšta. Priporočala se je 2. skrinjica, pa ne bo nič pomagalo.

Slov. Konjice

Na splošno željo se ponovi v nedeljo dne 9. januarja burka v treh dejanjih »Lumpacij Vagabund«. Vstopnice so dobile v predprodaji v trgovini Valenčak. Zavoljo velikega navala se navsezitje obnove, da si jih preskrbi že prej.

Podružnica konjarskega društva za Mariborsko oblast, okraj Konjice, v Konjicah vabi vse članstvo in prijatelje konjarske konjarske okraja na občni zbor, ki se vrši dne 80. januarja tega leta ob 10. uri v prostorih gosp. Sutterja v Konjicah. Ker bo z občnim zborom združeno tudi ekonomsko predavanje o konjereji, pričakuje odbor obilne udeležbe.

Slovenska krajina

Umrl je v bolnici v M. Soboti upokojeni učitelj Janez Terenča. Pristojen je bil v Doinjo Lendavo.

Silvestrov večer v Turnišču. Šolska mladina je igrala pod vodstvom šolskega vodje Julija Kontlerja lepo božično igro »Sveti večer«. Zanimanje za igro je bilo veliko že radi tega, ker jo je spisal g. Kontler in ker so jo igrali domači šolarji. Lepšega Silvestrovega večera si ni mogel nikoč želeli. Kar se tiče igralcev samih, smo morali občudovati nenavaden igralski talent nekaterih fantičkov.

Sprememba pri »Neplapuc«. V prvi številki se na uvodnem mestu poslavja urednik Leopold Harl, evang. duhovnik. Uredniških poslov zana-prej ne bo mogel vršiti, ker gre iz Prekmurja. Kdo da bo njegov naslednik, se sedaj še ne ve.

Dopisi

Sv. Gregor. Shod SLS se je vršil preteklo nedeljo pri Sv. Gregorju. Shod je zahtevalo ljudstvo samo, da da duška ogorčenju, ki se je polastilo cele občine, ko je prišlo ustmeno poročilo, da je državni svet odbil pritožbo občine Sv. Gregor radi ustanovitve nove šole v Dvorski vasi, o kateri se je v časopisju že poročalo. Poslanec Škulj je ob nenavadno veliki udeležbi cele občine poročal o poteku preperečih zadev, navajal dokaze, koliko se je županstvo, poslanec in ljudstvo samo trudilo, da bi se preprečila ta zadeva, ki nalaga ljudstvu ogromno breme poldrugi milijon za nepotrebno šolo, a vse zaman. Razne oblasti so uvidele upravičenost ljudskega odpora proti šoli, a pritisk od zgoraj je bil jačji. Nad vse pa je ljudstvo razburila bahava izjava poslanca Pucija na shodu v Velikih Laščah čes: Škulj se je veliko trudil, da bi preprečil zidavo omenjene šole, a jaz sem napel vajeti in šlo je. Soglasno se je sprejela resolucija, ki se odposlže velikemu županu in ministru ter državnemu svetu za reasimiranje tozadevnega sklepa. Silna razburjenost ljudstva, nenavadna odločnost, vztrajati v odporu še naprej, so glasen klic vsem merodajnim faktorjem. Imejte usmiljenje za ljudstvo, ki je pollačeno po silni gospodarski krizi, stalnih kalamitetah na polju, a sedaj še po ponovnih neuspehih na vseh inštancah v svojih opravičenih zahtevah. V nadaljnjem je posl. Škulj poročal o političnem položaju. Soglasno se je izrekla poslancu zahvala za njegov trud v korist celokupnosti, pozvalo se ga je še nadalje na delo, izrekla se je tudi prisrčna zahvala in zaupanje dr. Korošču in Jugosl. klubu.

Vič. V nedeljo, dne 2. t. m. se je vršila v Društvenem domu predstava v korist božičnemu fondu za revne šolske otroke, ki je lepo izpadla. Poleg koncertnih in pevskih točk, je ugajala tudi dvodejanka »Pogodba«. Prireditve se je polnoštevilo udeležilo tudi klub občinskih odbornikov SLS. — V sredo 29. decembra se je vršil v dvorani Društvenega doma na Glincah sestanek zaupnikov in somišljenikov SLS. Sestanek se je razvil v krasno manifestacijo. Nad 300 zaupnikov in somišljenikov je z napeto pozornostjo poslušalo prvega govornika g. dr. Breclja. Nato je povzel besedo, burno pozdravljen, narodni poslanec g. Franc Smodej, kateri je v svojem poldrugo uro trajajočem govoru poročal o političnem položaju ter podrobno opisal dogodke zadnjih dni v Belgradu. Splošno se opazja, da se je zadnji čas zanimanje za naše shode in sestanke zelo dvignilo. Opozorjamo pa že danes na javni shod, ki se bo vršil 19. t. m. ob 8 v dvorani društvenega doma. — Redni sestanek Krekove mladine se vrši v petek, dne 7. t. m. ob pol 8 zvečer v dvorani. Na sestanku se bo obravnavalo o važnih stvareh, zato je udeležba obvezna za vse člane in članice. — Nočjo ob pol 8 bo v domu predstava »Sv. Alojzije, viteška igra v 5 dejanjih«. Predprodaja in cene vstopnic kot običajno. — V župniji je bilo v letu 1926 cerkvenih porok 40, rojstev 96, umrlo jih je pa 49. Število porok je od lanskega leta poskočilo, dočim je število rojstev padlo. Narodniki Slovenca je 212, Pravice 41, Domoljuba 67, Bogoljuba 203, članov Mohorjeve družbe je pa 303. V teh številkah pa niso všteti časopisci, ki se prodajajo po trafikah.

Dr. Čampa:

Hermann Wendel: Aus der Welt der Südslaven.

(Založba J. H. W. Dietz Nachfolger - Berlin, Lindenstrasse, 1926, M. 8. str. 282.)

Kot motto je dal Wendel Masarykovo načelo: Če naj bomo napram drugim narodom pravični, je treba poznati njih probleme. In zakaj je? V uvodu označuje kratko namen: »Tudi v Nemčiji vlada pogosto o Jugoslovanih enoklopedična nevednost, čeprav se ti zadevajo na široki fronti ob ozemlje našega rodu in bodo nekega dne tudi državno naši mejni sosedje.« V obojestransko ilustracijo je zato Wendel v tej knjigi nanizal politične, zgodovinske, socialistične, potopisne odstavke in nekaj lirike v prevodu. Najprej črta jugoslovanski državni problem: agrarno, narodnostno, upravno vprašanje, državno zedinjenje in njegove državnopravne akte, gospodarsko tendenco, hrvaški problem v dobi potovanja Stjepana Radića, o katerem pravijo da ostane preje zadnja sodba zdravniku kot zgodovinarju o brbljavosti, zmognosti iluzij in uskoitva človeka, katerega je vodja hrvaških socialnih demokratov Viomir Korac imenoval v popolnem pomenu be-

seede patološki tip. Wendel podaja kratko vladno krizo, Davidovičev poskus naračnega sporazuma, vlado Pašić-Pribičević »ko so se spustili z verige vsi hujšaški uradnega in neuradnega volivnega terorja proti opoziciji,« a je končno prišlo do Pavle Radičeve izjave v parlamentu »in ni bilo še nikdar slišati v politični zgodovini, da bi zatajila velika stranka tako radikalno svoje bistvo in celo svojo preteklost in je samo posmeh čelaga sveta spremljal dogodek, ki je dal Jugoslaviji novo lice.« A istočasno se Wendel obrača tudi proti onim, ki upajo na razpad te države, kajti pot vodi do — združenja z Bolgari.

V odstavku o skupščinskih volitvah l. 1923 in strankah podaja kratko, pregledno in zadostno gnezno strank: radikalno, ki se je porodila l. 1881 iz agrarnega socializma, razvoj do in po l. 1908, do vojne in po vojni, »ko bi bila l. 1918 najraje kretala državo za »Veliko Srbijo«, usodo Protida in strankin nadaljni razvoj; demokratske stranke v posameznih fazah do odepitve Pribičevićevega krila; Davidovič »šoke« moderno državo z bistvenimi znaki prostosti, pravičnosti in enakosti, Pribičević »pa smeši vse, kar imenuje sentimentalni demokratizem«. Radića in hrvaško stranko karakterizira po podanem pregledu: »Ker gre Radičeva taktika za tem, da interpretira kmetstvo ljudstvo, to je: mu govori iz ust, zato v teh masah ne vzbuja nerazpoloženja, če njihov vodja v svojih nazorih in sklepih sklene sem in tja; kajti človek, ki je že l. 1903 pozdravil srbskega Petra kot prvega kralja vseh Jugoslovancev, potem pel med svetovno vojno himne Habsburžanom, se izdaja danes za fanatičnega republikanca, ki začne pogosto svoje govore z: Hvaljen bodi Jezus Kristus!, a kmalu nato poveličuje Lenina in Trockija, ki se bojuje za jugoslovansko neutralno zvezno republiko Slovenec, Hrvatov, Srbov in Bolgarov,« daje priložnostno tudi vedeti, da lahko postane v bodočnosti tudi centralist! O slovenski ljudski stranki pravi »da je dvignila socialno kmeto, ko so njeni pomočniki spleli mrežo zadrug po deželi; ona jih je politično postavila na lastne noge, ko jim je proti boječim se liberalcem starejšega kova izbojevala splošno in enako volilno pravico; ona jih je kulturno dvignila, ko je na deželi nadomestila znanje s knjigami, ko je v njih budila ljubezen do domačega jezika in literatur«. Pri vsem tem je bil dr. Janez Krek najumornejši iniciator in delavec in še danes... se poziva stranka pri vsaki priliki s pomosom na to nenavadno prikazen ne samo med slovenskimi, ampak med jugoslovanskimi politiki sploh.« »Tudi v novi državi so krščanski socialci ostali zvesti demokratičnim tradicijam in pompujejo n. pr. žensko volilno pravico veliko bolj resno kot demokrate, so v agrarni reformi radikalnejši kot demokrate; a kakor odločni Jugoslovani so enako odločni avtonomisti.« O volitvah 18. marca pravi, da je stranka lahko rekla: Afflavit deus et dissipati sunt!

Wendel gre nadalje na muslimane, »ko si je ob sprejetju ustave radi vprašanja begluka »častitljiva dama svetovna zgodovina privoščila dovtip, da je končni kamen v narodno zedinjenje S. H. S. se pritalnik samo s pomočjo narodno najmanj povdarjenih elementov in se je ukinjenje zadnjih ostankov fevdalizma na slovenskem jugu moglo izvršiti s pomočjo edine fevdalne stranke —; na posamezne kmetijske organizacije, republikance, socialiste in komuniste, katere so volili oni, »ki niso videli še nikdar tovarniškega dimnika in še nikdar volili v parlament, a poslali 22 komunistov v parlament kot »razredno zavredne pristajši sovjetske misli.«

Na podlagi vladne statistike obdelja narodno-manjšine in poda nato politični pregled od l. 1923 do 1925.

Kratko, a enako pregledno podaja stanje naše žurnalistike od l. 1791, ko se je na Dunaju ustanovil list »Srbiskija novine« do danes. O tonu pravi, da v strasnem strankarskem boju občuti tudi nesentimentalni človek vsaj kot odveč, če uvidnik imenuje meni nič tebi nič umrlo ženo v ospredju stotečega politika vlačuga, če so izrazi »plačelniki občajni. O revijah pravi, da bi gotove po ugledu in vsebini, bile vredne tudi vsakega večjega naroda starejše in bogatejše kulture.

V daljšem odstavku se peča z zgodovinskimi, narodnostnimi, gospodarskimi in upravnimi vprašanji Macedonije in opisuje bolesterne strankarske razmere, »ki se ne razgalajo nikjer tako brez sramu in meje kot tu. Wendel zastopa mnenje, da se bo macedonsko vprašanje rešilo šele s pristopom Bolgarov v skupno družino.

V črnogorskem vprašanju polemizira Wendel z nemškimi pisci, ki so hoteli Črnogorci pokazati svetu kot »najnevarnejši narod« ter podaja zgodovino Črne gore in zedinjenje z S. H. S. Kraji odstavki so namenjeni dalmatinskemu agrarnemu vprašanju, izseljevanju muslimanov, srbskemu patriarhatu, kmetiskemu gibanju v Hrvaški in Slavoniji l. 1848—49, bitki in pomenu Kumanova. V daljši razpravi se peča z sarajevskim atentatom ter polemizira z nemškimi pisci, listi in revijami, ki so o tem pisale, zlasti z revijo »Kriegsschuldfrage«, o kateri pravi, da bi se morali imenovati »centrala za razbremenitev osrednjih vevilec« v tem vprašanju. O krivdi belgajske vlade na atentatu se ne izražja, ampak le pravi, »da ima pred Evropo dolžnost, da enkrat prekinde molk.« S tem v zvezi opisuje Wendel srbske vojne priprave l. 1914 na podli knjige generala Pavloviča o velikem pomankanju vojnega materiala baš v tem času in »ni bila nobena država manj organizirana z vojno kot Srbija«.

Tudi Burianovi spomini ne ostanejo nedotaknjeni, enako ne oni grofa Montgelasa.

Velik del knjige se peča s vprašanjem marksizma in jugoslovanskega vprašanja. Wendel zastopa mnenje, da Marks in Engelsova mišljenja o Slovenih sploh in južnih posebej ne izvirajo iz nemško-nacionalnega mišljenja in antislovanskega stališča obeh začetnikov socializma, ampak je izhod ta: ne v interesu Nemčije, ampak svetovne revolucije, kateri je bila najbolj na potu Rusija in pa dejstvo, da ne Marks, ne Engels nista imela globokega poznanja južnih Slovanov sploh, oziroma sta govorila kot revolucionarna romantika. Wendel navaja ozi. polemizira z socialisti, ki so o Jugoslaviji pisali: Liebknechtom, Löwyjem, Bernsteinom, Rozo Luksemburg, Rennerjem, Bauerjem, Kautskyjem. Navaja potovanje Lassalla, ki je kot prvi socialist dobil tu nekaj vpogleda ter prehaja nato na zgodovino srbskega socializma. Obenem posveča posamezne odstavke Svetozarju Markoviću, katerega smrt je l. 1875 prinesla na uvodni strani »Volksstaat« v Leipzigu, začetnika jugoslovanskega socializma; Dimitrije Tucovića, ki je padel l. 1914 ko ni nobena avstrijska krogla mogla neumneje leteti kot ta svinec, ki je 83 letnemu Tucoviću prebil srce, Dušanu Popoviću, katerega je enako vrela vojna in Bolgara Boljova, ki je padel v boju s Turki za svobodo Bolgarske. — Wendel daje pregled celotne jugoslovanske soc. demokracije in njenih načelnih sklepov o Jugoslaviji. Knjigi je dodal popis dveh potovanj po Jugoslaviji v l. 1924 in 1925 in 11 prevstaj lirčnih pesmi, med njimi Jenkove: V snegu.

Knjiga je vsekako namenjena v prvi vrsti Nemcem; a ne v manjši meri nam. Zbrani material o nemških sodbah, kritično obdelan, dokazuje zadnje vsaj indirektno. —

Kulturni pregled

Socialna misel, V. letnik.

Ob koncu leta pregledujejo uredniki uspehe svojega dela, ki so ga pričeli pred letom dni z upom in strahom: saj zavisi uspeh uredniškega dela od toliko faktorjev, neodvisnih od urednika samega. S strahom se vprašuje zlasti urednik znanstvene revije, ali bo dobil dosti sotrudnikov, ki bodo s svojimi prispevki in deloma že z svojimi imeni pritegnili tudi krog naročnikov, ki je listu potreben za življenje kakor ribi voda.

Kar se tiče sotrudnikov, moramo reči, da je imel urednik Socialne misli v tem oziru izredno srečo — v kolikor seveda smemo pri takih rečeh govoriti o sreči, kajti urednik mora imeti organizatoričen talent, ki zna pritegniti sotrudnike, mora pa seveda imeti tudi dovolj vpogleda v vse panoge našega kulturnega življenja, da mu ni ne-nano, kje je treba sotrudnikov iskati. Socialna misel šteje med svoje sotrudnike predvsem ministra na r. dr. Korošca, in sicer ne samo med sotrudniki, ki se na leto enkrat oglašajo z majhnim prispevkom radi tega, da se more urednik ob vabilu na naročbo koncem leta tudi nanje sklicevati, ampak Korošec spada med najmarljivejše sodelavce pri listu; objavil je v njem kar štiri članke, med njimi spise trajne vrednosti, po katerih bodo segali bralci še po mnogih letih (n. pr. O političnem programu Slovencev, Balkanska politika, Kriza parlamentarizma). Izmed članov narodne skupščine so letos sodelovali pri Socialni misli še dr. Hohnjec z dvema člankoma, dr. Gosar in dr. Kulovec vsak z enim člankom. Poslanec Smolde je osemkrat poročal v listu o notranji politiki in devetkrat o zunanji politiki.

Socialna misel pa ni samo revija za znanstveno razmotrivanje političnih vprašanj, ampak se briga tudi za kulturno, socialno in gospodarsko življenje. Posebno pozornost posveča vsem vprašanjem, tiščim se delavske politike. O njih so pisali Cvikelj, dr. Dobida, Erjavec (v štirin člankih, med katerimi opozarjamo posebej na Pregled zgodovine socialističnega gibanja med Slovenci) M. Krek, Lilleg, Pogačnik, Serrarens, Trstenjak in Ušeničnik.

Med sotrudniki, ki so napisali za V. letnik Socialne misli članke in razprave, naj omenimo še dr. Basaja z važno razpravo o problemih slovenskega združništva, dr. Breclja, dr. Grivca, dr. Jeraja, ing. Laha (o vprašanju kmetijskih zbornic, dr. Ozvalda, dr. Preglaja, Radeščka in Rejca (o Slovincih v Italiji).

Poleg razprav je prinašal list mesečno še politični pregled, pri katerem sta poleg poslanca Smoldeja sodelovala še tajnik SLS Gabrovšek in cand. iur. Dulibić, kulturni pregled (dr. Ozvald, dr. Preobraženski, Erjavec), socialni pregled (Erjavec, sodni svetnik A. Lajovic, dr. Campa, Pogačnik) in gospodarski pregled (predvsem D. Potočnik).

Če pregledamo ta — sicer nepopolni — seznam sotrudnikov in pri tem upoštevamo žalostno dejstvo, da Socialna misel redno ne plačuje nikakih honorarjev sotrudnikom — v tem oziru se bo pač morala poboljšati — moramo priznati uredniku, da je letošnji letnik Socialne misli po vsebini zelo bogat in mnogoličen, sotrudnikom pa moramo priznati ne samo strokovno znanje, ampak tudi veliko mero idealizma. V načelu smo sicer odločno proti zastojkarstvu, vendar pa se moramo vprašati: kaj bi bilo s slovensko knjigo, če bi se vsaj za prve čase pri naših književnih podjetjih ne bili našli ljudje, ki so pisali brezplačno? Z brezplačnimi prispevki je n. pr. pokojni dr. Fr. Lampe nad desetletje srečno vodil Dom in svet. Ko je nekdo vprašal dr. Debeveca, čigar Vzori in boji so bili l. 1896. poseba privlačna sila za Dom in svet, koliko je urednik plačeval honorarja, je odgovoril g. pisatelj: »Niti krajcarja ni nikdar plačal, samo malo oštel me je, če sem kdaj prinesel rokopis — pisal sem sproti — prepozno.«

Ali bi mogla Socialna misel kmalu zapustiti Lampetov način honoriranja prispevkov, to je pa odvisno predvsem od naročnikov. Kako pa je pri Socialni misli z naročniki?

Razen Mohorjeve družbe je menda med Slovenci ni publikacije, kjer bi bili o stanju naročnikov tako dobro poučeni, kakor smo pri V. letniku Socialne misli. Ob zaključku leta ka je namreč objavil urednik tudi pregled listovih naročnikov (1133 jih je), razdeljen ne samo po krajih, kjer bivaajo naročniki, ampak tudi po njihovih poklicih.

Iz tega pregleda povzemamo, da je bivala več nego polovica naročnikov (584) v ljubljanski oblasti, pila četrtina (255) v mariborski oblasti in dobra četrtina (294) izven Slovenije, med njimi 127 v inozemstvu. Tudi ta statistika nam kaže, da je Ljubljana res kulturno srce Slovenije: 250 naročnikov šteje, torej biva več nego petina vseh naročnikov v Ljubljani. Tudi če odračunamo Ljubljano, ima ljubljenska oblast še vedno 79 naročnikov več nego mariborska. (Pri tem smo šteli laško okražno glavarstvo k mariborski oblasti, ker statistika združuje Laško in Gornji grad v skupni rubriki; pač pa smo šteli k ljubljanski oblasti Brežice.)

Še zanimivejša je statistika po poklicu naročnikov. Kaže nam, da je skoro 40 odstotkov (natančno 39,8 odst.) vseh naročnikov duhovnikov; pripadajo torej stanu, ki živi dostikrat

v zelo skromnih razmerah. Samo med ljubljanskimi duhovniki je celih 44 naročnikov na Socialno misel! Za duhovniki so najbolj častno zastopani profesorji in učitelji štejejo 102 naročnikov; kakor smo se informirali, je med njimi kakih 90 profesorjev in kakih 12 učiteljev in učiteljic. Visoko število profesorjev presega nič manj nego število duhovnikov; saj je profesorjev v celoti gotovo kake 3—4 krat manj nego duhovnikov. Med zdravniki, odvetniki, notarji in inženjerji je samo 53 naročnikov Soc. misli, med dijaki pa prav toliko kakor med — delavci: po 38. Za delavce je ta številka pač nekoliko nizka. Nizko je tudi število naročnikov v rubriki: društva, knjižnice, uradi, zavodi, korporacije in javni lokali: samo 112. Iz tega bi sklepali, da je zlasti naših prosvetnih društev dosti premalo naročenih na Socialno misel. Morebiti je tu in tam za društvo naročen župnik ali kaplan. — Kakor vidimo, ima Soc. misel lep, izbran krog naročnikov.

Tako statistiko svojih naročnikov naj bi sestavil koncem leta vsak list. Za urednika in sotrudnike je važno, da vedo, za koga pišejo. Poleg tega pa imajo taki sezname tudi splošen kulturni in zgodovinski pomen.

Prosvetna zveza

Gorje. Bralno društvo in mladinske organizacije priredijo na praznik 6. t. m. ob 3 popoldne proslavo na čast sv. Alojziju. Na programu so poleg deklamacij in pevskih točk še predavanje s skiptičnimi slikami o sv. Alojziju.

St. Vid nad Ljubljano. Blaž Potočnikova žitnica priredi danes popoldne ob 4 božično prireditev. Na sporedu je poleg igre še predavanje o Palestini s skiptičnimi slikami.

Cerknica. Prosvetno društvo v Cerknici priredi 6. t. m. ob 3 popoldne jubilejno proslavo sv. Frančiška. Na sporedu je tudi predavanje o delovanju Frančiškovega reda med Slovenci. Predavanje pojasnjujejo skiptične slike.

Dol. Logatec. Prosvetno društvo vabi člane in prijatelje društva na predavanje o Lurdu, ki bo nocoj ob 7 v društvenem domu. Številne skiptične slike nam bodo predstavljele pot v London kakor tudi zanimivosti največjega mesta na svetu.

Viš. Prosvetno društvo priredi danes zvečer času primerno predavanje Božič v slikah. Predavanje pojasnjujejo svetlobne slike.

Homer. Prosvetno društvo vabi člane in prijatelje na božično igro: »Peterčkovice poslednje sanje«, katero vprizori 6. t. m. ob 3 popoldne v društvenem domu.

Knjige in revije

Slovenski biografski leksikon. Drugi zvezek tega dela je izšel in se bo razposlal te dni vsem, ki so delo doslej naročili. Nove naročnike sprejema podpisano založništvo. Posamezni zvezki se ne prodajajo, ne da bi se naročilo celo delo. Naročniki plačajo za celo delo ali takoj Din 500, ali za vsak posamezni zvezek, kadar izide Din 90. — Založnica Zadruga gospodarska banka, a. d., Ljubljana.

Glasba

Planistka Karmola Kosovelova, naša rojkinja iz Sežane na Krasu, priredi svoj prvi javni klavirski koncert v Ljubljani v ponedeljek, dne 10. t. m. ob 8 zvečer v dvorani Filharmonične družbe. Nadebna klavirska umetnica, ki ima nred seboj odprto še svojo umetniško in življenjsko pot, je uživala prve glasbene nauke na šoli Glasbene Matice v Ljubljani. Nato je odšla na konservatorij Tartini v Trstu od tam pa v Nemčijo, kjer študira sedaj v mojsrski šoli monakovske glasbene akademije pri svetovnoznane pianistu prof. Josipu Pembauerju. Gospodična Kosovelova je kot odlična gojenka mojstrske šole v Monakovem že večkrat nastopala tam na raznih javnih koncertnih prireditvah pod okriljem glasbene akademije. Naša dolžnost bodi, da velenadarno svoje rojakinjo ob njenem prvem nastopu pozdravimo v

Josip Fr. Knaflič.

Slovenska pisma.

IV.

Kako so preuredili Slovenci svojo hišico po šablonah, izdelanih v Belgradu, sem Ti obljubil malo opisati, prijatelj v Bosni. Omenil sem Ti že, da so tudi to stvar neverjetno hitro in eksaktno izvedli, tako da je tudi ta plan slovenskega reda, ki se ji prvi režim, popolnoma v redu, v kolikor se pri našem režimu sploh more govoriti o redu... In se lahko reče: Slovenija je v tako zvani centralizaciji vse druge dele države prehitela in prekosila. Tukaj je centralizem pretežen in kompletan. Ko drugje še vedno ni in nemara tudi nikoli ne bo. V Ljubljani čutiš danes več centralističnega zraka kot pa v Belgradu, ne samo po uradih, ampak sploh. Da, tako je, prijateljček. Če ne verjameš, pridi se prepričati.

Tudi jaz sem mislil, da bom našel obratne razmere. Ker sem si dejal: Slovenci, ti so prvič daleč od Belgrada, drugič so prebrisani juristi in upravni praktikusi, pa bodo že znali centralistične obroke kako razlegniti, da jih ne bodo preveč tlačili, tretjič pa sem slišal v Belgradu tolikrat: S Slovenci je križ. Oni bi hoteli imeti vse po svoje. (Kar je bilo seveda golo obrekovanje.) Pa sem bil zelo radoveden in sem upal, da bom tu na Slovenskem po pustih centralističnih gredah videl cveteti še marsikako simpatično avtonomistično rožico. A so samo gredice, skrbno obdelane; rožice pa nikjer. In tako je slovenski kotiček v našem centralističnem vrtu najbolj urejen — »po vseh regelcah« — zato pa tudi najbolj dolgočasen.

Pere volno in flanelo in prepreči, da vskoči. Za pranje zimskega perila Vašega malčka je zato

ENA

neizmerne vrednosti.

polni Filharmonični dvorani ter jo tako navdušimo za vzvišeni, a težki umetniški poklic, katerega si je izbrala. Prodaja vstopnic v Matični knjižarni.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Četrtek, 6. januarja ob 15: PETERČKOVE POSLEDNJE SANJE. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. ob 20: SKOPUH. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Petek, 7. januarja: Zaprt. Sobota, 8. januarja: PAHLJACA LADY WINDERMERE, premijera. Izven. Slavnostna predstava. Nedelja, 9. januarja ob 15: TRIGLAVSKA BAJKA. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

ob 20: JOY. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. Ponedeljek, 10. januarja: PAHLJACA LADY WINDERMERE. Red E.

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Četrtek, 6. januarja: PLES V MASKAH, premijera. Izven.

Petek, 7. januarja: PLESNI VEČER METE VIDMARJEVE. Izven. Začetek ob 20.

Sobota, 8. januarja: GROFIC AMARICA. Red A. Nedelja, 9. januarja ob 15: SEVILSKI BRIVEC. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 10. januarja: Zaprt.

Odličan gost v ljubljanski operi. Ker je gosposodična Zaludova nenadoma obolela, nastopi danes zvečer v naši operi na povabilo ljubljanske uprave ena največjih jugoslovanskih gledaliških umetnic, gospa Ljubica Oblak-Strožl, rodom iz Zagreba, sedaj članica državne opere v Berlinu. Gospa je v Nemčiji splošno znana in visoko cenjena primadona prve operne institucije v Nemčiji, kjer poje največ dramske partije, kakor: Aldo, Tosca, Salome itd. Generalni ravatelj nemških državnih gledališč Tiejen jo prištevajo najboljšim

Salome, kar jih je kdaj nastopilo v tej vlogi v znani Strausovi operi. Gospa Ljubica Oblak ima v svojem repertoarju preko 30 velikih opernih partij, uživa danes glas svetovne umetnice in se njeno ime imenuje v isti vrsti z imena Schwarz in pa Tino Pattiera. Odlična umetnica je nastopila v nedeljo tudi na zagrebškem odru in je odpela vlogo Amelije v Verdijevi operi »Ples v maskah« z največjim umetniškim uspehom. Odlično rojakinjo, ki nastopi danes zvečer prvič v naši operi, najiskrenejše pozdravljamo, občinstvo pa vabimo, da se v velikem številu udeleži te tudi v tem pogledu izredno zanimive premijere.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 6. decembra ob 15: TRNJULČICA. Četrtek, 6. decembra ob 20: LEPA HELENA. Kuponi Gostovanje ge. Poličeva.

Petek, 7. januarja: Zaprt. Sobota, 8. januarja ob 20: ORLOV. Abonma A.

Kuponi (navadne operne cene).

Proslava petdesetletnice umetniškega delovanja g. A. Danila na mariborskem odru. Sredi prihodnjega tedna bo v našem gledališču izredno pomembno slavlje in sicer bo proslavil Nestor slovenskih igralcev g. A. Danilo petdesetletnico svojega neprekinjenega umetniškega delovanja. Nastopil bo v naslovni vlogi izvrstne moderne komedije »Večni mladenič«. Dasi slavljenec ni član mariborskega gledališča, je vendar naša prijatelna dolžnost, da se i Maribor spomni velezaslužnega umetnika in enega prvih pionirjev slovenske igralne umetnosti. Ze danes blagohotno opozarjamo vse občinstvo, dalje zlasti vsa kulturna društva in organizacije na ta časini jubilej, ki zasluži vso našo pozornost.

Ljudski oder

v Ljubljani

Nedelja, 9. januarja 1927 ob 20: HANICE POT V NEBESA.

Nedelja, 23. januarja 1927 ob 15: HANICE POT V NEBESA.

Toda zašel sem v poezijo. Oprosti, prijatelj, iz naroda pevcev in pesnikov sem. Takoj se hočem spet koncentrirati nazaj v solidno prozo, samo mi dovoli, da si vzamem malo na pomoč Bosno, ki ni tako poetična dežela.

Torej Bosna, za primer vzeta: Kakor veš, je bila Bosna že pod Avstrijo popolnoma avtonomna in tako rekoč država za se. Treba je bilo samo še nekaj malih korektur, pa bi bila samostojnost sarajevske vlade kompletna, tozadevni pakt ministra Bilinskega z bosanskim sadorom je bil že »sklenjen, ko je izbruhnila vojna. No, i ntako je prišla potem Bosna v Jugoslavijo, ponosna na to svojo avtonomijo in zadovoljna z njo. Pa so vstali tam v Belgradu naenkrat veliki državni reformatorji in so rekli tudi Bosancem: Tista vaša avtonomija, ta ni zanič. Dali vam bomo samoupravo, to je veliko več in bolje.

To je bilo tudi Bosancem všeč in so se veselili. Tedaj pa je prišel ukaz v Sarajevo: Staro avtonomijo takoj vso razdreti. Ho, to pa je bilo že manj dopadljivo in razveseljivo. Pa smo začeli tam v Sarajevu stikati glave in se posvetovati: Kočljiva stvar, zelo kočljiva stvar. To ne pojde tako gladko... Saj to je ravno tako, kakor da bi rekli človeku: Brate, daj sem obleko, ki jo imaš na sebi. Stara je in slaba, dobiš novo. Samo počakati moraš, da bo narejena. — Ho, ali naj ta človek med tem hodi okoli nag? Ne, to ne gre kar tako, ljudje božji. Če ga že slečemo, potem mora to iti počasi, kos za kosom, da mu ne bo prehudo in da se privadi.

To smo tudi sporočili v Belgrad, toda velikim reformatorjem tam so se silno mudilo in so strašno pritiskali. Tedaj smo izprevideli, da si bo treba pomagati z zvijačo. Pa smo se naredili, kot da razstreljavamo bosansko av-

tonomijo z dinamitom in ustoličujemo centralizem s hrumečimi fanfarami in vihrajočimi zastavami, v resnici pa je šlo vse naprej po starem. To je naredilo v Belgradu zelo dober vtis in imeli smo dolgo časa mir. Med tem pa smo pridno otipali centralizmu vse njegove slabine — imel jih je, da je bilo veselje, — in smo jih potem tudi na debelo izkoriščali. Neprestana menjava vlad nam je pri tem najbolj služila. Ena tistih simpatičnih strani režima je bila na primer ta, da ni bilo nobene kontrole, ali se izdane naredbe tudi res izvršujejo in kako se izvršujejo. In prav za prav je lahko delal vsak, kar je hotel. Vsekakor pa je bilo najbolje, kadar je prišla kaka naredba, z njeno izvedbo najprej počakati. Zakaj navadno je kmalu prišla druga, ki je prvo prevrnila, ali pa se je nanjo sploh pozabilo. Tako si si lepo prihranil delo.

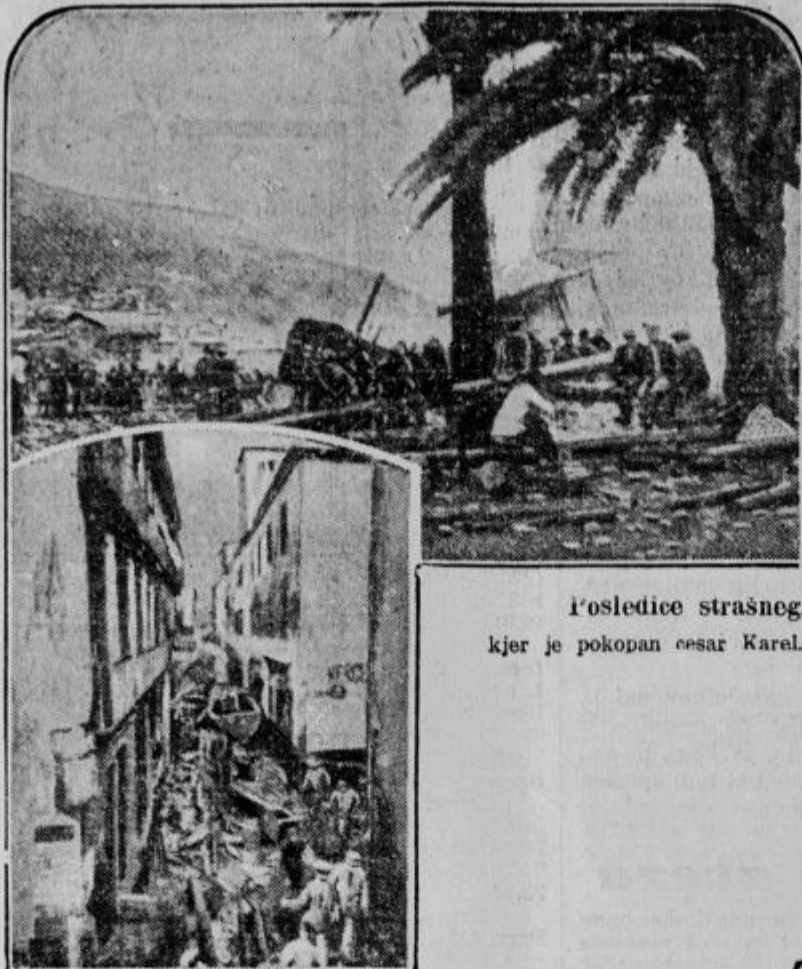
Kontrola je bila samo pri financah. Denar je denar, in tu je tudi centralizem ostro pazil. A je imel takrat bosansko deželno blagajno v rokah Srb, pogumen in odločen mož. In ko je prišel ukaz: Ves denar v Belgrad, je ta mož rekel: Ne dam. Vsota se mora določiti. Ali pa vsaj nekaj rezerv deželi pustiti. Ne bom hodil za vsak dinar beračit. — Dve leti se je tako raval s finančnim ministrom za blagajno, slednji jo je seveda moral dati iz rok. Pa je jezno vzel svoj klobuk in šel. Pa so se sarajevske banke skoro steple za čast sprejeti v svojo službo moža, ki si je pridobil za deželo tako velikih zaslug. Zdaj je gotovo že generalni direktor.

To je bil torej vsekakor mož z avtonomistično hrbtenico. Pa jih je bilo še več takih takrat v sarajevski vladni palači. In sploh: vse bosansko uradništvo je bilo preveč avtonomistično vzgojeno, da bi se bilo dalo kar čez noč

Don Luigi Sturzo

voditelj italijanske ljudske stranke, eden najodličnejših katoliških politikov sveta, živi zdaj v Londonu, kjer je nedavno izdal najboljšo dosedanje delo o fašizmu, o katerem smo poročali v »Slovenec« od 4. januarja.

Posledice strašnega ciklona, ki je divjal pred kratkim na Madejri, kjer je pokopan cesar Karel. Največjo škodo je povzročil v mestu Funchal, kjer znaša nad 25 milijonov frankov.

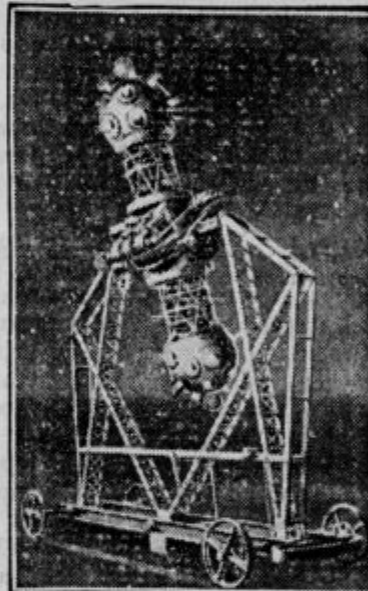
Huda zima v Franciji: zamrznili kanal Saint-Martin.

Admiral Pirot, poveljnik dela franc. brodogradnje, ki je križarilo pred kratkim ob španski in afriški obali.

Iz pariškega zimskega sporta. Letos vlada v Franciji hud mraz in ves Pariz drvi v Versailles, kjer goji staro in mlado zimski sport.

Velik planetarium. Ki so ga postavili pred kratkim v berlinskem zoološkem vrtu.

predresirati. Ostra svobodnjaška sapa, ki je brila iz bosanskega sabora zadnja štiri leta avstrijske vladavine, je še vedno dihala tudi po vseh uradih, in se upirala pustemu in težkemu birokratičnemu zraku, ki je pritiskal noter iz belgrajskih ministrstev.

Skratka, kar sem hotel povedati: Bosna se ni dala, kar tako meni nič, tebi nič, scentralizirati. In to je danes tista razlika med Bosno in Slovenijo, kar zadeva upravo in uradništvo. Tukaj kakor tam je uprava ista, duh pa je različen. V Bosni prevladuje avtonomističen duh, v Sloveniji pa centralistični. (Govorim samo o upravi in uradništvu.) Duh pa je vedno in povsod poglavitna stvar.

Bog me varuj, da bi delal slovenskemu uradniku kako krivico, toda jaz za svojo osebo žal nisem mogel doslej zaslediti še v nobenem državnem uradu na Slovenskem kje kakšen plamenček avtonomističnega duha, čeprav pridno za njim stikam. Morda se kje skriva, jaz ga še nisem našel.

Toda, bojim se, da bi me utegnil kdo krivo razumeti in domnevati, da mislim politično... Ah, ne. To, kar jaz mislim, nima s politiko nič opraviti. Kar iščem pri slovenskem uradniku, to je vse nekaj drugega. Kako naj to razložim? Najbolje na zgledih.

Torej: Prinesem v neki urad neko svojo bosansko listino, katere veljavnost je potekla, in prosim za podaljšanje. Odgovor: S staro listino to ne gre, treba nove. Kolekovano prošnjo vložiti. Na moje začudeno vprašanje, zakaj ta bosanska listina ni dobra, pojasnilo: Ker ni pravilna. Ker je predpisan enoten formular za vso državo. In obenem začudenje uradnikovo: Kako to, da bosanske oblasti uporabljajo še vedno take-le tiskovine, ko so vendar nove tiskovine že dolgo predpisane.

Meni je zaprlo sapo. Ko pa jo spet imam, hitim razložiti to stvar, razložim jo z vso dušo: Gospod! Da, seveda... tudi v Bosni je to predpisano, seveda, saj smo v eni državi...

Toda vidite, gospod, stvar je ta: Ko je šef tiste bosanske oblasti ta predpis dobil in z njim paket teh tiskovin iz državne tiskarne, si je rekel... prišegam, gospod, da si je rekel: Kakšna brezposlica pa je spet to? Kaj je važnejše: papir ali to, kar je zapisano? Ptica spozna po petju, ne po perju... Imamo tu še celo skladišče starih tiskovin, ali naj jih zdaj proč vržemo? Kakšno zapravljjanje denarja je to! Naj počakajo te nove tiskovine, dokler starih ne potrošimo. Zato država ne bo propadla.

In storil je moj Bosanec tako in je ostal živ in zdrav. Niso mu radi tega vzeli glave in mu je ne bodo. Verujte to, gospod.

Gospod šef me z zanimanjem posluša in na njegovem obrazu po grava nekaj kot odsev tistega neizrekljivo simpatičnega, kar ima slovenska duša in kar jaz tu po domovini danes tako iščem, a kar je že zapredel z gosto svojo mrežo pajek, ki se mu pravi slovenski red. Pa mu pripovedujem še to in ono o Bosni zlati in ga naposled vprašam, preden odhajam: In kake so te predpisane enotne izkaznice, gospod? Pokaže mi: Kos sivega kartona, slaba, groba tvarina, revščina z eno besedo. — In kake ste preje imeli v Sloveniji, gospod? — Pa mi odpre na stečaj omaro in — krasen pogled — tam so blestele v dolgih vrstah modre knjižice, v platno vezane, fine, elegantne, veselo je jih v žepu nositi. — In kaj boste zdaj s tem?

Gospod šef je zmignil z rameni in z roko zamahnil proti peči. Meni so se zasolile oči. Napravil sem prošnjo, plačal takso in zdaj nosim pri sebi tisti siv karton, enotno predpisano za vso državo.

Stvar pa si analiziraj zdaj sam, prijatelj, in upam, da Ti bo več zalega kot dve debeli knjigi.

Drug zgled. Imam ga iz absolutno zanesljivega vira: Upravitelj nekega kulturnega zavoda je iz kreditov, ki jih je dobil, polagoma

prihranil nič manj kot en cel milijonček. Respektabilna vsotica. Kultura, umetnost, znanost, to so na Slovenskem danes vse same sirote, in lahko si misliš, kako je ta mož moral skopariti na svojem zavodu, da je toliko spravil skupaj. In kaj misliš, da je s tem denarjem naredil? Poslal ga je nazaj v Belgrad, — ali ga je celo sam tja ponesel, — da pokaže, kakšen izvrsten gospodar je in kako vesten uradnik. Dali so mu zato red sv. Save, ne vem že, katerega razreda, zaslužil je pa vsekakor vse razrede.

Zdaj Te pa vprašam, prijatelj: Ali bi našel na tem božjem svetu še kje takega takega — Nič Te ne vprašam, tu imaš dve nadaljnji debeli knjigi za strmeti in premišljevanje. Ali želiš še kaj zgledov? Lahko Ti postrežem. A mislim, da imaš zadosti.

Vidiš, to so Slovenci. In vidiš, to je slovenska disciplina, slovenska vestnost, to je slovenski uradnik. In se torej ni čuditi, če je ta sloveski uradnik tudi 999 centralističnih naredb, ki so se nam tam v Bosni zdele kot zverženi klobčiči, ki se ga rajši nismo lotili, lepo razvozlati, urediti in izpeljati, tako da mora gospod po belgrajskih ministrstvih kar srce poskakovati samega veselja, da se dajo njih naredbe, o katerih so večkrat sami dvomili, tako izvrstno uporabljati.

In se je pripeljal iz Belgrada k nam v Sarajevo tvorec neke takšne problematične ministerjalne naredbe, s katero nismo vedeli nič začeti. Mlad, simpatičen dečko. In zelo brihtna glava. Solal se je v Parizu in prinesel od tam polno interesantnih in dobrih idej. Samo se vse to v njegovi glavi še ni prav zbralo in usedlo. Ko smo mu dokazovali, da je njegova naredba za bosanske prilike neprikladna, se nam je vsem skupaj v obraz smejal: Ej, bratci, kdo pa vam pravi, da morate vse to absolutno izvršiti? Prvič ni na svetu nič absolutnega, ampak vse le relativno in vse samo urejeno... Drugič smo se vedno v revolucio-

narni dobi, nič ni še trdnega in stalnega... In če hočemo kaj novega ustvariti, moramo poizkušati to in ono... To so vse samo eksperimenti, kar se zdaj dela... Tretjič vladne naredbe niso ustavne sankcije... Danes je tako, jutri spet drugače... Če kaj ne gre, pa ne gre. Vi ste tu doma in boljše veste, kaj se vam prilega. Pa naredite po svoje, če po naše ni dobro... Le nikar si bratci ne delajte preveč skrbi in dela. V življenju je treba vse lahko vzeti, tudi vladanje...

Ginjani smo mu po vrsti padli okoli vratu in smo potem tri dni in tri noči z njim veseljačili.

Če bi pa tak-le vesel in svobodnjaški belgrajski fant prišel na Slovensko, bi ga tu drugače poučili. Poučili bi ga, da ni ne relativnosti, ne prehodov, ne eksperimentov in ne revolucionarnih dob, ampak da je samo eno in to je red. In da se predpisi morajo izvrševati, absolutno, brezpogojno in brez rezerve, vseeno ali so temeljni državni zakoni ali vladne naredbe od danes do jutri. Predpis je predpis. In kar se ne da upogniti, treba zlomiti. In je centralizem na Slovenskem sicer res vse zlomil in polomil, urejen je pa le. In je slovenski red tudi na to stran konsolidiran. Hvala Bogu!

Pa iz tega vsestransko konsolidiranega slovenskega reda voščim Tebi, prijatelj, in vsem rojakom tam v Bosni svobodni, kjer je še marsikaj narobe, vesel božič in srečno novo leto!

P. S. Meni ga je voščil slavni slovenski vlomilec Klemen, ki je v znak priznanja, ker sem zadnjič zapisal, da se človek v tem slovenskem redu počuti nekako varnega, počastil moj dom s svojim nočnim obiskom in si za spomin na-me vzel nekaj malenkosti, samo nekaj malenkosti... In je kot olikan tolovaj meni v spomin pustil na pragu svojo parfimirano vizitko... In je torej tudi ta stvar popoloma v redu.

Gospodarstvo

Kakšne privilegije ima obrtna banka SHS.

Na razna vprašanja kaj jamči, da bo mogla Obrtna banka kr. SHS nuditi kredite po nizki obrestni meri in kaj jamči, da bo denar pri tem zavodu varno in obenem plodonosno naložen, navajamo v naslednjem nekatera zakonska določila, ki dajejo Obrtni banki SHS odlične prednosti pred vsemi drugimi zasebnimi denarnimi zavodi, koja nam kažejo v zadostni meri, kako privilegirano stališče bo zavzemal ta zavod.

Banka je predvsem po zakonu oproščena plačanja vseh državnih in samoupravnih taks pri osnovanju in izdaji svojih akcij. Banka je nadalje oproščena plačanja davka in doklad, katere plačajo po svojih zaključnih računih društva, obvezana na javno polaganje računov. Za te davke velja oprostitev tudi glede samoupravnih doklad.

Minister financ mora za Obrtno banko SHS predvideti v državnem proračunu počenši z letom 1926-27 vsako leto iznos treh in pol milijona dinarjev. K temu pride še del dohodkov državne razredne loterije, ki se ceni na približno 1 in pol milijona dinarjev. Pri tem se bo računalo tako, da bo smela znašati udeležba največ 40 odstotkov celokupnega vplačanega osnovnega kapitala. S to vsoto bo država nakupila delnice banke, s katerimi bo razpodeljal ministar trgovine in industrije.

Država se za vplačani drž. denar odreče vsaki pravici na dividendo, obresti ali za kate-ribodi drugi dobiček. Tudi ne bo imela država, pri še tako visoki kapitalni udeležbi, na glavni skupščini več kot 25 glasov.

Z zakonom je tudi zagotovljeno, da bo Narodna banka kr. SHS prejemala na reeskont menice Obrtne banke Kr. SHS, kar bo vsakako pomagalo k nadaljnjim cenenim kreditom.

Brezdvomno bo uprava banke stremela za tem, da si pridobi še druge privilegije. Da bo pri takih izrednih pooblaščenjih mogoče dajati kredite po zelo nizki obrestni meri, da se bo delnice takega zavoda najbolje cenilo in da bodo nosile tudi dobro dividendo je tudi izven vsakega dvoma. V upravi banke morajo biti po zakonu zastopani pravi, samostojni obrtniki vedno z nadpolovično večino, tako, da bo ta banka res prava obrtniška ustanova. Opozorjamo naše obrtnike ponovno, da poteče rok za vpis delnic nepreklicno 15. januarja 1927 in da si pravočasno zagotovijo v tem velevažnem zavodu vsaj en glas.

Pobiranje državne trošarine na žganje v količinah do 5 litrov pri uvozu v Ljubljano. Generalno ravnanje davkov je dovolilo da pobirajo državno trošarino na žganje do količine 5 litrov organi mestnega dohodarstva ravnanja pri uvozu oziroma pri uvozu preko linije. To pobiranje se prične s 1. januarjem 1927. Stranke morajo žganje, ki ga prinašajo v količinah do 5 litrov v mesto Ljubljana, pravilno in točno prijaviti mestnemu linijskemu uradu. Pri tem ni treba imeti nobenega dokumenta. Pri uvozu preko 5 litrov žganja se morajo stranke kakor doslej izkazati s potrdilom, da je plačana državna trošarina.

Kako bi bilo treba sestavljati državni proračun. Novi finančni minister dr. Bogdan Marković je v svojem ekspoziciji glede državnega proračuna za l. 1927-28, objasnili svoje mnenje glede načina, kako bi bilo treba sestavljati državni proračun. Po izjavi fin. ministra se mora sestavljanje državnega proračuna reformirati v tem smislu, da se državni proračun deli v proračun državne uprave in proračun državnega gospodarstva in državnih podjetij. Ta delitev bi dala možnost za komercializacijo državnih podjetij. — Čeprav se letošnji proračun ne bo mogel več spremeniti v tem smislu, vendar z zadovoljstvom pozdravljamo to načelno izjavo novega finančnega ministra, ki se strinja z naziranjem in z ponovno izraženi željami naših gospodarskih krogov. Dosedanji način sestavljanja državnega proračuna, kakršnega predpisuje zakon o državnem računovodstvu, je v mnogih ozirov kriv propadanja naših državnih podjetij. V privatnem gospodarstvu ne moreš vnaprej določiti dohodke

in izdatke posameznega podjetja. Ti so odvisni od poslovne konjunkturo, isto velja za državna podjetja. Pri večjem prometu se zvišajo tako dohodki kakor tudi izdatki. Zato morajo biti v gotovem okvirju (proračun) dane možnosti čim večje elastičnosti. Je pa še drugi moment, ki pride tu v poštev. Medtem ko mora iti naše stremiljenje za tem, da se proračun državne uprave po možnosti zmanjša, je na drugi strani želeli, da se dohodki in izdatki državnih podjetij povečajo. Zmanjšanje proračuna državne uprave pomeni zmanjšanje davčne obremenitve, povečanje dohodkov in izdatkov državnih podjetij pa gospodarski razvoj teh podjetij, ki ne upliva na davčno obremenitev državljanov, v kolikor se s tem povečanjem ne ustvarja ali pa poveča deficit podjetja. Vidimo torej, da je treba povečanje ali zmanjšanje proračuna državne uprave in proračun državnih podjetij različno presojati. Pri današnjem načinu sestavljanja državnega proračuna pa nam tega ni mogoče. Če bi novi proračun za leto 1927-28 razdelili po gori označenem načelu v dva proračuna, potem bi skoro gotovo prišli do rezultata, da so se izdatki za državno upravo povečali, izdatki državnih podjetij pa zmanjšali, mesto da bi se prvi zmanjšali in drugi pa povečali. Ker pa povečanje izdatkov za državno upravo pomeni kakor rečeno povečanje davčne obremenitve, je predloženi proračun za l. 1927-28 fikтивен, kajti davčni dohodki so v protekle letu kakor znano znatno zaostrili za predvidenimi vsotami. V reformi načina sestavljanja državnega proračuna pa bi morali iti še dalje. Vsakega od obeh proračunov bi bilo treba deliti v redni in izredni proračun; v prvem bi bili predvideni redni dohodki in izdatki, v drugem pa investicije. Investicije v proračunu državne uprave (državna poslopja, ceste, mostovi itd.) so izdatki, ki deloma povečajo vrednost državnega imetja, niso pa direktno produktivni; vendar pa bi se morali tozadevni izdatki razdeliti na večje število let, torej kriti potom posojili. Najmanj kar se pa mora zahtevati je to, da bi se izredni izdatki, ki spadajo v proračun državnih podjetij in katere je smatrati kot produktivne investicije (gradnja novih železnic, povečanje državnih podjetij itd.), kriti potom posojili. Le proračun, ki bi bil sestavljen po teh načelih bi bil realen in kar je zelo važno — obenem pregleden. Za izvedbo takih reform je seveda potrebno, da se spremeni zakon o državnem računovodstvu in da se računovodstvo državnih podjetij postavi na komercialno podlago.

Ureditve naših dolgov v Angliji. Londonska »Times« povdarja v svojem uvodnem članku, da po ureditvi dolga s strani Portugalske ostaneta samo še dve državi, ki svojih dolgov še nista uredili — Grčija in Jugoslavija. Z Grčijo se vodijo pogajanja, katera pa še niso dovela do uspeha. Glede Jugoslavije, ki dolguje Angliji 314 milijonov angl. funtov (8635 milijonov dinarjev), je pozdraviti nehalno izjavo ministrskega predsednika, glasom katere je v kratkem pričakovati pričetek pogajanj za ureditev teh dolgov. Pričakuje se, da bo tozadevni sporazum hitro dosežen.

Vprašanje povišanja prinosnega tarifa v nezgodnem zavarovanju. — Nedavni sklep ravnateljstva Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu glede povišanja prinosnega tarifa v nezgodnem zavarovanju v kritje poslovnega primanjkljaja je v naših gospodarskih krogih naletel na upravičen odpor. Obrtna zadruga lesnih strok je radi tega naslovila na ministrstvo za socialno politiko sledeči protest: »Ravnateljstvo Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu je v svoji zadnji seji sklenilo, da se ima poslovni primanjkljaj nezgodnega zavarovanja, ki znaša za l. 1925 Din 17.122.485,82, delno kriti s povišanjem prispevkov in da se v ta namen odredi, počenši s 1. januarjem 1927 povišanje prinosnega tarifa v nezgodnem zavarovanju od 5% na 7% od zavarovalne mezde za odstotek opasnosti 100. — Po predlaganem tarifu bi se prispevki povišali za približno 3 milijone dinarjev letno. Ker so dosedanja b. l. n. zavarovalni prispevki itak previsoki, tako da ubijajo gospodarski razvoj naših pridobitnih slojev, odločno protestiramo proti nameravane povišanju teh prispevkov, kar bi sedanjim težkim gospodarskim položajem še poostilo. Zahtevamo pa najodločneje, da se zakon o zavarovanju delavcev končno novelira, da se odstranijo vsi nedostaki, ki so se pokazali pri praktičnem izvajanju zakona, kar bo k sanaciji pasivnega poslovanja nezgodnega zavarovanja vsekakor največ pripomoglo. Da se nezgodno zavarovalni zavodi ne upravljajo racionalno, najjasneje dokazuje dejstvo, da znašajo upravni stroški nad 30% vseh prispevkov in da znaša povprečni odstotek na upravnih stroških vseh okrožnih uradov 18,55%. — Nismo proti socialnemu zavarovanju, vendar zahtevamo najodločneje, da se to zavarovanje upravlja predvsem gospodarsko. Negospodarsko zavarovanje, ki z bremeni sili posamezna podjetja, da ustanavljajo svoje obrate, ki tirajo malega obrtnika na rob gospodarskega propada, je vsekakor nesocialno. — Zahtevamo kar najodločneje, da se sedanja bremena,

itak še neznosna in nesocialna znižajo, ne pa povišajo.

K jugoslovansko-čehoslovanskim prometno-tarifnim pogajanjem. Prometno ministrstvo je pozvalo gospodarske organizacije, da mu stavijo predloge in želje glede mednarodnih železniških tarifov. Ti predlogi bodo prometnemu ministrstvu služili kot podlaga za sklenitev tarifne pogodbe s Čehoslovako.

Nemško-francoski kalijev sindikat. — Pred kratkim sklenjeni nemško-francoski kalijev sindikat določa, da sprejme od vseh inozemskih narčnih nemški sindikat 70% alžalski pa 80%. Ta sporazum je velike važnosti, ker odpade od svetovne produkcije čistega kalija 88% na Nemčijo in Francijo.

Borza

Dne 5. januarja 1927.

DENAR

Zagreb, Berlin 13.489—13.519 (13.495 do 13.525), Italija 252.73—254.78 (254.08—256.08), London 275.15—275.05 (275.09—275.89), New York 56.59—56.79 (56.579—56.779), Pariz 223—225 (223.75—225.75), Praga 167.70—168.50 (167.70 do 168.50), Dunaj 7.985—8.015 (7.985—8.015), Curih 10.945—10.975 (10.945—10.975).

Curih, Belgrad 9.125 (9.125 bl.), Pešta 90.50 (pengő), Berlin 123.10 (123.18), Italija 23.10 (23.22), London 25.135 (25.145), New York 517.625 (517.625), Pariz 20.43 (20.475), Praga 15.33 (15.337), Dunaj 73 (73), Madrid 80 (78.50), Bukarest 2.75 (2.75), Varšava 57.50 (57.50), Amsterdam 207.50 (207.25), Bruselj 72 (72).

Dunaj Devize: Belgrad 12.495, Kočani 189, London 34.4025, Milan 31.05, New York 708.25, Pariz 25.94, Varšava 78.34. — Valute: dolarji 705.50, lira 31.57, dinar 12.46, čehoslovanska krona 20.90.

Praga. Devize: Lira 149.925, Zagreb 59.32, Pariz 132.52, London 163.275, New York 33.615.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. 7 odst. invest. posoj. 83—85, vojna odškodnina 352—354, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 195—198, Ljublj. kreditna banka 140 den., Merkantila 98—100, zaklj. 100, Prastrediona 890 den., Kred. zavod 170—180, Strojne 100 bl., Trbovlje 360 den., Veče 120 den., Stavna 55—65, Šešir 104 den. Eksekutivna prodaja, Ljubljanska kreditna 140—140, zaklj. 140.

Zagreb. 7 odst. invest. posoj. 82—83, agrari 47—48, vojna odškodnina 354, Hrv. esk. 101—102, Kred. 102.50—103.50, Hipobanka 50 den., Jugobanka 97.50—97.75, Prastrediona 890 den., Ljublj. kreditna banka 150 den., Sečerna 435 bl., Gutmann 210—250, Trbovlje 365—370, Veče 120 den.

Dunaj. Don.-savsko-jadr. 84.10, Zivno 77.00, Alpine 41.10, Greinitz 5.70, Trbovlje 48.00, Hrv. esk. 14.80, Leykam 12.45, Mundus 122.50, Slavonija 4.00.

Radio

PROGRAMI

Breslau 322.6, Praga 348.9, Leipzig 365.8, Frankfurt a. M. 428.6, Brno 441.2, Rim 454.5, Berlin 483.9, Dunaj 517.2.

Četrtek 6. januarja:

Breslau. 19 o poljedelski vzgoji v osnovnih šolah. 20.15 Beethovenove sonate za violino in klavir. — Praga. 9.30 prenos iz cerkve. 11 matineja. 17, 20.02, 21 koncert. — Leipzig. 18.05 delovno pravo. 20.15 Beethovenov večer. — Frankfurt. 20.15 operetni večer. — Brno. 19, 19, 20 koncert. — Rim. 21 prenos iz gledališča. — Berlin. 21 operna baletna glasba. — Dunaj 10.30 orgle. 11 in 16 koncerta. 18.30 Wagnerjev »Siegfried«.

Petek 7. januarja:

Praga. 12.15, 16.30, 20.22 koncert. — Leipzig. 18.05 iz novih knjig. 20.15 koncert. — Frankfurt 19.45 o znanstvenem in tehničnem napredku. 20.15 komorni zbor. 21.15 cello. — Brno. 19 (19.15) prenos iz gledališča: opera »Makropulova stvar« (dr. Leo Janáček). — Rim 21 večer ital. opere. — Berlin. 20 (20.30) Oskar Wilde: »Florentinska tragedija«; nato komorna glasba. — Dunaj. 16.15 koncert. 19 francoski tečaj. 20.05 »Dunajski večer« (pesmi).

Sobota 8. januarja:

Breslau. 18 iz knjig. 19 o gledanju upodabljenosti. 19.35 o stroju vsemirja. — Praga. 12.15, 16.30 koncert. 20 opereta. 21 lahka glasba. — Leipzig. 18.20 o higijeni. — Frankfurt.

RADIO potreščine

v največji izbiri stalno v zalogi pri FRANC BAR, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5. Telef. 407

Sport

Razpis smučske tekme T. K. Skale za klubove prvenstvo v letu 1927. Tekma za člane se vrši v nedeljo, dne 9. 1. m. na progi Ovišice—Češnjica—Rovte—Njivica—Log—Zg. J. nica—Sp. Besnica—Zabukovje—Rakovica—S. razšice. Proga je dolga 20 km 600 m, ima 477 m vzpona in 525 m strma. Start v Ovišicah ob 9.15. Istega dne se vrši tekma za članice in naraščaj na progi Zabukovje—Rakovica—S. razšice. Proga 5 km 300 m ima vzpona 85 m, strma 133 m. Start v Zabukovju ob 9.15. Prvi v posamezni kategoriji dobi naslov klubovega prvaka za leto 1927. Razven tega dobijo po številu prijav prvih trije odnosno dva priznanja. Tekmuje se po tekmovalnem pravilniku JZSS. Prijave do 9. 1. m. do 8 zjutraj. Prijavnina za člane in članice po 10 dinarjev, naraščaj ne plača prijavnine. V slučaju neugodnih snežnih razmer se tekma preloži, kar bo pravočasno objavljeno v dnevnem časopisu. — Smučski silek.

Smučski izlet na Pohorje. Hrv. turistični klub Sijeme in mariborska podr. Slov. planinskega društva prirede skupno smučske dneve na Pohorju od 6. do 9. 1. m. Pohorje javlja danes sijajen sneg, na staro podlago je zapadlo 15 cm pršice. Zveza poziva sve svoje člane, ki jim čas dopušča, da po- hite na Pohorje, kjer je izvrstno oskrbovana kočja, penzion pa je minimalen. Vsakdo bo lahko užival sijajno pohorsko smuko. Najprikladnejša postaja za Pohorje je Hoče pred Mariborom. — JZSS.

Vremensko poročilo JZSS. Kranjska gora javlja 10 cm suhega pršice na staro podlago in krasno, ostro zimsko vreme. Enako glasi poročilo iz Bohinjske Bistrice. Pohorje javlja 15 cm snega na staro podlago in izvrstno smuko. Iz Solzarič je prišlo poročilo, da je na večih mestih sneg skopnel, Nova vas na Blokah pa javlja izvrstno sneg. — JZSS.

250.000 DOLARJEV ZA ENEGA IGRAVCAI

Veliki baseball klub »Giant« (giganti) v New Yorku je iskal že več let igravca, da bi mogel vendarle enkrat tekmovati s klubom »Yankees of New York«, ki so jih smatrali doslej za nepremagljive; to po zaslugi njih slavnega igravca Babe Rutha. »Gigantom« se je slednjič posrečilo dobiti primerne igravca, na sveto, ki je za evropsko merilo naravnost bajna. Odkupili so namreč »Kardinalom«, vodilnemu klubu v St. Louisu, njih najboljšega igravca Rogersa Hornsbyja za nič manj kot 250.000 dolarjev in bodo še posebej njemu samemu dali tri leta po vrsti po 50.000 dolarjev. Skupno torej 400.000 dolarjev ali po naše 22.600.000 dinarjev! Pomislili igravce bo dobil na leto 2.825.000 dinarjev, v treh letih torej 8.475.000 dinarjev. Pri vsem tem pa strokovni krogi še trdijo, da so napravili »Giant« prav dobro kupčijo. Bo že res, saj dajejo »Yankees« Ruthu na leto 52.000 dolarjev, pa kljub temu sijajno shajajo.

O FORMI

Tudi najboljši atlet je slednjič vendarle človek; če je še tako pripravljen in se še tako koncentrira, naenkrat kaj pride in ga podere. Ni niti treba, da bi zbolel itd.; so gotove vrednote, ki jih ne moremo meriti in tudi ne čutili, pa odločilno vplivajo na nas. Poglejmo samo ogrsko nogometno moštvo Egiptlet, ki so ga stuttgartski Rickerji potokli v neverjetnem razmerju 15:1 in ki so ga igrali dan nato proti »Karlshuher Fußballverein« 1:1; pa je tudi to moštvo dobro. Zlasti na potovanju in v tuji deželi se forma neverjetno hitro menja. Primerjaj tudi zadnji naš članek o nogometnih dogodkih. Tudi potovanje moraš trenirati.

RUSI SE UMIKAJO.

Ze večkrat smo pisali, da ruski sportniki niso smeli nastopiti v inozemstvu, razen proti delavskim sportnikom. Lani smo opetovano omenili ruske drsace Ipolitova, Strumikova itd., ki bi bili radi večkrat o inozemstvu startali, pa niso smeli, razen proti delavcem. Na zadnjem zborovanju sveta za telesno kulturo v Moskvi so se pa resno razgovarjali o tem, če bi ne bilo v interesu ruskega sporta bolje, da nastopijo nogometna moštva in atleti v inozemstvu tudi proti nasprotnikom, ki pripadajo drugim političnim organizacijam. Odločilo se je slednjič o tem vprašanju tako, da se tekme smejo vršiti, če komunistična stranka dolične države ne ugovarja. Sovjetske sportnike bodo spremljale v inozemstvo politično zanesljive osebe.

Sir H. Rider Haggard:

80

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Iz angleščine prevle Jos. Poljanec

Tako sem govoril iz dna srca; moja moč in moja srčnost mi je upadla, groza in samotnost me je obšla. Samo dvoje mi je še ostalo na tem svetu; moje zupanje v božjo Previdnost in ljubezen te ženske, ki je bila toliko tvegala zame. Zavoljo tega sem pozabil na svojo besedo in se oprijel nje, kakor se otrok oprijemlje svoje matere. Brez dvoma je bilo napačno, ampak jaz sem takoj drzen, da trdim, da bi malokateri mož ravnal v mojem položaju drugače. Povrh tega tudi nisem mogel preklicati besede, katere sem bil govoril na žrtveniku. Ko sem jih bil govoril, sem bil v resnici pričakovati smrti; ako bi jih bil za sedaj preklical, ko se je vzdignila senca smrti od mene, dasi samo za malo časa, bi bil ravnal nepošteno. Bilo dobro, bilo slabo, izročil sem se bil Montezumovi hčeri in pri tem sem moral ostati ali biti osramočen. In plemenitost te indijanske ženske je bila tako velika, da me niti sedaj ni hotela prijeti za besedo. Nekoliko časa se je žalosno smehljala in vlekla koder svojih dolgih las skozi prste. Nato pa je rekla:

»Danes nisi popolnoma zbranih misli, Tjule, in podlo bi bilo, ako bi sklenila tako slovesno pogodbo s človekom, ki ne ve, kaj daje. Tam na žrtveniku in v trenutku smrti si rekel, da me ljubiš, in ni dvoma, da si v resnici tako mislil in čutil. Ampak sedaj si se zopet vrnil v življenje; povej mi, gospod, kdo ti je nataknil tisti zlati prstan na roko, kaj je

napisano na njem? Pa tudi če so resnične besede, katere si mi govoril, in me v resnici nekoliko ljubiš, je vseeno onstran morja ženska, katero ljubiš še bolj. To bi mogla prenašati, kajti moje sree je dano samo tebi med vsemi moškimi, in gotovo je, da bi bil najmanj dober do mene, in jaz bi se solnčila v tvoji prisotnosti. Ampak sedaj, ko sem enkrat spoznala luč, ne morem živeti, da bi taval po temi. Ne razumeš me, kaj hočem s tem reči. Povem ti, česa se bojim. Bojim se, ako — ako bi bila midva poročena, da bi se me naveličal, kakor se moški po navadi, in da bi te potem prevzel spomin na dom. Potem bi bilo polagoma mogoče, da bi se vrnil čez morje nazaj v domačo deželo in k nekdanji ljubezni in tako zapustil mene. Tega jaz ne bi mogla prenesti, Tjule. Sedaj te lahko še pustim in ostanem samo tvoja prijateljica. Ampak nemogoče mi je, da bi se pustila odsloviti kot plesalka, tovarišica za mesec dni, jaz, hči cesarja Montezume, kraljice v svoji deželi. Ako se poročiš z menoj, se moraš za vse življenje, Tjule; to pa je morebiti več, kot bi ti rad obljudil, dasi si me lahko poljubil tam na tistem žrtveniku in dasi je med nama krvno pobratimstvo. Pri teh besedah je pogledala na rdeči madež na platenem oblačilu, ki ji je zakrivalo rano v strani.

»Sedaj, Tjule, te pustim za nekoliko časa, da poiščeš Guatemoka, ako je še živ, in druge, ki imajo sedaj, ko je oblast duhovnov omajana, moč, da te čuvajo in povzdignejo do časti. Razmišljaj o vsem, kar sem ti rekla in ne odloči se prenapeto. Ali bi pa morebiti rad takoj naredil konec in pobegnil k belim ljudem, ako se mi posreči najti pot, po kateri bi ušel tja?«

»Preveč sem utrujen, da bi bežal,« sem od-

govoril, »tudi ako bi mogel. Vrh vsega jaz pozabljam na nekaj. Pri Špancih je moj sovražnik, oni, katerega sem prisegel umoriti; zavoljo tega so njegovi prijatelji moji sovražniki in njegovi sovražniki moji prijatelji. Nočem bežati, Otomi.«

»Pametno storiš,« je rekla; ako bi namreč prišel k Tjulom, bi te tisti človek umoril; tekem enega dneva bi te umoril na lep ali grd način, to sem razbrala iz njegovih oči. Sedaj pa počivaj; grem iskat varnosti za tebe, če je v tej od krvi namočen zemlji sploh kakšna varnost.«

Triindvajseto poglavje.

Tom poročen.

Otomi se je obrnila in odšla. Gledal sem, kako so se zlate zavese zagnile za njo; nato sem se zgrudil nazaj na ležišče in v trenutku zaspal; bil sem slab in tako omamljen od utrujenosti, da ta čas skoraj nisem vedel, kaj se je bilo zgodilo in o čem sva bila govorila. Vendar sem se pozneje spomnil na vse. Spati sem moral dolgo časa, kajti bilo je že pozno v noč, ko sem se zbudil. Bila je noč, vendar ni bilo temno; skozi zamrežena okna je prihajal glas hrušča in boja in rdeči žar gorečih hiš. Eno teh oken se je nahajalo nad mojim ležiščem; stopil sem na posteljo, prijel za podoknico in se vzdignil vzlic bolečinam, ki mi jih je prizadevala rana, da sem videl skozi omrežje. Videl sem, da Španci niso bili zadovoljni s tem, da so osvojili piramido, ampak so ponoči naskočili in zažgali stotine hiš v mestu. Ogenj je bil tolik, da je bila noč svetla kot temačen dan. Ob njegovem svitu so se beli umikali v svoje taborišče, zasledovani od tisočev Aztekov, ki so jih napadali s puščicami in kamenjem.

Priporočamo LUDSKO KNJIŽNICO (jugoslovanska knjižarna v Ljubljani) 19. 1. 27. J. O. Curwood, Kazan, ročlj. pes. Kanadski roman 18 Din. vezan 30 Din. — 20. 1. 27. Ed. About, Kralj gora. 18 Din. vezan 30 Din. — 21. 1. 27. H. R. Haggard, Jutranja zvezda 30 Din. vez 40 Din. — 22. 1. 27. Otoko kaplana Granta. Popolnovanje okoli sveta. Roman v treh delih. 48 Din. vez 58 Din.

MEDNARODNI ŽENSKI SPORT.

V Parizu je zborovala Mednarodna žensko-sportska zveza. Omenimo, da je priznala tek Nemke Wittmann 100 m v 12,4 kot nov svetovni rekord, dalje diskos Reutterjeve 38,84 m in met kopja Schumannove 35,495 m. Proti priznanju zadnjega rekorda so protestirale zastopnice Poljske. V mednarodnih tekmah bodo ženski teki itd. v bodoče tile: 50 m, 60 m, 80 m, 100 m, 200 m, 800 m, 1000 m, 4 x 75, 4 x 100, 4 x 200, 3 x 800, 10 x 100 m; dalje kopje, diskos in krogla, enoročno in obojoročno. Teža diska je 1 kg, teža kopja 600 gramov (doslej 800 g), teža krogle 4 kg (doslej 3,6287 kg). Kakor vidimo, so se odločile ženske za meterski sistem in so opustile angleške funte; kajti 3,6287 kg = 8 angl. funtov. Glede olimpiade v Amsterdamu bodo skušale dobiti zase dva dni. Če ne bo šlo, se bodo vseeno udeležile a v manjšem številu.

SPORT V PRAKSI IN ZNANSTVU.

V Davos (Švica) se vrši te dni »sportnoznansstven« teden. Podnevi so praktične vaje v vseh vrstah zimskega sporta, zvečer so pa predavanja. Omenimo: 8. jan. dr. Mallwitz: Zgodovina sporta; prof. Hill iz Londona: Vpliv pritiska zraka in alpinizem; C. Luther: Zgodovina smučarskega (ski) sporta; 4. jan. prof. Abderhalden: »Fiziološki pomen sporta; 4. urednik Buchli iz Zürich: Sport v javnem življenju. 5. jan. dr. Munk iz Danske: Predpogoji za sport in gimnastiko; dr. Knoll, predst. švic. sportnozdravniškega odbora: Training. 6. jan. prof. Staehelin (Basel): Sport in zdravje; A. svetnik Kis iz Berlina: Za sport in proti njemu. 7. jan. doc. dr. Matthias: Sport kot vzgojno sredstvo; dr. Diem: Socialnohygienični pomen sporta. 8. jan. prof. Hellpach: Idealni zimski dan in njegov psihofizični vpliv. — Bomo vprašali, če bodo izšla predavanja v brošuri.

AMERIŠKI VESLAČI IN OLIMPIADA.

Ameriški veslači so s pripravami za olimpijsko regato že pričeli. Zlasti velika je gorečnost pri mornarjih, ki hočejo letos ameriško veslaško gibanje voditi in ki jih nadzira trener Bob Butler. Sedaj trenira 16 moških, ki so vsi izredno krepki. Letos ne bodo imeli mornariški veslači nobene tekme s slovitimi veslači univerze Yale, a drugo leto pomladi se bosta v izbirni tekmi obe moštvi že kosali. Med mornarji je tudi znani nogometaš Hoerner, 86 kg težak in prav poseben močan.

Cerkveni vestnik

Nočni častilci presv. Rešnjega Telesa bodo molili nocoj presveti zakrament. Molila se bo 22 ura: Za tuzniški rojstvo Gospodovega. Vljudo vabimo moše in mladeniče, da se v novem letu marljivo udeležujejo nočnih molitvenih ur. Privablja še druge, da se število nočnih častilcev pomnoži. Posebno moške Marijine družabnike vabimo k nočnemu čestčenju.

Zahvala.

Vsem, ki so pomagali moji materi po močeh lajšati zadnje, težke ure življenja, posebno sestri Germaniki in g. dr. M. Rusu, vsem, ki so se spremili na poti k večnemu počitku, pri Sv. Križu, srčna hvala! Hvala za sočutje! Henrik Šmekar, um. slikar.

Sestrastredni dečki osn. šoli v Ribnici je podaril župan v Ribnici, g. Al. Novak, lepo divjo mačko, za kar se mu upraviteljstvo kar najlepšo zahvaljuje.

Naznanila

Občni zbor Slovenskega ribarskega društva se bo vršil v torek, dne 11. januarja 1927 ob 20 v sobi št. 3 Ljubljanskega dvora. Dnevni red običajen.

Polzvedovanja

Dežnik brez držala je izgubil nekdo v bližini glavnega kolodvora. Pošten najditelj se naproša, da ga prinese v upravo »Slovenec«.

VOJNA ZGUBLJENKA.

Odkar je izbruhnila svetovna vojna, takrat štiri leta stara belgijska deklica Renee Vatin do pred kratkim ni vedela za svoje. Njen oče je takoj ob začetku vojne odšel na fronto ter tudi takoj padel. Ker je mater že poprej zgubila, jo je vzela k sebi stara mati, ki je živela v St. Quentinu. Njene sestre in brate pa so vzeli drugi ljudje k sebi. Leta 1917. je prišlo povelje, da mora civilno prebivalstvo St. Quentin izprazniti in pri preselejevanju je tudi stara mati umrla. S tem je dekletce popolnoma zgubila sled za svojci. Prišla je na nemško ozemlje in odtod v Švico, končno pa v Lyon, kjer so oblasti pozvedovale za njenimi sorodniki. Po devetih letih evakuacije St. Quentin pa se je zvedelo, da se tam nahajajo bratje in sestre, ki iščejo svojo pogrešano sestro in po tolikih letih so se zopet sešli, seveda brez očet in vsi predrugačeni ter odrasli.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani. dne 5. januarja 1927. Višina barometra 308,8 m

Operovanja	Baro- meter	toplota v C	Rel. vlaga %	Veter in brzina v m	Obla- nost 0-11	Vrsta padavin	Ob opaževanju	Vrem. št. 10	Sal. in ležiš.	Najvišje temp.
Ljubljana (dvorec)	7 757,6	0,8	89	SSE 4	10			43,3	4,6	0,4
	8 758,8	2,0	84	SSE 4	10					
	14 760,1	4,4	63	S 5	2					
	21 764,8	0,0	67	WSW 0,5	0					
Maribor	759,3	2,0	84	NW 7	10			8,0		1
Zagreb	749,0	4,0	77	NE 3	10	dež		8,0	10	3
Beograd	751,7	6,0	85	S 3	10	po dežju		6,0	15	6
Sarajevo	757,0	0,0	96	WNW 3	10	sneg		6,0	12	0
Skopje	755,2	9,0	83	mirno	10				9	0
Dubrovnik	751,1	12,0	68	SE 5	9	dež		15,0	15	11
Split	749,4	5,0	97	NNE 25	10	dež		15,0	14	5
Praga	761,4	1,0	—	W 3	5			2,0	6	0

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajska vremenska napoved za četrtek, dne 6. januarja 1927: V pretežni meri jasno, milo. Povpr. barom. višji ko včeraj za mm 2,8.

Pregled vremena
od 28. decembra 1926 do
2. januarja 1927.

(Podatki datirajo od 8 ure dolžnega dne.)

28. Ozračje nižjega tlaka — toplega vala — sega od Irske do Kaspijskega morja, izvzemši sred. in zah. Evropo, kjer se drži čvrsti tlak. Široko v Primorju je še močan, košava na Balkanu pojava pod vplivom nove razdelitve zrač. tlaka. Mraz je popustil v SHS za 1°, ponekod za 6°; najnižja temperatura v državi je bila —5° (Kovljaja).

29. Položaj niž. zrač. tlaka v splošnem nespremenjen v Primorju so vetrovi močni in menjavajo svoje smeri, v notranjosti države nam niso nadležni. Vreme je tudi v SHS večinoma neprijetno, snežno ali deževno — v prav izdatni meri v Primorju. Temperatura pada v dolnjem Primorju, v oslahlj okrožjih raste. Državni minimum: Maribor —8° C.

30. Niž. tlak vlada v Evropi izvzemši njene obrobne zahodne, severne in severovzhodne dele. Brzina vetrov popušta. Dežja je bilo na mnogih krajih malo, največ seveda zopet v Primorju; visoke položaje Dinara in Bosne beli novi sneg. V E SHS je otopilo, sneg tam kopni; najnižja toplota države je zadelala danes Ljubljano: —7°.

31. Od zahoda je ojačanje zrač. tlaka pridrlo do Zagreba z znatnim padcem toplote (Ljubljana —9°); šibkejši tlak nudi toplejše vreme le še odsekoma nad Črnim in Severnim morjem. Vreme, precej neenotno je tu meglovito, oblačno, deževno ali snežno, tam zopet vedro ali delnooblačno. Močnih vetrov ni.

1. Vis. tlak preplavlja celo Evropo. Struje so mestoma oživele, mraz je občutljiv (Sarajevo —8°). Večinoma je vedro, v gor. Posavju pa megla traja. Dež in sneg sta izostala.

2. Barometr. se raste v sred. Evropi in na Balkanu (Zürich, Kalinwik 772). Veter in mraz popuščata pri nas (Sarajevo —6°). Na mnogih krajih SHS je megla, v ostalem pa samo oblačno. Sneži v območju nižjega tlaka, v okrožju Baltika, v Franciji že ponekod dežuje pod vplivom nove atlantske depresije.

3. Slabljenje znač. tlaka je v polnem pohodu zasedlo zah. Evropo z zmernim vetrom in nekoliko dežjem ter se širi s svojim toplejšim vremenom proti vzhodu. Pritisk na Balkanu je kljub temu poskočil na 776 (Kos. Mitrovica); drugod že pada. V okrožju Baltika je ozračje živahno in padavinsko. V SHS je vedro po večini v SE, meglovito seveda v gornjem Posavju. Toplota v SHS zopet nižja (Sarajevo —7°).

Pregled toplote v gorenji dobi:

Spitsbergi	-21	-15	-26	—	—	-22	-32
Leningrad	1	—	—	—	—	—	—
Moskva	—	—	—	—	-16	—	—
Stockholm	-3	—	-4	-6	7	—	1
Varšava	1	1	-1	-4	1	-1	-1
Budapest	-3	3	2	6	4	4	—
München	-10	2	1	-1	0	0	-5
Perlin	—	5	5	6	—	—	—
Seydijfjord	4	9	-2	-6	—	-2	-6
London	2	8	7	7	-3	7	7
Paris	-5	5	1	3	0	2	1
Lyon	-8	-4	2	—	—	0	0
Madrid	1	1	-2	—	-4	—	—
Rim	—	6	6	-1	6	7	9
Alaccio	—	—	12	8	—	—	—
Messina	15	10	—	12	12	13	13
Sofija	4	-3	1	—	-1	2	-2
Bukarešt	-5	—	—	—	—	—	—
Odesa	-6	—	—	—	3	2	—

Poravnajte naročnino!

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naša nad vse ljubljena, predobra mamica, tašča in stara mamica, gospa

Marija Ana pl. Šercl

vdova po univerzitetnem profesorju in ruskem državnem svetniku

v sredo dne 5. januarja 1927 ob 5 pop., po dolgotrajni in mučni bolezni, zatisnila za vedno svoje blage oči.

Pogreb se bo vršil v petek dne 7. januarja ob pol 3 popoldne iz hiše žalosti, Ciril-Metodova ulica 16, na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, 5. januarja 1927.

Jelena Kajzelj, hči. — Bogumil Kajzelj, zet. — Vladimir Kajzelj, cand. med., Mirko Kajzelj, vnuka.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znakmo! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščero

Krojaški POMOČNIK išče fino delo, male kose. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 74.

GOSPODIČNA

48 let, poštena, izurjena šivilja, želi mesta kot gospodinja ali kaj eličnega. — Ponudbe na upravo pod št. »Gospodinja št. 64«.

Intelig. gospodična vajena v gospodinjstvu, v šivanju in vzgoji otrok, želi premeniti podobno mesto. Ponudbe na »Slovenca« pod »Dobra hiša«.

POSLOVODJA

za stavbo, portalno in pohištveno MIZARSTVO, spreten risar in konstruktor, z dolgoletno prakso, želi s 1. marcem premeniti službo. — Cenjene ponudbe prosa na upravo »Slovenca« pod »Upravo«.

Krojaški pomočnik zmožen boljšega dela, z daljšo prakso, s priročnovalnim tečajem dam, in moškega kroja. želi mesta v boljši delavnici, najraje v Ljubljani ali Celju. Nastop takoj. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zanesljiv« št. 18.

Fant 26 let, vesten in zanesljiv, išče službo kot pisarn. sluga, strežnik ali tudi kot delavec pri gospodarstvu. — Ponudbe na upravo lista pod »Vesten« 49.

PRODAJALKA

z večletno prakso v meš. stroki išče primer. mesta kjerkoli. — Naslov pove uprava lista pod št. 47.

Vrtnar, nesljiv, verziran v vseh vrtnarskih panogah, vešč slov, in nemščine v govoru in pisavi, oženjen, brez otrok išče ugodnega mesta v kakem gradu na Gorenjskem, Štajerskem ali v Nem. Avstriji. Naslov: Jos. Jerman, Zg. Ložine št. 1, p. Stara cerkev pri Kočevju. 68.

ABSOLVENTKA

meščanske šole, izurjena v strojepisju in stenografiji, išče primer. službo; gre tudi na deželo. Ponudbe na upravo lista pod št. »Tako« 97.

Stanovanja

STANOVANJE sobo in kuhinjo, event. 2 sobi, isčeta zakonca brez otrok. Plaćata eno leto naprej. Ponudbe na upravo lista pod št. »Februar« št. 42.

STANOVANJE obstoječe iz 3 sob, pred-sobe, poselske sobe, kuhinje, kopalnice in dr. pritliklin, SE ODDA s 1. februarjem 1927 v najem. — Vprašati je pri ravnateljsstvu »Vzajemne posojilnice«, palača Miklošičeva cesta. 45.

Oporemljena SOBA z elektr. razsvetljavo, se odda. Najraje trgovskemu potniku. Vprašati ob nedeljah in praznikih dopoldne Einspielerjeva ul. št. 15. 51.

Meblovana SOBA se odda gospodu. Naslov v upravi lista pod št. 94.

Dva boljša gospoda sprejemem takoj. — Lenček - Sv. Petra cesta 29/L.

Sostanova iščem. Električna luč, 170 Din mesečno. — Kje, se izve v upravi lista pod št. 73.

Oporemljena SOBA s poseb. vhodom in elek. razsvetljavo, se takoj odda boljš. gospodu. Naslov v upravi lista pod št. 76.

NA DOBRO DOMAČO IHRANO se sprejme tri gospode. — Naslov pove uprava lista pod št. 93.

Oddam sobo

s 3 posteljami v Ljubljani. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 53.

Kdo prodaja?

PLETILNI STROJ

št. 6 ali 7, do 50 cm širok iščem. Naslov: Pletilna nogavic M. Krovinič, Banja 130 B, Karlovac.

Pouk

FRANCOŠČINO

temelj. poučuje učiteljica. Doma vsak dan od 11.—4. Bizovičarjeva vila »Roža« na Mirju.

Plaša obrt

Kurja piča

najzdatnejša hrana za kokoši vafeljni v odrezkih po zelo nizki ceni v pekarni VILJEM BIZJAK — Ljubljana, Gosposvet-ska cesta št. 7. 9023

OGLEJTE SI!

baržunaste in hlc-klobuke od 80.— Din naprej samo v modnem salonu STUCHLY - MASKE, Zidovska ulica 3. 9073

Lisičje, zajčje in druge kože

od divjačine kupuje po najvišji ceni P. SEMKO, krznar, Ljubljana, Turjaški trg 1.

POZOR OBCINE!

Izdelujem po najnižji ceni pasje znamke iz razl. kovin. Franc Grebenc, klepar, Trbovlje 1.

TRTE!

Vse ameriške kanske podlage, ključni in korenjaki, izvorne Teletikejeve selekcije, cepiči na Berlandieru. »Prvi Jugoslovanski Loznjaci, Darugar, Hrv. Zahtevajte cenik! 8617

Stavbno podjetje ACCETTO & drugovi družba z o. z. Maribor, Franciškan. ul.

Galoše

se sprejemajo v popravilo

po najnižji ceni. LOVRO BRECELJNIK

Vidovdanska cesta št. 2.

Drž. konc. zas. učilišče za

strojepisje

GITA PETAC

Ljubljana - Valvazorjev trg 6 (nasproti Križevniške cerkve). 67

Vožnja

z enim konjem vsak dan popolne na razpolago in poceni izvršujem. Naslov v upravi lista pod št. 92.

POZOR, DAME!

VAŽNO!

Pouk krojenja in lastnega izdelovanja oblek, za šivilje in dame, katere nimajo časa čez dan, bo v popoldanskih in večernih urah in se prične dne 16. januarja 1927, Stari trg 19, »KROJNO UČILIŠČE« — Ljubljana.

Oporemljena SOBA

s poseb. vhodom in elek. razsvetljavo, se takoj odda boljš. gospodu. Naslov v upravi lista pod št. 76.

NA DOBRO DOMAČO IHRANO se sprejme tri gospode. — Naslov pove uprava lista pod št. 93.

Proste službe

Pletilka zmožna vseh pletil. del, se takoj sprejme. — Naslov v upravi lista pod št. 71.

Zastopnik

agilen, dobro vpeljan, z dobrimi referencami, po možnosti z lastnim avtomobilom, se išče za takoj. — Oglasiti se je pri Jerneju JELENČU, tovarnarju kisa, Ljubljana — Stara pot od 14.—15. ure.

Vajenec

z zadostno šolsko izobrazbo, se takoj sprejme v trgovino s specer. blagom v Ljubljani. Naslov v upravi pod št. 69.

MLINAR

vajen vseh mlinarskih del, priden in pošten — se sprejme kot prvi mlinar v valjenem mlinu blizu Ljubljane. Naslov pove uprava lista pod št. 80.

Iščem GOSPODIČNO

ki igra glasovir, violino ali cello, za damsko potujočo kapelo. Početna plača 800 Din na mesec, stanovanje, hrana, potni trošek. — Slavko Raškaj, kapelnik — restavracija »Ugor«, SPLIT. 101

V naem

Gostilna

v bližini železniške postaje, se odda v najem s 1. februarjem. — Naslov v upravi lista pod št. 41.

LEP LOKAL

na Aleksandrovo cesto oddaja Pokojninski zavod v Ljubljani. 84

Ženitbe

Vdovec

46 let, Primorec, zdrav, krepak, soliden, izobraž. posestnik in industrialec, želi poročiti sebi enako žensko 35—50 let s primernim premoženjem. — Ponudbe s sliko, ki se vrne, na upravo lista pod »Primorec« št. 91.

DR. FRAN HUBAD

naznanja, da je otvoril

odvetniško pisarno

v Ljubljani, Beethovenova 15

NOTAR

dr. IVO ŠORLI — Maribor

(doslej Slovenska ulica št. 11) — uraduje od Novega leta dalje

NA ALEKSANDROVI CESTI št. 12

(hiša Wiesthaler).

ČREVA

vsakovrstna po najugodnejši ceni kakor vsako leto vedno v zalogi. Kupim tudi surovi in stopljeni toj in ga plačam po najvišji dnevni ceni.

JOS. BERGMAN, LJUBLJANA